

กระบวนการการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลด ละ เลิกยาเสพติดของนักเรียนใน
ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

นางสาว ศศิพันธุ์ ไตรทาน

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1009-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION PROCESS AND BEHAVIOR CHANGE
CONCERNING DRUGS AMONG SECONDARY AND
VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Miss Sasipun Tritan

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-1009-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ กระบวนการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการ ลด ละ เลิก
ยาเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา
โดย นางสาวศศิพันธุ์ ไตรทาน
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อุดลวรรณ ปิติพัฒนโมษิต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

สภามหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศศิพันธุ์ ไตรทาน : กระบวนการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิก ยาเสพติด ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา. (COMMUNICATION PROCESS AND BEHAVIOR CHANGE CONCERNING DRUGS AMONG SECONDARY AND VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS) อ. ที่ปรึกษา:รศ.ดร.ธนวดี บุญลือ,215 หน้า ISBN 974-13-1009-9.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดระหว่างนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีจำนวน 507 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย,t-test,One-way ANOVA,ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลต่างกัน
2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน
3. ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมไม่มีความแตกต่างกัน
4. พฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมไม่มีความแตกต่างกัน
5. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการ ลด ละ เลิก ยาเสพติด และการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
6. ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดและยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ภาควิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4285128028 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : KNOWLEDGE/ ATTITUDE/ DRUGS AVOIDANCE BEHAVIOR/ SECONDARY/ VOCATIONAL SCHOOL

SASIPUN TRITAN: COMMUNICATION PROCESS AND BEHAVIOR CHANGE CONCERNING DRUGS AMONG SECONDARY AND VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS.THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. THANAWADEE BOONLUE,Ph.D., 215 pp. ISBN 974-13-1009-9.

The main objective of this research was to compare knowledge,attitude and drugs avoidance behavior between secondary and vocational school students. Relationship between knowledge,attitude and drugs avoidance behavior was also investigated.A questionnair was used to collect data from a total of 507 samples.Frequency, percentage,mean,t-test,one-way ANOVA,Pearson's Product Moment Correlation Coefficient were employed for the analysis of the data.SPSS program was used for data processing.

The results of the research are as follows:

- 1.Students differing in sex,age,and income are different in exposure to drugs information.
- 2.Knowledge about drugs and participation in Dhamma camping of the secondary and vocational school students are significantly different.
- 3.Attitude towards attending Dhamma camping among secondary and vocational school students are not significantly different.
- 4.Both drugs avoidance behavior and reception of quality of life development among the secondary and vocational school students are not significantly different.
- 5.Knowledge about drugs and attending Dhamma camping is positively correlated with drugs avoidance behavior .
- 6.Attitude towards attending camping is positively correlated with drugs avoidance behavior.

Department Public Relations

Field of study Development Communication

Academic year 2000

Student's signature.....

Advisor's signature

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ รศ.ดร.ธนวดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้จุดประกายงานวิจัยชิ้นนี้ให้คลอดอกมาได้อย่างสวยงาม ท่านได้กรุณาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ควบคุมการวิจัยอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังใจที่มีมาเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาการทำงานวิจัยชิ้นนี้ นอกจากนี้ยังได้รับความเมตตาจาก รศ.อุบลวรรณ ปิติพัฒน์ โฆษิต ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้สละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัย โดยเฉพาะสถิติที่เสนอจะยาก ก็ได้ท่านมาช่วยเหลือไว้ได้ทันการณ์ ประกอบกับความใจเย็นและความอดทนของท่านที่ท่าเอาผู้วิจัยตกผลึกจนได้ จึงใคร่ขอกราบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ. ที่นี้

ขอขอบพระคุณ พระอาจารย์ทุกท่าน วิทยาการพิเศษ และเจ้าหน้าที่ เช่น พี่กุก พี่เต๋ พี่เดือน และอีกหลาย ๆ คน ณ. ศูนย์วิจัยสสนาล้วน-เพิ่มพูนว่องวานิช ที่ได้ให้การช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ที่เห็นจะลืมไม่ได้ กราบขอบพระคุณและกราบนมัสการ พระอาจารย์ระพันธ์ รกขิตสีโล หัวหน้าฝ่ายอบรม ณ. ศูนย์วิจัยสสนาแห่งนี้ ที่เป็นแรงผลักดันทำให้ผู้วิจัยอยากจะทำงานวิจัยฉบับนี้ขึ้นมา ยิ่งไปกว่านั้น ท่านยังเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในยามที่ผู้วิจัยเกิดความท้อแท้กับสายตาที่อ่อนโยนอันเปี่ยมไปด้วยความเมตตาทำให้ผู้วิจัยสบายใจและหายเครียดเป็นปลิดทิ้ง กราบขอบพระคุณพระอาจารย์อย่างสูงค่ะ

ขอขอบคุณในความร่วมมือของคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสายสามัญหรืออาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บข้อมูลในการทำงานวิจัย

ในโอกาสเดียวกันนี้ ผู้วิจัยขอกราบแทบเท้าขอบพระคุณ “คุณพ่อและคุณแม่” ที่เป็นยิ่งกว่ากำลังใจสำคัญเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ไม่ว่าจะเป็ความรัก ความห่วงใย ความช่วยเหลือ ดูแลการกินการนอน อีกทั้งยังอดหลับอดนอนไปกับผู้วิจัยด้วย ที่สำคัญไปกว่านั้น ยังเป็นยิ่งกว่าตู้ ATM สนับสนุนทุนการศึกษาและทุนการศึกษาระดับปริญญาโทผู้วิจัยสามารถสำเร็จการศึกษามาได้ถึงขั้นนี้ ขอขอบพระคุณฉบับนี้ไว้ให้กับท่านทั้งสองค่ะ ขอขอบคุณ “อาดำ” ซึ่งสนับสนุนการปรี้นท์แล้วปรี้นท์อีกของผู้วิจัย ซาบซึ้งมาก ๆ ค่ะ

ขอบคุณ “พี่หญิง” พี่สาวที่แสนดี ซึ่งคอยไต่ถามด้วยความห่วงใยตลอดว่าเมื่อไหร่จะเสร็จสักกะที ?

ขอบคุณ “ก๊อตจิ้ง” ซึ่งทำให้ผู้วิจัยหายเครียดมาก มาก เมื่อเห็นหน้าอันกลมบ๊อกลมบ๊อกลมของมัน

ขอบคุณ “แก้ว เอ้อ ส้ม” ซึ่งเป็นกำลังใจให้กันและกันตลอดมา อีกทั้งยังเป็นเพื่อนคุย เพื่อนเครียดตลอดระยะเวลาในการเรียนปริญญาโทด้วยกัน トラバจนวันปิดเล่ม

ขอบคุณ “พี่ปี พี่เมย์ พี่เอื้อย พี่พิ พี่อร อ้อม โอ้ ทราญ ฟลุค โอ้ย เกต อู๋ย” DEV COM'42 ที่ได้ให้ความหมายดี ๆ ของคำว่า “เพื่อน” แก่ผู้วิจัย

ขอบคุณความรัก ความห่วงใย ความเข้าใจ ความช่วยเหลือ และกำลังใจ จากใครคนหนึ่งซึ่งได้ให้กับผู้วิจัยตลอดมาและหวังว่าจะเป็นเช่นนี้ตลอดไปนะ

ขอบคุณทุก ๆ กำลังใจที่ส่งมาอาจจะโดยตั้งใจ หรือไม่ก็ตาม ขอขอบคุณไว้ ณ. ที่นี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ปัญหานำการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร.....	11
แนวความคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น.....	16
แนวคิดเรื่องยาเสพติดกับวัยรุ่น.....	18
ทฤษฎีเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจ.....	21
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม.....	26
แนวคิดและทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dinamic).....	35
ภาวะผู้นำ.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบงานวิจัย.....	56
ประชากรในงานวิจัย.....	56
กลุ่มตัวอย่าง.....	56
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	59
การทดสอบเครื่องมือ.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปร.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	64
การประมวลผลข้อมูล.....	64

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์.....	65
---------------------	----

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย.....	165
อภิปรายผลการวิจัย.....	170
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	187
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	189
รายการอ้างอิง.....	191
ภาคผนวก.....	195
ภาคผนวก ก.....	196
ภาคผนวก ข.....	208
ประวัติผู้เขียน.....	215

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศ.....	66
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอายุ.....	67
ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	68
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามรายได้ในแต่ละเดือนของนักเรียน.....	69
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสภาพครอบครัว.....	70
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความสัมพันธ์ในครอบครัว.....	71
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามผู้ที่กลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่ด้วย แต่ละคน (ตอบได้หลายข้อ).....	72
ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามรายได้รวมทั้งหมดในครอบครัว.....	73
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามผู้ที่มักจะปรึกษาเป็นคนแรก เมื่อมีปัญหา.....	74
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามกิจกรรมในเวลาว่างที่กลุ่ม ตัวอย่างชอบทำตามลำดับ.....	75
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความคาดหวังงานในอนาคต.....	76
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับ ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล.....	77
ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ ยาเสพติดจากสื่อบุคคล.....	78
ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการได้ยินชื่อโครงการพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาสัจจวัน - เพิ่มพูนร่องวานิช.....	79
ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความถี่ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ ยาเสพติดแต่ละเรื่อง.....	80
ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามระดับการได้รับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละเรื่อง.....	81
ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามวิธีการที่กลุ่มตัวอย่าง คิดว่าจะใช้ได้ในผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลด ละ เลิกยาเสพติด.....	82
ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่างกิจกรรม ใดมีผลในการสร้างเกราะป้องกันไม่ให้เกิดข้องแวะกับยาเสพติด.....	83

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 19 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามวิธีการที่กลุ่มตัวอย่าง คิดว่าจะทำให้เพื่อน ลด ละ เลิกยาเสพติดได้.....	85
ตารางที่ 20 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามบุคคลหรือกิจกรรม ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามึผลต่อการ ลด ละ เลิก ยาเสพติด.....	86
ตารางที่ 21 แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ ความ เข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม.....	88
ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง ยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมกลุ่มตัวอย่าง.....	89
ตารางที่ 23 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติต่อการเข้าค่าย พุทธธรรม.....	90
ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ยจำแนกกลุ่มตามทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม.....	93
ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความตั้งใจที่จะนำไปปฏิบัติหลังจาก กลับจากการเข้าค่ายในครั้งนี้.....	94
ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมและทักษะการปฏิเสธยา เสพติด.....	95
ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมที่จะปฏิบัติกับเพื่อนที่มา เข้าค่ายด้วยกันในครั้งนี้นี้แต่หันกลับไปใช้สิ่งเสพติดอีก.....	96
ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่จะปฏิบัติต่อเพื่อนที่ เป็นผู้แทนจำหน่าย (Agent) ยาเสพติด.....	97
ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความรู้สึก เมื่อเพื่อนออกมาสารภาพ ว่าติดยาเสพติด.....	98
ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การลด ละ เลิกยาเสพติด และการยอมรับ การพัฒนา คุณภาพชีวิต.....	99
ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิด รับข่าวสารจากสื่อบุคคลในกลุ่มของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง.....	100
ตารางที่ 32 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับ ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง.....	101

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 33 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง , ของสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง.....	102
ตารางที่ 34 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง....	103
ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง.....	104
ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน.....	105
ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน.....	106
ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน....	107
ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน.....	108
ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน.....	109
ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน.....	110
ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน....	111
ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อ ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน.....	112
ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน.....	113

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เพื่อนเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน.....	114
ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีสภาพครอบครัวแตกต่างกัน.....	115
ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน.....	116
ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิก ยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนตัวอย่างที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน.....	117
ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน.....	118
ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เพื่อนเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน.....	119
ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่แตกต่างกัน...	120
ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกัน.....	121
ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลการลดละเลิกยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกัน.....	122
ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกัน.....	123

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้เพื่อนเลืกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างนักเรียน ที่มีความสัมพันธ์ใน ครอบครัวที่ต่างกัน.....	124
ตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การ เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน.....	125
ตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การ เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวที่ต่างกัน.....	126
ตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัว ต่างกัน.....	127
ตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่รายได้รวมของ ครอบครัวต่างกัน.....	128
ตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่ม ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน.....	129
ตารางที่ 61 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ระหว่างกลุ่มที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน.....	130
ตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การ เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน.....	131
ตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ สื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีที่เลือกที่ปรึกษา คนแรกต่างกัน.....	132
ตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่เลือกที่ปรึกษา คนแรกต่างกัน.....	133

สารบัญตาราง

หน้า

<p>ตารางที่ 65 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยของ วิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่ม นักเรียนที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน.....</p>	134
<p>ตารางที่ 66 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การ เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ระหว่างกลุ่มที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน.....</p>	135
<p>ตารางที่ 71 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การ เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความ คาดหวังในอนาคตต่างกัน.....</p>	136
<p>ตารางที่ 68 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของสื่อ ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลด ละเลิก ยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความคาดหวัง ในอนาคตต่างกัน.....</p>	137
<p>ตารางที่ 69 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ กิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีความคาดหวัง ในอนาคตต่างกัน.....</p>	138
<p>ตารางที่ 70 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างหาค่าเฉลี่ยของวิธี การต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างที่มีความ คาดหวังในอนาคตต่างกัน.....</p>	139
<p>ตารางที่ 71 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา.....</p>	140
<p>ตารางที่ 72 ทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา...</p>	141
<p>ตารางที่ 73 พฤติกรรมการลดละเลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ นักเรียน ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา.....</p>	142
<p>ตารางที่ 74 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติด และการมาเข้าค่าย พุทธธรรม(Knowledge) กับ พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับ การพัฒนาคุณภาพชีวิต (Behavior).....</p>	143
<p>ตารางที่ 75 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต.....</p>	144

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 76 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่ามีวิธีใดคือวิธีป้องกันการติดยาเสพติด เช่น ยาบ้า ที่ถูกต้อง.....	145
ตารางที่ 77 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความรู้ว่าท่านรู้จักชื่อสถานที่บำบัดยาเสพติดที่ใดบ้าง (ตอบได้หลายที่).....	146
ตารางที่ 78 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นที่เราได้ปรัชญา หรือหลักธรรมอะไรบ้างจากการดูวีดิทัศน์ประกอบคำบรรยายของพระอาจารย์ (ตอบได้หลายข้อ).....	147
ตารางที่ 79 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าน่าจะทำให้คนติดยาเสพติด.....	148
ตารางที่ 80 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่ามีกิจกรรมใดในการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนีทำให้ท่านอยากมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลด ละเลิกยาเสพติดหรือช่วยเหลือสังคมมากขึ้น (ตอบได้หลายข้อ).....	149
ตารางที่ 81 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคนที่ท่านเคารพรัก และไว้วางใจมากที่สุดคือใคร.....	150
ตารางที่ 82 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณจะเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี ท่านคิดว่าจะได้อะไรกลับไป.....	151
ตารางที่ 83 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณหลังจากเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี ท่านคิดว่าท่านจะได้อะไรกลับไป.....	152
ตารางที่ 84 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณคิดเห็นอย่างไรต่อสิ่งที่พระอาจารย์นำมาประกอบการบรรยาย.....	153
ตารางที่ 85 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณประทับใจในการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี คืออะไร.....	154
ตารางที่ 86 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมที่อยากจะทำหลังจากกลับจากการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนีท่านตั้งใจหรืออยากที่จะทำอะไรเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมบ้าง (ตอบได้หลายข้อ).....	155
ตารางที่ 87 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณประทับใจและควรปรับปรุงในการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนีคืออะไร.....	156

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 88 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคำได้อธิษฐานในใจในกิจกรรมตก บาตรความดี(ตอบได้หลายข้อ).....	157
ตารางที่ 89 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่ามีโอกาสกลับไปในครั้งนี้ท่าน อยากจะให้โรงเรียนหรือสถาบันศึกษาของท่านทำอะไรต่อ (ตอบได้หลายข้อ).....	158
ตารางที่ 90 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคำวิจารณ์และการแสดงถึงความ รู้สึกต่อตัววิทยากร เช่น พระอาจารย์วิระพันธ์,วิทยากรพิเศษอื่นๆ ฯลฯ (ตอบได้หลายข้อ).....	159
ตารางที่ 91 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณประสงค์สำคัญในการ บำบัดผู้ติดยาเสพติด มีอะไรบ้าง (ตอบได้หลายข้อ).....	160

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบัน หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสื่อมวลชนทุกแขนง ต่างก็สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่าเดิม แต่ปัญหาเสพติดก็มิได้ลดลง หรือไม่สามารถควบคุมปัญหามิให้ลุกลามหรือคงอยู่กับที่ได้ โดยมีตัวชี้วัดถึงสถานการณ์ดังกล่าวได้คือ ในด้านของตัวยาเสพติดนั้น มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดชนิดใหม่มากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในอดีตเมื่อประมาณ 10-20 ปีที่ผ่านมา มียาเสพติดที่แพร่ระบาดเพียง 2-3 ชนิดคือ ฝิ่น กัญชา กระท่อม และเฮโรอีน แต่ในปัจจุบันกลับมียาเสพติดชนิดใหม่มากขึ้น เช่น ยาบ้า (แอมเฟตามีน) ยาไอ และวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอีกไม่ต่ำกว่า 100 ชนิด แสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหา ยาเสพติดได้ขยายวงกว้างออกไปอย่างเห็นได้ชัด สำหรับตัวผู้เสพยาเสพติดนั้น ในอดีตเป็นที่ทราบกันดีว่ากลุ่มที่เสพยาเสพติดจะมีอายุมากกว่า 40 ปี และมีเชื้อสายจีนและส่วนใหญ่เสพยาฝิ่น แต่ปัจจุบันปรากฏว่าเยาวชนไทยอายุระหว่าง 15-19 ปี ซึ่งกำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนติดยาเสพติดประเภทยาบ้า นอกจากนี้ยังมีการพัฒนารูปแบบและคุณสมบัติของยาเสพติดให้มีความหลากหลาย และมีระดับราคาที่ยากต่อการเสพและชักชวนให้เสพและซื้อหาได้ง่ายมากขึ้น ซึ่งได้มีการขยายขอบเขตการซื้อขายและเสพยาเข้าไปในโรงเรียนหรือสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งนับได้ว่าปัญหาเสพติดนั้นมิได้ถูกจำกัดด้วยสถานที่หรือกลุ่มผู้ใช้อีกต่อไปแต่ก้าวเข้าไปอยู่ในทุกส่วนของสังคมซึ่งเด็กและเยาวชนสัมผัสอยู่

จากการศึกษาของกองวิเคราะห์วัตถุเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขได้ทำการสำรวจการใช้ยาบ้าในสถานศึกษา (ตุลาคม 2538 – กุมภาพันธ์ 2539) โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ได้ร่วมมือกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกระทรวงศึกษาธิการสำรวจการใช้ยาบ้าในสถานศึกษาด้วยวิธีการเก็บตัวอย่างปัสสาวะของนักศึกษาทั่วประเทศจำนวน 118,375 คน พบว่ามีนักเรียนใช้ยาบ้าจำนวน 1,375 คน คิดเป็นร้อยละ 1.16 เมื่อพิจารณาการแพร่ระบาดของยาบ้าในสถานศึกษาในสถาบันศึกษา พบว่า นักเรียนภาคกลางใช้ยาบ้ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.08 สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีการใช้ยาบ้าคิดเป็นร้อยละ 0.13 และ 0.30 ตามลำดับ

ส่วนการใช้ยาบ้าในสถานศึกษา พบว่ามีทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยพบมากที่สุดในระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 2.40 หรือเมื่อคำนวณจากนักเรียนอาชีวศึกษาของรัฐ จำนวน 362,744 คน มีนักเรียนใช้ยาบ้าจำนวน 8,706 คน ส่วนระดับมัธยมศึกษาใช้อัตราใช้ยาบ้าร้อยละ 1.07 และเมื่อคำนวณจากนักเรียนมัธยมศึกษาภาครัฐทั่วประเทศจำนวน 2,420,365 คน เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาที่ใช้ยาบ้า 25,898 คน รายละเอียดเกี่ยวกับการตรวจยาบ้า ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เสพยาบ้า

ระดับ	ตรวจทั้งหมด	ตรวจพบ	ร้อยละ
ประถมศึกษา	1,724	1	0.06
มัธยมศึกษา	79,671	851	1.07
อาชีวศึกษา	17,802	410	2.40
อุดมศึกษา	1,046	2	0.19
รวม	100,243	1,264	1027

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2539)

จากที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ปัญหายาเสพติดได้ขยายตัวกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และขยายวงกว้างไปสู่เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นพลังอันสำคัญของการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต ดังนั้น ปัญหายาเสพติดจึงควรนำมาเป็นประเด็นสำคัญของสังคมในลำดับต้น เพื่อนำมาพิจารณาและนำมาแก้ไขปัญหา โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) ว่าด้วยเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและสารเสพติด ซึ่งได้แก่

1. เพิ่มประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดและสารเสพติด โดยเฉพาะสารระเหยและยาบ้า โดยการประสานการปฏิบัติงานด้านงานข่าวและการพัฒนาบุคลากร
2. รณรงค์ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดและสารเสพติด โดยการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน ตลอดจนประชาชน ถึงโทษของยาเสพติด รวมทั้งเผยแพร่กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กว้างขวาง ตลอดจนสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชน ภาคเอกชน และกลุ่มอาสาสมัครต่างๆเข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันปัญหายาเสพติดมากขึ้น

หากมองในภาพรวมในการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ผ่านมา เป็นการแก้ไขปัญหาแบบแยกส่วน ไม่ได้คำนึงถึงโครงสร้างของปัญหายาเสพติดทั้งหมดที่เชื่อมโยงกับปัญหาอื่น ๆ เช่น การป้องกันกลุ่มคนที่ยังไม่ติด ก็มุ่งเน้นให้ข่าวสารข้อมูลความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมคือ ไม่ใช้ยาเสพติด ส่วนกลุ่มผู้ติดยาเสพติดนั้นก็ใช้กระบวนการบำบัดรักษารักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเข้ามาช่วยเหลือแก้ไข สำหรับผู้ลักลอบกระทำผิดในการผลิต การค้าขายยาเสพติดนั้น ก็ใช้มาตรการในการปราบปรามจับกุม ซึ่งมีกฎหมายต่าง ๆ รองรับการทำงานดังกล่าว

การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะได้ผลมากขึ้นหากมีมุมมองที่หลากหลายมิติ และมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเชื่อมโยงกัน เพราะปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงกันทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน และสังคมใหญ่ กล่าวคือปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมาจากปัญหาพื้นฐานทางครอบครัวและชุมชนและเป็นปัญหาที่ต่อยอดไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ ทำให้เกิดผลกระทบในสังคมเป็นวงกว้าง จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสนใจต่อกระบวนการแก้ไขที่ครอบคลุมปัญหาทั้งหมด และมีมิติมุมมองที่หลากหลาย เพราะการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบแยกส่วนและไม่มองถึงสาเหตุของปัญหาอย่างเชื่อมโยงก็เปรียบเสมือนการแหวกจอกแหนในหนองคลองบึง ซึ่งเวลาผ่านไปไม่นานจอกแหนก็เต็มหนองคลองบึงอีก ในทางกลับกัน หากมีการมองปัญหายาเสพติดแบบองค์รวม (Holistic) โดยให้ความสำคัญของบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดปัญหายาเสพติดว่ามีอะไรเกี่ยวข้องข้องในลักษณะไหน และจะแก้ไขอย่างไรบ้าง ยกตัวอย่างเช่น

ในกระบวนการการลักลอบการผลิตยาเสพติด นั้นอาจมีบริบทมากมายที่เกี่ยวข้อง เรื่องของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ผู้มีอิทธิพลทางทุจริต ชนกลุ่มน้อย บริเวณชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนอำนาจรัฐที่เข้าไปจัดการกับปัญหา เป็นต้น

หรือจะเป็นในกระบวนการลักลอบค้าขายยาเสพติด ซึ่งต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานทางการข่าว กฎหมาย แนวทางการปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้หลักรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์มาใช้ร่วมกันกัน ตลอดจนการให้ความสำคัญทางด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพเพียงพอต่อการเฝ้าระวังมิให้มีการลักลอบค้าขายยาเสพติดในชุมชนของตนเอง รวมทั้งเสถียรภาพของรัฐบาลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายอย่างจริงจัง และสภาพเศรษฐกิจตกต่ำที่ส่งผลต่อการเข้าไปเสี้ยมค้ำขายของผิดกฎหมายด้วย

สำหรับการเสพยาเสพติดนั้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเยาวชน ซึ่งได้รับผลเสียหายโดยตรงต่อการเสพยา และเป็นเรื่องและผู้เสียหายไม่ร้องเรียนหรือฟ้องร้องเอาผิดกับใครดั่งนั้นในการแก้ไข ปัญหาผู้ติดยาเสพติดจึงเป็นเรื่องที่ยุ่ยาก และต้องให้ความละเอียดอ่อนในการเข้าวิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจต้องให้ความสนใจในเรื่องของจิตวิทยาวัยรุ่น วิธีการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคม สภาวะแวดล้อมทางสังคม ตลอดจนการจัดการศึกษา เพื่อสร้างองค์ประกอบพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ปราศจากการพึ่งพายาเสพติด เช่น

1. รู้จักตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. รู้จักปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
3. มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
4. มีความสามารถทำงานให้เหมาะสมกับวัย
5. มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
6. มีความริเริ่มสร้างสรรค์
7. มีความมั่นใจว่าตนเองมีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อื่น
8. มีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์สร้างการแข่งขันแกร่งของตนเองและครอบครัว รวมไปถึงความแข็งแกร่งของชุมชน เพื่อเป็นเกราะป้องกันให้ตนเองและบุคคลรอบข้างปลอดภัยจากอันตรายของยาเสพติด

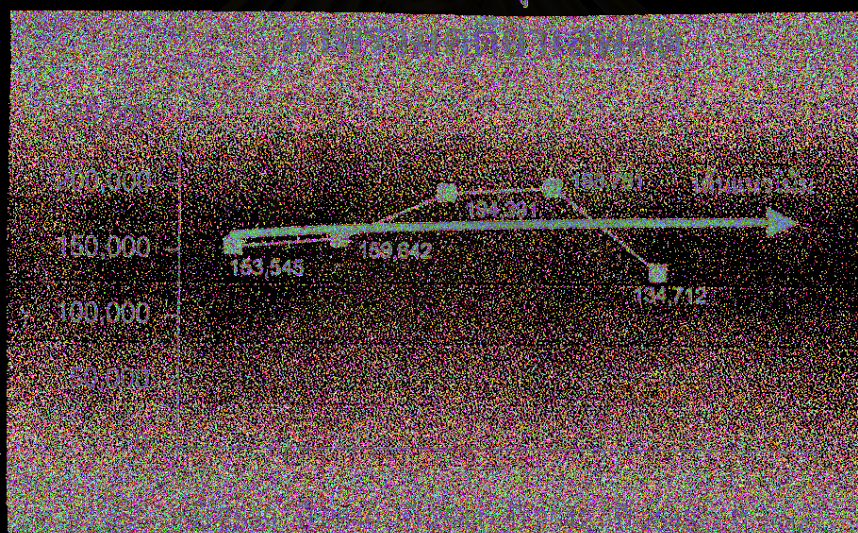
เพื่อแก้ไขปัญหานี้ ทั้งในส่วนภาคเอกชน ด้วยความร่วมมือและสนับสนุนกับองค์กรของรัฐจึงร่วมมือกันดำเนินงานโครงการหลายโครงการเพื่อรณรงค์ให้เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติด โดยมีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีส่วนร่วม ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการหนึ่งในการขัดเกลาทงสังคมให้เด็กมีความมั่นใจในการดำเนินชีวิตและรู้จักการแก้ไขปัญหาด้อย่างถูกวิธี และไม่พึ่งพายาเสพติด ตลอดจนให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะของการดำเนินชีวิต (Life Skill) เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆไปพร้อมๆกัน จึงเกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการดำเนินงานโครงการรณรงค์เพื่อป้องกันปัญหา ยาเสพติด อาทิ โครงการลานกีฬาต้านยาเสพติด, โครงการเพื่อนเตือนเพื่อน, โครงการโรงเรียนสีขาว, โครงการจัด เซย์ โน ฯลฯ ซึ่งโครงการรณรงค์เหล่านี้ได้มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนักเรียน ซึ่งยังกลุ่มเด็ก เยาวชนและวัยรุ่น เพื่อให้สามารถนำตนเองห่างไกลจากยาเสพติดแต่การแพร่ระบาด

ของยาเสพติดก็ยังมีแนวโน้มที่เพิ่มมากขึ้น จากการสำรวจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติด และจำนวนยาบ้าที่จับกุมได้ทั่วประเทศมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น แสดงเป็นกราฟได้ดังต่อไปนี้

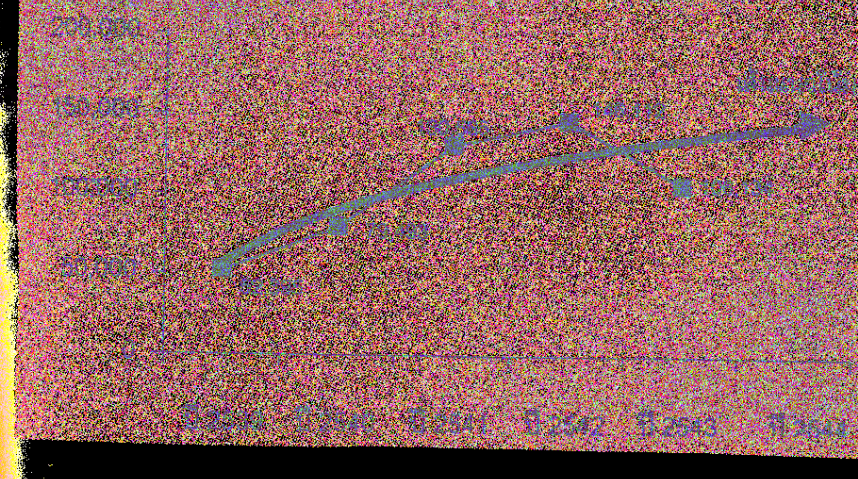
สถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2539-2543

ประเภท ยาเสพติด	จำนวนคดี					น้ำหนักของกลาง (กิโลกรัม)				
	ปี 2539	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2539	ปี 2540	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543
เฮโรอีน	25,347	17,080	13,853	7,459	3,094	404,832	324,611	540,591	425,114	359,342
เฮ็คตาซี	25	128	113	181	201	2,422	20,012	1,478	5,448	10,487
ฝิ่นดิบ	3,249	3,296	3,173	2,478	1,406	603,669	1,442,536	1,632,007	1,686,654	660,347
ฝิ่นสุก	682	677	633	497	249	18,958	114,500	42,856	44,466	17,560
กัญชาแห้ง	44,170	33,815	25,709	21,981	12,317	16,723,515	9,094,307	5,888,523	14,590,647	8,181,865
กัญชาสด	593	514	443	844	466	27,850,133	18,141,844	14,406,630	42,539,787	12,426,907
ยาบ้า	52,395	79,493	130,565	146,112	106,134	817,305	1,916,382	3,013,633	4,522,608	6,679,941
สารระเหย	25,994	23,103	18,027	16,925	9,251	987,159	829,733	598,829	4,140,854	324,735

กราฟเปรียบเทียบการจับกุมคดียาเสพติด

คดียาบ้า

และตัวเลขจากการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ระบุว่าในรอบปี 2541 ปัญหายาเสพติดประเภทยาบ้ามีการแพร่ระบาดที่รุนแรง โดยมียาบ้าหมุนเวียนอยู่ในประเทศไทยมากถึง 300 ล้านเม็ด และกลุ่มประชากรเป้าหมายที่มีการขยายตัวของกาแพร่ระบาดของยาบ้ามากที่สุดก็คือ “ กลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาและการแพร่ระบาดในชุมชน “

จะเห็นได้ว่าในภาพรวมจะมีโครงการต่าง ๆ ออกมาแก้ไขปัญหารื่องนี้อย่างมากมายและต่อเนื่องแต่สภาพความรุนแรงยังคงมีอยู่ **โครงการโรงเรียนสีขาว** เป็นอีกโครงการหนึ่งซึ่งเป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งแก้ปัญหายาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นสถานศึกษาที่ปลอดสารเสพติด ปลอดสื่อลามก อนาจาร ปลอดการพนัน และการทะเลาะวิวาท ซึ่งกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา การดำเนินงานมีมาตั้งแต่ พ.ศ.2540 ซึ่งได้ประสบผลสำเร็จเป็นบางส่วน หากจะให้ได้ผลเป็นรูปธรรมชัดเจนตามนโยบายของกระทรวงศึกษา น่าจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีขอบข่ายงานครอบคลุมทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีงบประมาณและกำลังคนที่เพียงพอที่จะทำงานได้ด้วยตนเอง มีความสามารถประสานงานหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งองค์กรทางศาสนา และองค์กรเอกชนต่าง ๆ มีศักยภาพและประสิทธิภาพในงานด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยเฉพาะให้กับข้าราชการครูและนักเรียน นักศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทุกจังหวัดทั่วประเทศอย่างจริงจังตลอดเวลา แต่ปัจจุบันงานด้านพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในวงจำกัดเพราะติดที่บุคลากรและงบประมาณ

แนวทางการแก้ปัญหาเชิงรุก จึงได้เกิดขึ้น โดยศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ในพระสังฆราชูปถัมภ์เป็นองค์กรทางศาสนาที่มีนโยบายเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในนามของมูลนิธิส่งเสริมพระพุทธศาสนาซึ่งมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของคนในชาติ มีข่างานครอบคลุมไปในทุก ๆ จังหวัดและมีบุคลากร (พระสงฆ์) ที่มีศักยภาพพอที่จะพัฒนางานด้านนี้ให้กับสถาบันศึกษาลดปัญหาเยาวชนของชาติรวมทั้งปัญหาในเรื่องของยาเสพติด ที่ผ่านมา ได้สนองงานโครงการโรงเรียนสีขาวให้กับกระทรวงศึกษาธิการอย่างจริงจัง ด้วยการจัดอบรมให้ครูอาจารย์และนักเรียน นักศึกษา เข้าค่ายพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมปีละร่วมแสนคน จากสถาบันศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ และสามารถให้นักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาประกาศตนเลิกจากอบายมุข การพนัน สิ่งเสพติด เพื่อเป็นคนดีของสังคมปีละหลายหมื่นคน นอกจากนี้ในเรื่องของยาเสพติดแล้วทางค่ายยังได้จัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน นักศึกษาเพื่อให้เกิดการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตรู้จักนำหลักธรรมคำสอนไปใช้ในการดำเนินชีวิตเช่น ในเรื่องของความสามัคคี , ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ , ความอดทนเสียสละ , ความรักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์ , กฎแห่งกรรมบาป

บุญคุณโทษ , ความกตัญญูทเวที ฯลฯ อีกทั้งยังสอนให้เด็กเกิดการพัฒนาตนเอง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จนนำไปสู่การพัฒนาครอบครัว สังคมและประเทศชาติต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาโครงการที่ใช้ชื่อว่า “โครงการเข้าค่ายพุทธธรรม” ซึ่งมีศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูน ว่องวานิช อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ทางโครงการได้ตั้งไว้หรือไม่ โดยผู้วิจัยจะศึกษาถึง ความรู้ ทักษะคติ และการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและ อาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม และยังเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคติ และการยอมรับพัฒนา คุณภาพชีวิตของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา อีกทั้งยังศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนใน การยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้า ค่าย ตลอดจนศึกษาถึงความรู้ ทักษะคติ ลักษณะทางประชากร กับการยอมรับพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ หากพบว่า ปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการสื่อสารรณรงค์เพื่อการ ป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับการยอมรับพัฒนา คุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมใน เรื่อง ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับการยอมรับพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคติ กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและ การยอมรับพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธ ธรรม

ปัญหาคำถามการวิจัย

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีการเปิดรับข่าวสาร เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างไร มากน้อยเพียงใด และแตกต่างกันหรือไม่
2. เปรียบเทียบ ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับการยอมรับการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด, ทักษะคิดเกี่ยวกับการเข้าค่ายและพฤติกรรมมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างไร มากน้อยเพียงไร และแตกต่างกันหรือไม่
4. ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนในพฤติกรรมมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม
5. คุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีพฤติกรรมมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ต่างกัน
2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน
3. ทักษะคิดต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน
4. พฤติกรรมมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับ การยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน
5. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
5. ทักษะคิดต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมมการลด ละ เลิกยาเสพติดกับการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้จะศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูนว่องวานิช อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยาเท่านั้น ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.2543 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2544

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ยาเสพติด หมายถึง สารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกาย และจิตใจ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ มีอาการอยากยา เมื่อขาดยามีความต้องการเสพทั้งร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรง อยู่ตลอดเวลา และสุขภาพทั่วไปจะทรุดโทรมลง หมายถึงถึงสารเคมีที่ใช้ในราชกิจจานุเบกษาแต่ไม่รวมถึง ยาสามัญประจำบ้านบางตำราตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 และระดับ ปวช.1-3, ปวส.1-2 ที่ได้มาเข้าค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูนว่องวานิช อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยาเท่านั้น

ค่ายพุทธธรรม หมายถึง การอบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการจัดการอบรมขึ้นเป็นหลักสูตร 3 วัน 2 คืน โดย ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย สถานที่ที่ใช้ฝึกอบรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูนว่องวานิช อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีการสอนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงปัญหาสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดที่กำลังเป็นปัญหาใหญ่สำหรับประเทศไทย อีกทั้งยังมีการบำบัดผู้ติดยาเสพติดในค่ายนี้อีกด้วย

ลักษณะทางประชากร หมายถึง องค์ประกอบทางด้าน เพศ อายุ การศึกษา รายได้ สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ของครอบครัว และความคาดหวังในอนาคต

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความบ่อยครั้งในการรับฟังข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อบุคคล และ สื่อเฉพาะกิจ

- สื่อบุคคล ได้แก่ บิดา/มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท คนรู้จัก ครู/อาจารย์ พระสงฆ์
- สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
- สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ โปสเตอร์ แผ่นพับ

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความเข้าใจเรื่องราว ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับยาเสพติดและเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางค่ายได้ดำเนินการ ทราบถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแต่ละอย่างว่าสื่อถึงอะไร ต้องการสอนอะไร รวมถึงจุดมุ่งหมายในการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้

ทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็น ความเชื่อต่าง ๆ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ ภายหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางค่ายได้จัดไว้แล้ว

การยอมรับ หมายถึง การตกลง เห็นด้วย ไม่ปฏิเสธ ไม่ต่อต้าน หรือยินดีปฏิบัติตามคำแนะนำของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติด และ/หรือเจตนาที่จะประพฤติปฏิบัติตนดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นระเบียบวินัย มีความสามัคคี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มีน้ำใจเอื้ออาทร อดทนเสียสละ รักชาติ ศาสตร์ กษัตริย์ กตัญญู กตเวที และรู้จักบาปบุญคุณโทษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการเลือกใช้ช่องทางในการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับลักษณะทางประชากร ในการที่จะใช้แนะนำถึงแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี
2. ผลการวิจัยทำให้สามารถปรับปรุงแก้ไขวิธีการให้ความรู้ และกำหนดเนื้อหาสาระที่จำเป็น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของยาเสพติดหรือคุณธรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนได้ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เข้าร่วมค่ายให้หันมาสนใจเรื่องของยาเสพติดและปัญหาสังคมมากขึ้น
3. ผลการวิจัยทำให้เข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทัศนคติ กับ พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมนี้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่การยอมรับหรือการมีส่วนร่วมในสังคมที่จะเล็งเห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงปัญหาสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจะต้องหาวิธีการดำเนินการแก้ไขต่อไป
4. ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนแผนหรือกลยุทธ์ในการสื่อสารของวิทยากรเพื่อสร้างความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไป
5. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงความคาดหวังของนักเรียนในเรื่องของยาเสพติดทำให้ทางโรงเรียนสามารถดำเนินนโยบายต่อจากทางค่ายได้เป็นอย่างดี
6. ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในนักเรียนที่เฉพาะกลุ่มต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง “กระบวนการการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา” ผู้วิจัยจะใช้แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญเป็นกรอบในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. แนวความคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น
3. แนวคิดเรื่องยาเสพติดกับวัยรุ่น
4. ทฤษฎีเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจ
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม
6. แนวคิดและทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dinamic)
7. ภาวะผู้นำ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

❀ ความหมายของ “การสื่อสาร” ❀

คำว่า “ Communication “ หรือในภาษาไทยเรียกว่า “การสื่อสาร” นั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

อริสโตเติล (Aristotle) ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษาวิชา วาทศิลป์ (rhetoric) หรือ การสื่อสาร (communication) ว่าเป็นการแสวงหา “วิธีการชักจูงใจที่พึงมีอยู่ทุกรูปแบบ”

วอเรน ดับเบิลยู วีเวอร์ (Warren W. Weaver) “คำว่า การสื่อสารในที่นี้ความหมายกว้างครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่จิตใจคน ๆ หนึ่งอาจมีผลต่อจิตใจคนอื่นคนหนึ่ง การสื่อสารจึงไม่หมายรวมแต่เพียงการเขียนและการพูดเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึง ดนตรี , ภาพ , การแสดง , บัลเลต์ และพฤติกรรมทุกพฤติกรรมของมนุษย์อีกด้วย”

จอร์จ เกร็บเนอร์ (George Gerbner) “การสื่อสารคือการแสดงกิริยาสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) โดยใช้สัญลักษณ์และระบบสาร (message systems)”

คาร์ล ไฮโฮฟแลนด์ (Carl I. Hovland) และคณะ “(การสื่อสาร) คือกระบวนการที่บุคคลหนึ่ง (ผู้ส่งสาร) ส่งสิ่งเร้า (โดยปกติเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน) เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ (ผู้รับสาร)”

โคลิน เชอร์รี่ (Colin Cherry) “ (การสื่อสารเป็นการกระทำซึ่ง) เครื่องหมายอันแรก (สิ่งเร้า) ก่อให้เกิดเครื่องหมายอันที่สอง (ปฏิกริยาตอบ) ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้รับสิ่งเร้าเป็นราย ๆ ไปว่าจะมีปฏิกริยาตอบอย่างไรตามลักษณะนิสัยของเขาซึ่งได้มาจากประสบการณ์การสื่อสารในอดีต”

วิลเบอร์ แชรรมม์ (Wilbur Schramm) “การสื่อสารคือการมีความเข้าใจร่วมกันต่อเครื่องหมายที่แสดงข่าวสาร” (information signs)”

เอเวอเรท เอ็ม โรเจอร์ และ เอฟ ฟลอยด์ ชูเมคเกอร์ (Everett M. Rogers and F. Floyd Shoemaker) “ การสื่อสาร คือ กระบวนการซึ่งสารถูกส่งจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร”

ชาร์ลส์ อี ออสกู๊ด (Chales E. Osgood) “ ในความหมายโดยทั่วไปแล้ว การสื่อสารเกิดขึ้น เมื่อฝ่ายหนึ่งคือผู้ส่งสารมีอิทธิพลต่ออีกฝ่ายหนึ่ง คือผู้รับสาร โดยใช้สัญญาณต่าง ๆ ซึ่งถูกส่งผ่านสื่อที่เชื่อมระหว่างสองฝ่าย”

จากคำนิยาม จะเห็นได้ว่ามีผู้ให้ความหมายของคำว่า การสื่อสารไว้ต่าง ๆ กัน บางคนให้ความหมายของการสื่อสารครอบคลุมไปถึงพฤติกรรมที่ไม่ใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนด้วย บางคนถือว่าพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ที่สามารถสื่อความหมายได้เป็นการสื่อสารทั้งหมด ในขณะที่บางคนเห็นว่าในการสื่อสารนั้นผู้ส่งสารจะต้องมีเจตนาที่จะทำการสื่อสาร สาเหตุของความแตกต่างในเรื่องคำนิยามก็เนื่องมาจากการสื่อสารของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ และได้รับความสนใจศึกษาจากบุคคลต่าง ๆ กัน

อย่างไรก็ตาม สิ่งหนึ่งที่คำนิยามเหล่านี้มีอยู่ร่วมกันก็คือ **การสื่อสารของมนุษย์ตั้งอยู่บนหลักของความสัมพันธ์ (relationship)** คือจะต้องมีผู้เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร อีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร อีกฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องมีความเกี่ยวข้องกัน กระบวนการการสื่อสารจึงจะเกิดขึ้นได้ จึงพอสรุปได้ว่า **การสื่อสารคือกระบวนการของการถ่ายทอดสาร (message) จากบุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร (source) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้รับสาร (receiver) โดยผ่านสื่อ (channel)**

♣️ วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ♣️

วัตถุประสงค์พื้นฐานของคนเราในการทำการสื่อสารก็เพื่อที่จะเป็นหน่วยที่มีอิทธิพล (affecting agent) กล่าวคือ เราทำการสื่อสารเพื่อมีอิทธิพลต่อผู้อื่น ต่อสิ่งแวดล้อมและต่อตัวเอง กล่าวสั้น ๆ ก็

คือเราทำการสื่อสารเพื่อมีอิทธิพล—ตั้งใจที่จะมีอิทธิพล เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้, ทักษะ, พฤติกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและเนื่องจากการสื่อสารเป็นกระบวนการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ซึ่งประกอบด้วยบุคคลสองฝ่าย คือผู้ส่งสารและผู้รับสาร ดังนั้นในการพิจารณาเรื่องวัตถุประสงค์เราจึงต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของทั้งสองฝ่ายควบคู่กันไปด้วยกล่าวคือการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการสื่อสารโดยใช้ความต้องการของผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นเกณฑ์ว่าในการสื่อสารนั้นผู้ส่งสารมีความต้องการอะไร? และผู้รับสารมีความต้องการอะไร? ซึ่งอาจไม่เหมือนกันก็ได้ ทำให้ผลของการสื่อสารไม่บรรลุเป้าหมาย เกิดความล้มเหลวของการสื่อสาร (Communication breakdown) จึงพอสรุปได้ถึงวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารและวัตถุประสงค์ของผู้รับสารได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร	วัตถุประสงค์ของผู้รับสาร
1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (Inform)	1. เพื่อทราบ (Understand)
2. เพื่อสอนหรือให้การศึกษ (Teach or Educate)	2. เพื่อศึกษา (Learn)
3. เพื่อสร้างความพอใจหรือความบันเทิง (Please or Entertain)	3. เพื่อหาความพอใจ (Enjoy)
4. หรือชักจูงใจ (Propose or Persuade เพื่อเสนอ)	4. เพื่อกระทำการตัดสินใจ (Dispose or Decide)

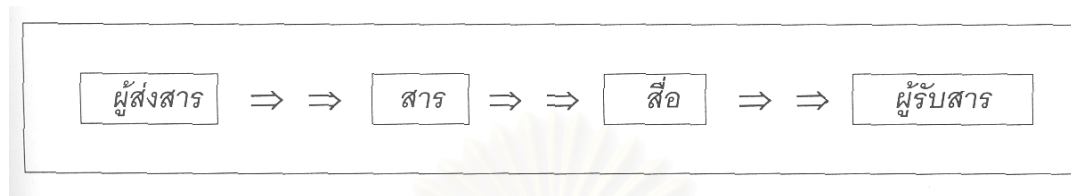
ผู้จัดการแสดงละคร (ผู้ส่งสาร) อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อการชักจูงใจก็ได้ตัวอย่างอธิบายประกอบสถานการณ์การสื่อสาร (communication situation) ซึ่งแสดงวัตถุประสงค์ของทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนได้ ดังนี้

1. ครูสอนหนังสือในชั้นเรียนก็เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชา ในขณะที่นักเรียนมาเรียนก็เพื่อศึกษาหาความรู้

2. การโฆษณาสินค้าทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ก็เพื่อชักจูงให้ประชาชนซื้อสินค้านั้น ๆ ในขณะที่ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจว่าควรจะซื้อสินค้านั้นหรือยี่ห้อนี้ ในการสื่อสารนั้นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารอาจมีวัตถุประสงค์มากกว่า 1 อย่างก็ได้ เช่นการโฆษณาสินค้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลแก่ประชาชนไปพร้อม ๆ กับการชักจูงใจและให้ความบันเทิง หรือในการแสดงละครถ้ามองโดยทั่วไปก็มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความบันเทิง แต่ตัวผู้จัดการแสดงละคร(ส่งสาร)อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจก็ได้

♣แบบจำลองกระบวนการสื่อสาร♣

การสื่อสารซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งนั้น มีรูปแบบและขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งสามารถเขียนเป็นแบบจำลองได้ดังนี้

แบบจำลองการกระบวนการสื่อสาร

จากแบบจำลองข้างต้นเราสามารถอธิบายขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสารได้ดังนี้

“ เมื่อผู้ส่งสารต้องการจะทำการสื่อสาร ผู้ส่งสารก็ต้องนำเอาสิ่งที่ตนต้องการจะสื่อสารมาผลิตให้ปรากฏเป็นสารแล้วถ่ายทอดผ่านสื่อเพื่อไปยังผู้รับสาร ”

♣องค์ประกอบของการสื่อสาร♣

การสื่อสารประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ 4 องค์ประกอบ คือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร

⇒ **ผู้ส่งสาร** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ต้องการจะทำการสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของตน ดังนั้น ผู้ส่งสารจึงอาจเป็นคน ๆ เดียว คนหลายคน เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้ถูกเวนคืนที่ดิน หรืออาจเป็นสถาบัน เช่น พรรคการเมือง บริษัท รัฐบาล หน่วยงานราชการก็ได้

⇒ **สาร** หมายถึง ผลผลิตของผู้ส่งสารที่ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ข่าวสาร และวัตถุประสงค์ของตนที่ปรากฏออกมาในรูปของรหัส เช่น เมื่อเราพูดเสร็จสารก็คือ ถ้อยคำที่เราพูด เมื่อเราเขียนสารก็คือตัวหนังสือที่เราเขียนเป็นคำเป็นประโยค เมื่อเราแสดงกิริยาท่าทาง สารก็ปรากฏอยู่ในกิริยาท่าทางที่เราแสดงออกมา เมื่อเราอ่านหนังสือพิมพ์ สารก็คือ ข่าว ข้อความ และภาพ ที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์

⇒ **สื่อ** หมายถึง สิ่งที่น่าหรือถ่ายทอดสารของผู้ส่งสาร เช่น เมื่อเราพูด สื่อก็คือ คลื่นเสียงในอากาศ เมื่อเราอ่านหนังสือพิมพ์ คลื่นแสงในอากาศและกระดาษหนังสือพิมพ์เป็นสื่อเมื่อเราดูวิทยุโทรทัศน์ สื่อก็คือ คลื่นแสง คลื่นเสียง และจอวิทยุโทรทัศน์

⇒ **ผู้รับสาร** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับสารของผู้ส่งสาร ดังนั้นผู้รับสารจึงอาจเป็นคน ๆ เดียว คนหลายคน เช่น กลุ่มผู้ฟังการอภิปราย มวลชน หรืออาจเป็นสถาบัน เช่น บริษัท องค์การ พรรคการเมือง เป็นต้น

♣ประเภทของการสื่อสาร♣

การสื่อสารสามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภท สุดแต่แต่ว่าจะใช้อะไรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการสื่อสารเพียง 2 ประเภท ซึ่งเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการสื่อสารเพื่อการพัฒนา ได้แก่

1. การสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง การสื่อสารที่ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ทำการสื่อสารกันในลักษณะที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถแลกเปลี่ยนสารกันได้โดยตรง และเป็น การสื่อสารแบบตัวต่อตัว

ดังนั้น การสื่อสารระหว่างบุคคลจึงเกิดขึ้นได้ทั้งในกรณีที่คนสองคนทำการสื่อสารกัน เช่น การสนทนากันระหว่างคนสองคน และการพูดโทรศัพท์กัน ในขณะเดียวกันการสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น ประกอบด้วยคนจำนวนมากกว่าสองคนก็ได้ เช่น การประชุมกลุ่มย่อย การเรียนในชั้นเรียน เป็นต้น ซึ่งในขณะที่คนหนึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร คนอื่น ๆ ก็จะทำหน้าที่เป็นผู้รับสาร และผู้ส่งสารสามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารกันได้โดยตรงแบบตัวต่อตัว

2. การสื่อสารมวลชน เป็นการสื่อสารกับคนจำนวนมากโดยใช้สื่อมวลชน ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และนิตยสารเป็นสื่อเพื่อนำสารจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาที่ใกล้เคียงกัน หรือในเวลาเดียวกันเนื่องจากมีผู้รับสารจำนวนมากทำให้ผู้ส่งสารไม่สามารถที่จะทำการสื่อสารกับผู้รับสารในแบบตัวต่อตัว การสื่อสารมวลชน ได้แก่ การหนังสือพิมพ์ การกระจายเสียงทางวิทยุกระจายเสียง การแพร่ภาพทางวิทยุโทรทัศน์ การภาพยนตร์ และการนิตยสาร

♣ ผลของการสื่อสาร ♣

โดยทั่วไปมี 3 ประการ คือ

1. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้รับข่าวสาร
2. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับข่าวสารที่มีต่อสิ่งที่ได้รับรู้ ซึ่งทัศนคตินี้เองจะก่อให้เกิดการกระทำตามมา
3. ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่แสดงออกมา

การเปลี่ยนแปลงทั้งสามประเภทนี้จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่องกล่าวคือเมื่อผู้รับข่าวสารได้รับข่าวสารจะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ก็จะมีผลทำให้เกิดทัศนคติ และขั้นสุดท้ายคือการก่อให้เกิดการกระทำ

แนวความคิดที่สามารถสนับสนุนว่าผลของการศึกษาโดยทั่วไปก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ประการนี้คือ คำนิยามของการสื่อสารของ Roger (1973) ที่ว่าการสื่อสารคือ กระบวนการที่ความคิด ข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

โดยทั่วไปเมื่อพูดถึง “ผลของการสื่อสาร” นักวิชาการส่วนใหญ่มักหมายถึงที่เกิดขึ้นหลังการสื่อสารหนึ่ง ๆ จบสิ้นลงแล้ว จากคำนิยามนี้ ผลของการสื่อสารจึงมีความหมายอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. หลังการสื่อสารเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งอย่างใดในกระบวนการสื่อสารหรือไม่ อย่างไร
2. อันเนื่องจากการนั้น ผู้ส่งสารสามารถสร้างอิทธิพลบางอย่างเหนือตัวผู้รับสารได้หรือไม่ อย่างไร
3. การสื่อสารประสบความสำเร็จตามที่ผู้ส่งสารมุ่งหวังไว้หรือไม่ อย่างไร

การสื่อสารหนึ่ง ๆ ประสบความสำเร็จได้ต่อเมื่อ การตีความหมายสารที่ได้รับของผู้รับสาร สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารหรืออีกนัยหนึ่ง คือจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสารสามารถตอบสนอง ต่อความคาดหวังของผู้ส่งสาร (ความหมายที่ผู้ส่งสารตั้งใจส่งไป)

ผลการสื่อสารจึงอาจเป็นผลทางด้านความนึกคิดหรือปัญญา (Cognitive or intellectual) ด้านอารมณ์และความรู้สึก (Affective) และด้านพฤติกรรมหรือการกระทำ (Behavioral)

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น

มีผู้ให้ความหมายของคำว่า “วัยรุ่น” ทั้งที่เป็นคำนิยามและคำจำกัดความไว้หลายทาง เช่น

Elizabeth B.Hurlock ให้ความหมายว่า “วัยรุ่น” เป็นช่วงวัยที่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายไปในทางที่แสดงให้เห็นชัดว่า เป็นชายหนุ่มหญิงสาว วัยนี้จะเป็นวัยที่สมองเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ มีพัฒนาการทางธรรมชาติและสังคม วัยนี้จะสิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นบรรลุวุฒิภาวะมีความสามารถเพียงพอที่จะดำรงชีวิตอย่างอิสระ ไม่ต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบิดามารดาสามารถรับผิดชอบชีวิตตัวเอง และมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม (Elizabeth B.Hurlock, 1967 : 2)

วัยรุ่นมีขั้นตอนแห่งพัฒนาการของมนุษย์ (Stage of Human Development) โดยเริ่มจากพัฒนาการด้านร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งส่งผลให้มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย หงุดหงิดและวิตกกังวล จัดเป็น วัยเข้าสู่วัยรุ่น (Puberty) ซึ่งเด็กหญิงจะอยู่ในช่วงนี้เมื่อมีอายุ

เฉลี่ย 12 ปี และเด็กชายช้ากว่าประมาณ 1 – 2 ปี จากนั้นจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นในช่วงต่างๆ คือ(สุชา จันทน์เอม 2531)

วัยรุ่นตอนต้น (Early adolescence) อายุ 13 – 15 ปี ร่างกายมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเพศหญิงและเพศชาย

วัยรุ่นตอนกลาง (Middle adolescence) อายุ 15 – 18 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและความรู้สึกนึกคิด

วัยรุ่นตอนปลาย (Late adolescence) อายุ 18 – 21 ปี พัฒนาการเริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งมักเป็นการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าร่างกาย

การย่างเข้าสู่วัยรุ่นนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดระยะหนึ่งของชีวิต เป็นระยะที่เด็กมีปัญหา และต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม

วัยรุ่นเป็นวัยที่บุคคลมีพัฒนาการในทุกๆ ด้าน ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่ต่างไปจากวัยเด็ก หากพัฒนาการในแต่ละด้านดำเนินไปอย่างมีแบบแผน วัยรุ่นก็ย่อมมีสุขภาพกายและใจที่ดีพร้อมเข้าสู่วัยผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความแปรปรวนทางจิตใจ ทางอารมณ์อย่างรวดเร็ว ด้วยอิทธิพลจากทั้งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และการปรับตัวในสังคม ซึ่งสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นเป็นที่สนใจศึกษามากกว่าบุคคลในวัยอื่น คือ (สุชา จันทน์เอม 2531)

1. วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อจากวัยเด็กมาสู่ผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจึงมีความสับสนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวัย บางครั้งคิดว่ายังเป็นเด็ก เพราะครู ผู้ปกครอง บิดามารดา ยังคงให้ความเอาใจใส่ดูแลเหมือนยังเป็นเด็ก ยังไม่ปล่อยให้ทำอะไรได้อย่างอิสระเสรี และบางครั้งก็คิดว่าตัวเองเป็นผู้ใหญ่แล้ว เพราะมีร่างกายเติบโตเหมือนผู้ใหญ่ทุกอย่าง และได้รับการบอกเล่าให้ประพฤติตนอย่างผู้ใหญ่ ไม่สามารถจะทำอะไรบางอย่างที่เคยทำได้เมื่อเป็นเด็ก ฉะนั้น วัยรุ่นจึงมีปัญหาการปรับตัวมากบ้างก็กลายเป็นอันธพาล บ้างก็ติดยาเสพติด บ้างก็หมกมุ่นอยู่กับอบายมุข ฯลฯ

2. วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกทางเพศ เด็กวัยรุ่นต้องการความรู้ ต้องการคำแนะนำในเรื่องการปรับตัวทางเพศให้เหมาะสม

3. วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กต้องการเตรียมตัวสำหรับอาชีพ เขาจะต้องทำการศึกษา สรรวจทดสอบ ความรู้ ความสามารถ ความสนใจของตนเองในการที่จะเลือกอาชีพ

4. วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กต้องการจะยึดมั่นในอุดมการณ์ ปรัชญาชีวิตของตนเอง เด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมที่เป็นลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกับวัยอื่นๆ ดังนั้น วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่ผู้ปกครองและครูควรจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ เพื่อประโยชน์ในการช่วยแนะแนวทางให้เขามีการปรับตัวที่เหมาะสมเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมของเขาต่อไป

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ความเชื่อมั่น ความต้องการ ตลอดจนความปรารถนาต่างๆ เป็นไปอย่างรุนแรง มีวัยรุ่นเป็นจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการติดยาเสพติด รวมทั้งเด็กวัยรุ่นรู้สึกว่า การคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก วัยรุ่นทั่วไปมักมีความภักดีต่อกลุ่มของตน หากไปรวมกลุ่มกับเพื่อนที่ไม่ดีอาจชักนำไปในทางที่เสีย เพิ่มความเสี่ยงในการติดยาเสพติดขึ้นอีก

เป็นที่ทราบกันดีว่า เด็กและเยาวชนถือว่าเป็นอีกช่วงวัยหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจและสังคมเป็นอย่างมาก นอกจากปัญหาที่อาจเกิดจากการพัฒนาตามวัยแล้ว ยังต้องปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมรอบตัว จึงพบได้บ่อยๆ ว่า เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น เด็กอาจเริ่มมีปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ และถ้าครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคมที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก ไม่เอื้อให้สามารถหาทางออกที่เหมาะสมหรือในทางตรงกันข้าม อาจเป็นตัวเร่งให้เด็กเลือกใช้ทางแก้ที่ก่อปัญหาเพิ่ม เช่น การใช้ยาเสพติด

แนวคิดเรื่องยาเสพติดกับวัยรุ่น

ทางสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเพื่อการป้องกันยาเสพติดใหม่เป็น 4 กลุ่ม คือ (ป.ป.ส. 2534: 8 – 9)

1. กลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา หมายถึง เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ทั้ง 3 ระดับ คือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา
2. กลุ่มเป้าหมายในชุมชน หมายถึง เด็กและเยาวชนนอกสถานศึกษาทุกกลุ่ม
3. กลุ่มเป้าหมายในสถานประกอบการ หมายถึง ผู้ใช้แรงงานและผู้ให้บริการในสภาวะอาชีพต่างๆ เช่น กลุ่มผู้ใช้แรงงาน ผู้ให้บริการในสถานเริงรมย์
4. กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ หมายถึง กลุ่มประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดและมีรูปแบบสังคมวัฒนธรรมเฉพาะของตน เช่น กลุ่มชาวเขา กลุ่มชาวไทยมุสลิมในเขตชายแดนภาคใต้

กลุ่มเป้าหมายในการป้องกันยาเสพติดที่สำคัญ ซึ่งก็คือเยาวชน ที่ได้มีการกำหนดออกเป็น 2 กลุ่ม แสดงให้เห็นว่า เยาวชน เป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วงด้วยปัจจัยประกอบทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นจากปัจจัยภายนอก เช่น สภาพแวดล้อม การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่รวดเร็วและทวีจำนวนขึ้นเรื่อยๆ และปัจจัยจากตัวของเยาวชนเอง

สิ่งที่เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นเกิดปัญหา และหันมาพึ่งพาทางแก้ปัญหาระยะสั้นที่ผิดอย่างเช่น ยาเสพติด นั้นอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. **ยา** โดยคุณสมบัติของยาเสพติดนั้น ตัวมันเองมีฤทธิ์ที่ทำให้เกิดการเสพติดได้ง่าย ทั้งทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนี้ยาเสพติดยังมีให้เลิกใช้มากมายหลายชนิด รวมทั้งสามารถหาซื้อได้ง่าย กรรมวิธีการเสพก็ไม่ยุ่งยาก

2. **คน** การที่บุคคลหันไปใช้ยาเสพติด ก็เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ไม่ว่าจะโดยร่างกายหรือจิตใจ เช่น มีความจำเป็นที่ต้องใช้ยาเสพติดเพื่อบำบัดความเจ็บป่วยจนติดโดยไม่รู้ตัวมีความอยากลอง อยากรู้ อยากเห็น ฯลฯ

3. **สิ่งแวดล้อม** เป็นระบบภาวะที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง สภาพแวดล้อมของสังคมที่วุ่นวายและซับซ้อนในปัจจุบัน โดยเฉพาะ ค่านิยมที่ผิด การอาศัยในแหล่งที่ใกล้ชิดยาเสพติด เช่น ชุมชน แหล่งเสื่อมโทรม ทำให้วัยรุ่นที่มีความเปราะบางทางด้านจิตใจ หันเข้าหายาเสพติดได้ง่ายขึ้น

นอกจากนั้น ลักษณะเฉพาะทางจิตวิทยาของวัยรุ่น ยังส่งผลให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมและอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้ด้วย

ปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่พบได้บ่อยในเด็กวัยรุ่น ได้แก่ (ประภาวดี ธานีรานนท์, 2540: 18 – 20)

1. **พฤติกรรมต่อต้าน** ในช่วงวัยรุ่น มีพัฒนาการด้านจิตใจที่สำคัญ สองประการ คือ การพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง และการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง ในบางครั้ง การพยายามเป็นตัวของตัวเอง ทำให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมต่อต้านผู้ใหญ่ หรือพยายามใช้อำนาจที่เหนือกว่าให้ได้ สิ่งที่ต้องการ และหลายครั้งพบว่า การต่อต้านเกิดเพราะเขาถูกกำหนดให้ทำสิ่งนั้นๆ แทนการตัดสินใจเอง ไม่ใช่เพราะไม่ต้องการที่จะทำ ซึ่งพฤติกรรมต่อต้านนี้ แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1.1 เด็กมีแนวโน้มที่จะต่อต้านมาตั้งแต่ก่อนเป็นวัยรุ่น เมื่อเติบโตขึ้น จะแสดงการต่อต้านมากขึ้น ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ และมองว่าตนเองไม่ดี และหันเข้าหายาเสพติด ด้วยความคิดที่ว่า การติดยาเสพติดหรือไม่ ก็ไม่ช่วยให้ตัวเองดีขึ้น
- 1.2 เด็กที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ทำให้เกิดการขัดแย้งระหว่าง การอยากเป็นตัวของตัวเอง กับการยอมรับการพึ่งพิงต่อไป เด็กอาจจำยอมทำตามที่ถูกกำหนด ทำให้ไม่สามารถคิดตัดสินใจด้วยตนเองได้ หากอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี ก็อาจถูกชักจูงไปสูยาเสพติดได้

2. การติดเพื่อน วัยนี้เป็นวัยที่เด็กเริ่มสนใจกิจกรรมนอกครอบครัว ต้องการการยอมรับจากเพื่อน เริ่มมีเพื่อนในกลุ่มที่เหมือนกัน เนื่องจากเด็กไม่ต้องการพึ่งพิงผู้ใหญ่ และกำลังค้นหาเอกลักษณ์ของตัวเอง ซึ่งเด็กและเพื่อนอยู่ในช่วงพัฒนาการเดียวกัน จึงสามารถปรึกษาหารือทดสอบเอกลักษณ์ของตนกับกลุ่มเพื่อน แลกเปลี่ยนประสบการณ์แก่กัน และเด็กสามารถเรียนรู้และมีพัฒนาการทางสังคมได้จากกลุ่มเพื่อน

เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่น ในเรื่องทั่วไป เช่น เสื้อผ้า ท่าทาง ภาษา ดนตรี แต่ในเรื่องของค่านิยมและจริยธรรมนั้น จะขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ราบรื่น เด็กอาจหันไปรับค่านิยมจากเพื่อนแทน รวมทั้งเรื่องของการใช้สารเสพติดด้วย

3. ความอยากลอง จากการศึกษาวิจัยจำนวนมากพบว่า สาเหตุสำคัญที่วัยรุ่นหันไปใช้ยาเสพติด คือ อยากลอง เพราะมีความอยากรู้อยากเห็นตามวัย ต้องการมีประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตน หากขาดการควบคุมตนเองที่เหมาะสม อาจเกิดผลตามมาจากการกระทำทั้งในแง่ดีและไม่ดี

4. อารมณ์แปรปรวน วัยนี้มีภาวะอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย และอิทธิพลของฮอร์โมนทำให้เกิดความตึงเครียดได้ง่าย และบางครั้งไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ ทำให้ปัญหาเรื่องอารมณ์เด่นชัดขึ้น นำไปสู่ความขัดแย้งกับบุคคลรอบข้างได้ และอาจหันไปใช้ยาเสพติดเพื่อลดความรู้สึกคับข้องใจ

พัฒนาการด้านต่างๆ ที่ทำให้วัยรุ่นเติบโตเป็นวัยผู้ใหญ่ตามครรลองของชีวิตนั้น ไม่ใช่สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับวัยรุ่นทุกคนเหมือนกัน วัยรุ่นบางคน อาจพบปัญหาที่ทำให้เกิดพัฒนาการที่ไม่สมบูรณ์ในบางด้าน หรือทุกด้านไม่ว่าจะเป็น ทางร่างกาย จิตใจและอารมณ์ รวมถึงพัฒนาการทางสังคม ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น มีสาเหตุที่มาจากตัววัยรุ่นเองและจากสิ่งแวดล้อม และผลลัพธ์จากปัญหาต่างๆ ที่วัยรุ่นประสบ อาจแสดงออกมาในรูปของการหันไปพึ่งพาเสพติดของวัยรุ่นได้เช่นกัน

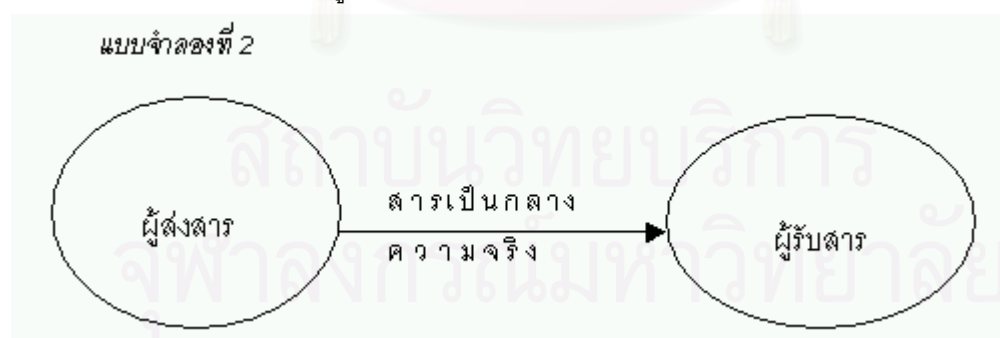
แนวคิดเกี่ยวกับการโน้มน้าวใจ

การโน้มน้าวใจ หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้โน้มน้าวใจพยายามจะมีอิทธิพลเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ เช่น การเปลี่ยนแปลง การสร้างหรือดำรงไว้ซึ่งความคิดเห็น ทศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรมของผู้ถูกโน้มน้าวใจ

พัฒนาการของการโน้มน้าวใจตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

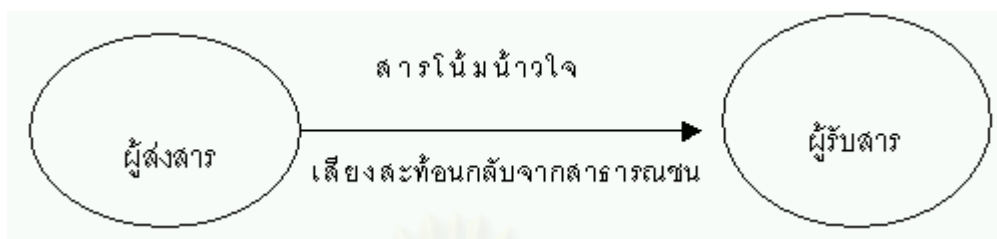

แบบจำลองที่ 1 การสื่อสารมุ่งเน้นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านผู้ส่งสาร ผู้สาธารณชนหรือผู้รับสารเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญกับการไหลของข้อมูลข่าวสารในทิศทางเดียว โดยเนื้อหาสารมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสารโฆษณาชวนเชื่อ ส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ และมีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ โดยเฉพาะการโน้มน้าวใจให้ผู้รับสารคล้อยตาม อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมในที่สุด หากแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเสียงสะท้อนกลับจากสาธารณชนมากนัก การดำเนินการปราศจากการคำนึงถึงความถูกต้อง หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเนื้อหาที่น่าเสนอ

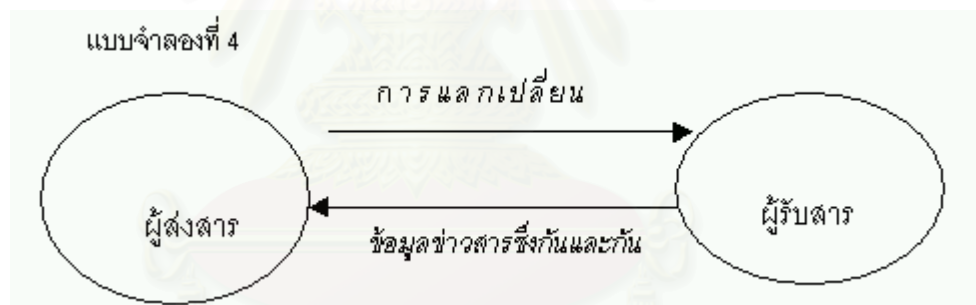

แบบจำลองที่ 2 คล้ายคลึงกับแบบจำลองที่ 1 หากแต่จะเน้นหนักการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็น “ความจริง” อย่างเที่ยงตรง เป็นกลาง ปราศจากอคติใดๆ และไม่ชี้นำใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งทิศทางการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารยังเป็นไปในทิศทางเดียว

แบบจำลองที่ 3

แบบจำลองที่ 3 เรียกได้ว่าเป็นแบบจำลองผู้ประสานงานสองฝ่ายอย่างไม่สมมูล (Two-way asymmetric model) มีเป้าหมายหลักในด้านการโน้มน้าวใจสาธารณชนอย่างมีหลักการ กล่าวคือ ผู้ส่งสารยังทำหน้าที่ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชนเหมือนเดิม แต่ในขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ “เสียง” และ “ความคิดเห็น” ของสาธารณชนในด้านเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ออกไปมากขึ้น เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารกับสาธารณชนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนรักษา “ศักยภาพ” ของผู้ส่งสาร ในการสื่อสารกับสาธารณชนต่อไป

แบบจำลองที่ 4 เรียกได้ว่าเป็นแบบจำลองผู้ประสานงานสองฝ่ายอย่างสมมูล (Two-way symmetric model) คือ การติดต่อประสานงานระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสารมีความเท่าเทียมกันหรือเรียกได้ว่ามีสถานะสมมูลซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆ ร่วมกัน โดยไม่มีฝ่ายใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบกัน อันส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารของทั้งสองฝ่ายมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน และนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันต่อไป

การวิจัยการโน้มน้าวใจในปัจจุบัน

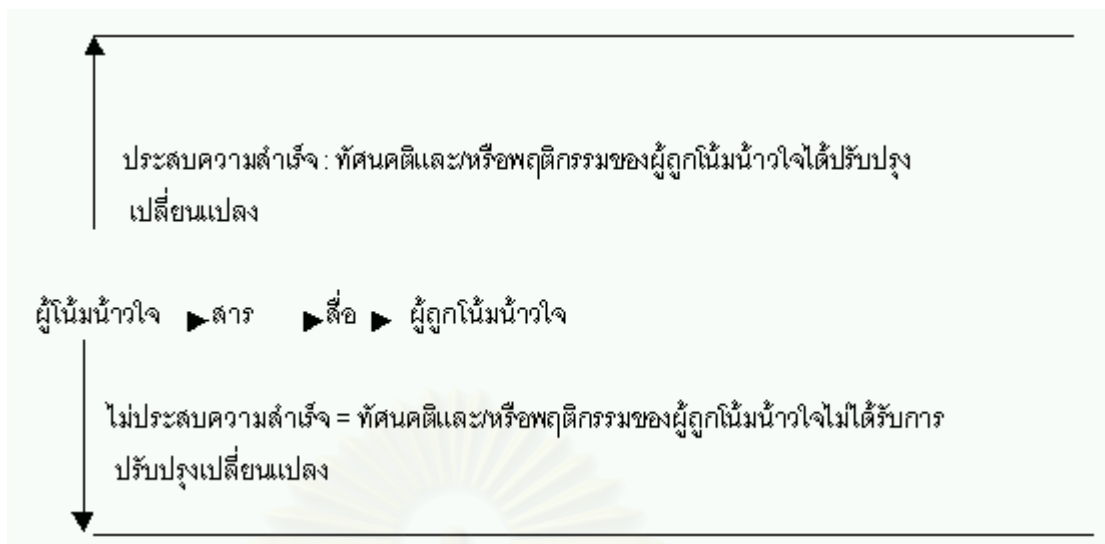
การโน้มน้าวใจที่ทำกันมามีรูปแบบในลักษณะการรับรู้แบบไม่กระตือรือร้น (Passive perception) คือ ผู้โน้มน้าวใจใส่รหัสและส่งสารไปยังผู้รับที่มีลักษณะเฉยๆ ไม่กระตือรือร้น ไม่มีการ

เปิดโอกาสให้มีปฏิริยาสะท้อนกลับ การโน้มน้าวใจเป็นเพียงกระบวนการเดียวที่ผู้โน้มน้าวใจกระทำ และผู้ถูกโน้มน้าวใจถูกกระทำ กระบวนการวิจัยมีลักษณะผู้โน้มน้าวใจส่งสารและผู้โน้มน้าวใจรับสาร และตอบสนองตัวสาร ส่วนสถานการณ์ในการวิจัยมีลักษณะเกี่ยวข้องกับผู้รับจำนวนมาก เช่น การแสดงสุนทรพจน์ต่อคนเป็นจำนวนมากเป็นพันหรือส่งสารเพื่อการโน้มน้าวใจผ่านสื่อมวลชน

ดั่งแบบจำลองต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบการโน้มน้าวใจอีกรูปแบบหนึ่งเรียกว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น (Active participation หรือ attitudinal advocacy) คือ ผู้ทำการโน้มน้าวใจชักนำให้ผู้ถูกโน้มน้าวใจเตรียมและเผยแพร่สารที่ขัดแย้งกับความเชื่อของเขา (หมายถึง ชาวสารที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อของเขา) เช่น การอภิปรายกลุ่มและการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมมากกว่า การรับรู้แบบไม่กระตือรือร้น

ดั่งแบบจำลองต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ

กลยุทธ์ที่สำคัญมี 2 วิธี

1. “Foot in the Door” (เท้าค่อย่างเข้าประตู) ความหมายของวิธีนี้คือ ผู้ส่งสารพยายามโน้มน้าวใจผู้รับสารด้วยการขอเรื่องทีละเล็กทีละน้อยไปจนมาก ข้อสมมติฐานคือ การขอเรื่องในตอนแรกจะฟังดูมีเหตุผลมากจนคนมักไม่ค่อยปฏิเสธ และคำขอเรื่องที่มากขึ้นๆ จะตามมาจนผู้ส่งสารประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวใจได้ไม่ยาก

2. “Door in the Face” (ประตูใส่หน้า) วิธีนี้ตรงข้ามกับวิธีแรก คือ ผู้ส่งสารขอเรื่องในปริมาณมากที่สุดจนเชื่อแน่ว่าจะถูกปฏิเสธ เมื่อได้รับการปฏิเสธ ผู้ส่งสารจะค่อยลดปริมาณการขอลง ซึ่งก็คือ จำนวนการขอที่ต้องการ สมมติฐานของกลยุทธ์นี้คือ ผู้รับสารภายหลังที่ถูกบีบบังคับจากการขอครั้งแรกมีแนวโน้มที่จะยอมตามในการขอครั้งที่สอง

แนวคิดเกี่ยวกับ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม

ซิมบาโด และคณะ (Zimbardo, et al., 1977 : 49 – 53) กล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้คือ ถ้าที่ความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะมีเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมา ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้จะต้องมีความเชื่อมโยงกัน ฉะนั้นการที่จะให้บุคคลเกิดการยอมรับที่จะปฏิบัติสิ่งใดจำเป็นต้องให้บุคคลนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวต้องแท้เสียก่อน

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533 : 118-122) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมไว้ดังนี้

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัวคือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ของผู้รับสารที่อาจจะมีผลกระทบต่อสังคมโดยมีหลักว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้น การที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนติก่อนโดยการให้ความรู้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมได้ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาที่แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารในฐานะตัวแปรต้นสามารถพัฒนาไปสู่ชุมชนได้ โดยการศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้รับสารว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะอะไร นอกจากนี้ยังศึกษาถึงความสัมพันธ์ในลักษณะสายโซ่ที่เริ่มจากความรู้ไปสู่ทัศนคติและกลายเป็นพฤติกรรมต่อไป

ความรู้ (Knowledge) ในที่นี้เป็นการรับรู้เบื้องต้น ซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองของสิ่งเร้า (S – R) แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (ข้อมูล) กับสภาพจิตวิทยา ด้วยเหตุนี้ความรู้จึงเป็นความจำที่เลือกสรรซึ่งสอดคล้องกับสภาพจิตใจของตนเอง ความรู้จึงเป็นกระบวนการภายใน อย่างไรก็ตามความรู้สื่อก็อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้ต่อไป ผลกระทบที่มีต่อผู้รับสารเชิงความรู้ในทฤษฎีการสื่อสารนี้อาจปรากฏได้จากสาเหตุ 5 รูปแบบ คือ

1. การตอบข้อสงสัย (Ambiguity Resolution) การสื่อสารมักจะสร้างความสับสนให้สมาชิกในสังคม ผู้รับสารจึงมักแสวงหาสารสนเทศโดยการอาศัยสื่อทั้งหลายเพื่อตอบข้อสงสัยและความสับสนของตน

2. การสร้างทัศนคติ (Attitude Formation) ผลกระทบเชิงความรู้ต่อการปลูกฝังทัศนคตินั้นส่วนมากนิยมใช้กับสารสนเทศที่เป็นนวัตกรรม เพื่อสร้างทัศนคติให้คนยอมรับการแพร่วัตกรรมการนั้น ๆ ในฐานะ ความรู้

3. การกำหนดวาระ (Agenda Setting) เป็นผลกระทบเชิงความรู้ที่สื่อกระจายออกไป เพื่อให้ประชาชนตระหนักและผูกพันกับประเด็นวาระที่สื่อกำหนดขึ้น หากตรงกับภูมิหลังของปัจเจกชนและค่านิยมของสังคมแล้ว ผู้รับสารก็จะเลือกสารสนเทศนั้น

4. การพอกพูนระบบความเชื่อ (Expansion of the Belief System) การสื่อสารสังคมมักจะกระจายความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ ต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน จึงทำให้ผู้รับสารรับทราบระบบความเชื่อที่หลากหลายและลึกซึ้งไว้ในความเชื่อของคนมากขึ้นเรื่อย ๆ

5. การรู้แจ้งต่อค่านิยม (Value Clarification) ความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมและอุดมการณ์เป็นภาวะปกติของสังคม สื่อมวลชนที่นำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นเหล่านี้ ย่อมทำให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจถึงค่านิยมเหล่านั้นแจ่มชัดขึ้น

ทัศนคติ (Attitude) เป็นความคิดและความรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจสอดด้านพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองสิ่งเร้า และทัศนคติเป็นพรมแดนเชื่อมโยงระหว่างความรู้กับพฤติกรรม

ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะทำได้โดยที่บุคคลรับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารนี้อาจจะมาจากบุคคลอื่นหรือมาจากอุปกรณ์ สื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทัศนคติด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive Component) เป็นที่เชื่อกันว่าถ้าส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ (Affective Component) เปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) จะเปลี่ยนแปลงด้วย

♣ ความหมายของ “ ทัศนคติ ” ♣

ความหมายของคำว่า “ ทัศนคติ ” หรือในภาษาอังกฤษว่า “ Attitude ” (Webster : 1960) มาจากภาษาละตินว่า “ Aptus ” แปลว่า โน้มเอียงและเหมาะสม นำมาใช้ในความหมายของคำว่า “ Attitude ” หรือ ทัศนคติ ว่าหมายถึง ท่าทีที่แสดงออกมาของคนเรา ซึ่งบ่งบอกถึงสภาพของจิตใจ ได้แก่ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Gardon W. Allport , 1976) นอกจากนั้นนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้คำนิยามของ “ ทัศนคติ ” ไว้ในแง่มุมต่าง ๆ กันอีกมากมาย เช่น

นอร์แมน แอล มัน (Norman L. Mun) ให้ความหมาย “ ทศนคติ “ ว่า หมายถึง ความรู้สึก และความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งของบุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอดู ๆ ในทางที่ยอมรับหรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมตามแนวความคิดเห็น

ไซรัส เมย์ซาค และริชาร์ดสัน (Cyrus Mayshakk and E.Richardson) ให้ความหมาย “ ทศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับภาวะจิตใจของบุคคลที่มีต่อวัตถุ เป็นภาพของพฤติกรรมหรือส่วนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมทางบวกหรือทางลบต่อสถานการณ์ บุคคล หรือวัตถุ ทศนคติเป็นแรงที่อยู่ภายใน วัตถุได้จากปฏิกิริยาต่อตัวกระตุ้น ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากจิตใจ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะแสดงออกทางกายภาพ

การ์ดอน ดับบลิว ออลพอร์ท (Gardon W. Allport) ให้ความหมาย “ ทศนคติ “ ว่าหมายถึง ภาวะทางจิตใจซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบโต้สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากประสบการณ์และเป็นตัวกำหนดทิศทางที่แต่ละบุคคลจะตอบสนองต่อสิ่งของและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง

สุชา จันทร์อม (2524) อธิบายว่า ทศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อบุคคล วัตถุสิ่งของ หรือสถานการณ์ต่าง ความรู้สึกหรือท่าทีนี้ จะเป็นไปในทำนองพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

จารุณี บุญนิพัทธ์ (2539) อธิบายว่า เป็นเรื่องของจิตใจ ความเชื่อ ท่าที ความรู้สึกนึกคิด และความโน้มเอียงของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ได้รับมาซึ่งเป็นไปได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ทศนคติมีผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา จะเห็นว่าทศนคติประกอบด้วยความคิดที่มีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกนั้น ออกมาโดยทางพฤติกรรม ดังที่ การ์เดอ์ ลินเซ และเอลเลียท อาร์สัน (Garder lindzey และ Elliot Arson) เชื่อว่าทศนคติเป็นพลังสำคัญที่ทำให้คนเราแสดงพฤติกรรมออกมา

♣องค์ประกอบของทศนคติ♣

ซิมบาโด และเอบบีเซน (Zimbardo and Ebbeson , 1970) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทศนคติไว้ว่ามี 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ความนึกคิด (The Cognitive Component)

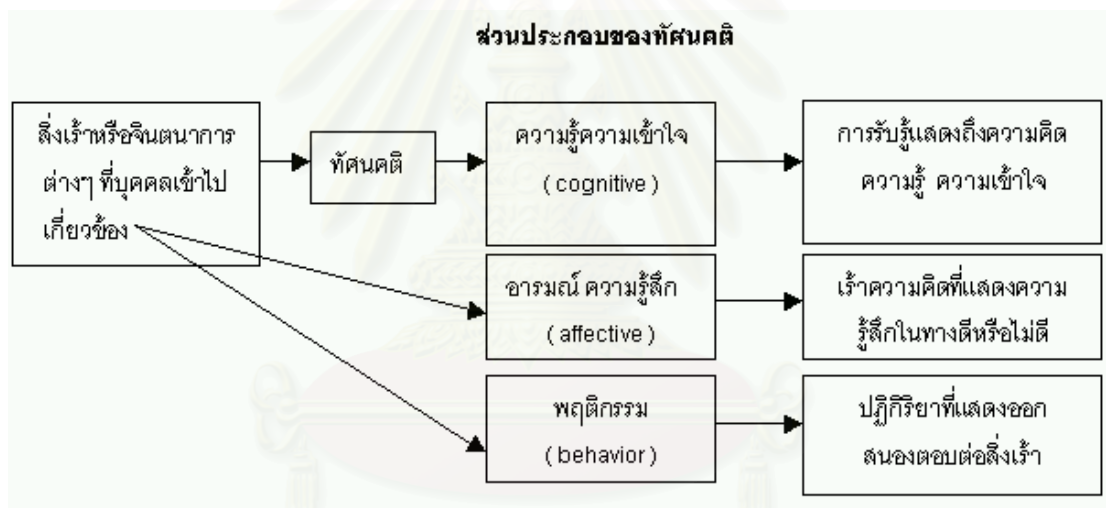
เป็นส่วนที่เป็นความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ทั่วไปทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ หากบุคคลมีความรู้หรือมีความคิดว่าสิ่งใดดี ก็มักจะมีทศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น หากมีความรู้มาก่อนว่าสิ่งใดไม่ดี ก็จะมีทศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (The Affective Component)

เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลแตกต่างกันไปตามบุคลิกภาพของคนนั้น เป็นค่านิยมของแต่ละบุคคล เป็นตัวเฝ้าความคิดอีกทอดหนึ่ง ถ้าหากบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีก็จะแสดงออกมาในขณะที่คิดถึงสิ่งนั้นออกมาในลักษณะที่ต่างกัน เช่น ความรู้สึกในด้านบวกเรียกว่า “ Positive Affective Component “ ก็จะมีความรู้สึกในด้านบวกเป็นไปในทางที่ดี ในทางตรงกันข้ามบุคคลที่มีความรู้สึกในด้านลบ เรียกว่า “ Negative Affective Component “ ก็จะมีความรู้สึกในด้านลบเป็นไปในทางที่ไม่ดี

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (The Behavior Component)

คือการแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด และความรู้สึก

♣ การเกิดทัศนคติ ♣

เรนซิส ไลเคิร์ต (Rensis likert) ได้ศึกษาการเกิดทัศนคติของคน ซึ่งเป็นผลการศึกษาที่เน้นถึงการเกิดทัศนคติตามหลักวิชาการด้านการสื่อสารโดยเฉพาะ โดยสรุปข้อศึกษาไว้ว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ (Learning) จากแหล่งทัศนคติ (Source of Attitude) ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย และแหล่งที่ทำให้คนเกิดทัศนคติที่สำคัญ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experience)

เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่าง ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีหรือไม่ดีจะทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with others)

ทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น นักเรียนเคยได้รับการสั่งสอนจากครูบาอาจารย์ว่าทำอย่างนี้ดี อย่างนั้นไม่ดี ก็จะทำให้นักเรียนทัศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่ได้รับทราบมา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models)

การเลียนแบบผู้อื่น ทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น ลูกที่เคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเลียนแบบการแสดงท่าทางในการชอบหรือไม่ชอบ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามพ่อแม่ของตนไปด้วย นอกจากนั้นก็อาจจะมีการเลียนแบบผู้อื่นอีกก็ได้ เช่น เลียนแบบผู้นำความคิด นักแสดง นักร้อง ผ่านสื่อต่าง ๆ ก็ได้

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors)

ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนให้คนเกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นได้เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของทัศนคติดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าองค์ประกอบสำคัญที่เป็นตัวเชื่อมโยงให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ก็คือ การติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้เพราะการสื่อสารจะมีการแทรกอยู่ตลอด ไม่ว่าทัศนคติจะเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง หรือ เกิดจากสิ่งที่เป็นแบบอย่างหรือเกิดจากการเกี่ยวข้องกับสถาบัน หรือเกิดจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นก็ตาม จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างมากที่มีผลทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ

♣ การวัดทัศนคติ ♣

เทอร์สโตน (Thurstone) ได้สรุปลักษณะบางประการที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติที่จะต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะทำการวัดทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวเลขเพียงตัวเดียว อย่างไรก็ตามเราสามารถหยั่งรู้ทัศนคติของมนุษย์ได้ ถึงแม้ว่าจะมีความซับซ้อนและมีลักษณะเชิงคุณภาพอยู่มากก็ตาม

2. ทัศนคติต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หมายถึง ผลรวมของความรู้สึกความโน้มเอียง อคติ ความกลัว ความคิดอื่น ๆ ต่อเรื่องนั้น ๆ

3. เราสามารถวัดทัศนคติได้โดยใช้ความคิดเห็น (Opinion) เป็นเครื่องมือ แต่การใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องบ่งชี้ทัศนคตินั้น ทำให้มีความคลาดเคลื่อนในการวัด จึงขอเสนอแนะว่าการกระทำของคน อาจจะเป็นเครื่องบ่งชี้ทัศนคติได้ดีกว่าสิ่งที่เขาพูด แต่ก็เป็นไปได้ที่คนคนนั้นอาจบิดเบือนการกระทำของตนเอง ดังนั้นจึงยังใช้ความคิดเห็นหรือการกระทำบางรูปแบบเพื่อใช้บ่งชี้ถึงทัศนคติ

4. มีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในการวัดความคิดเห็น หรือการกระทำที่เราใช้เครื่องบ่งชี้ทัศนคติ แต่ความคลาดเคลื่อนระหว่างเครื่องบ่งชี้และความจริงถือว่าเป็น “สากล” (Universal)

5. ทัศนคติของคนคนหนึ่ง ไม่จำเป็นจะทำนายการกระทำของคนนั้นได้ถูกต้องเสมอไป

6. ทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงที่วัดได้ อาจเกิดจากความผิดพลาดในการวัด ดังนั้น จึงมีแนวความคิดที่จะใช้ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of Measurement) เพื่อแยกความผิดพลาดของเครื่องมือที่ใช้วัด จากความเปลี่ยนแปลงของตัวทัศนคติเอง

7. ไม่สามารถใช้คำว่า “ มาก ” หรือ “ น้อย ” อธิบายทัศนคติได้อย่างสมบูรณ์เพราะ ทัศนคติมีหลายมิติ อย่างไรก็ตามความคิดที่จะวัดทัศนคตินี้มีความพยายามที่จะวัดค่าของทัศนคติในเชิงเส้นตรง (Linear Measurement)

♣ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ♣

การเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้น ทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม (Theories of Attitude and Behavior Change) ของซิมบาโด และ เบบีเซน (Zimbardo Ebbesen and Marlach , 1977) ได้กล่าวไว้ว่า

ทัศนคติของบุคคลสามารถถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลที่ได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารเหล่านี้อาจจะมาจากบุคคลอื่น หรือมาจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารนี้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในองค์ประกอบของทัศนคติในส่วนของความรู้สึนึกคิด (Cognitive Component) และเมื่อองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปองค์ประกอบส่วนอื่นจะมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน คือ เมื่อองค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความคิดเปลี่ยนแปลง ก็จะมีแนวโน้มให้องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) และองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Behavior Component) เปลี่ยนแปลงไปด้วย

จุมพล รอดคำดี (พ.ศ. 2532) กล่าวว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมีอยู่ 3 ระดับ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด สิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะมาจากข้อมูลข่าวสารใหม่ ซึ่งอาจจะมาจากสื่อสารมวลชนหรือบุคคลอื่น ๆ
2. การเปลี่ยนความรู้สึก การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้มาจากประสบการณ์หรือความประทับใจ หรือสิ่งทำให้เกิดความสะเทือนใจ
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินสังคม ซึ่งไปมีผลต่อบุคคล ทำให้ต้องปรับพฤติกรรมเสียใหม่

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องกันโดยตรง ถ้าความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรม ถูกกระทบ ไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม จะมีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติทั้งสิ้น นอกจากนี้องค์ประกอบต่าง ๆ ในกระบวนการสื่อสาร เช่น คุณสมบัตของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ลักษณะของข่าวสาร ตลอดจนช่องทางในการสื่อสาร ล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ทั้งสิ้น

พฤติกรรม (Practice) การกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ของคนเราส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานที่มีจากความรู้และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันก็เนื่องจากมีความรู้และทัศนคติที่ต่างกัน ซึ่งความแตกต่างของความรู้และทัศนคติเกิดจากความแตกต่างในการเปิดรับสื่อ และความแตกต่างกันในการแปลความหมายของสารที่ตนเองได้รับ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดประสบการณ์สังคมที่ต่างกันอันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยทั่วไปการใช้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวพฤติกรรมนั้นมีวิธีการดังนี้ (สุรพงษ์ โสธนเสถียร , 2533 : 123)

1. การปลุกเร้าอารมณ์ (Emotional Arousal) เพื่อให้เกิดความตื่นเต้นเร้าใจในการติดตาม ไม่ว่าจะด้วยภาพหรือเสียง
2. การเห็นอกเห็นใจ (Emotional) ด้วยการแสดงความอ่อนโยน เสียสละและความกรุณาปราณี ยอมแพ้เพื่อความเป็นพระ ก็อาจโน้มน้าวใจผู้คนที่ให้ยอมรับได้
3. การสร้างแบบอย่างขึ้นในใจ (Internalized Norms) เป็นการสร้างมาตรฐานอย่างหนึ่งขึ้น เพื่อให้มาตรฐานนั้นปลูกศรัทธาและเป็นตัวอย่างแก่ผู้รับสารที่จะต้องปฏิบัติตาม

4. การให้รางวัล (Reward) เช่น การลด แลก แจก แถม ในการโฆษณาเพื่อเป็นการจูงใจให้เลือกซื้อสินค้ายี่ห้อนั้น ๆ

และผลของการโน้มน้าวใจด้วยวิธีการข้างต้น ก่อให้เกิดพฤติกรรมพื้นฐาน 2 แบบ คือ

1. กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมใหม่ ๆ หรือ ให้มีพฤติกรรมที่ต่อเนื่อง (Activation)
2. หยุดยั้งพฤติกรรมเก่า (Deactivation)

ทั้งการกระตุ้นและการหยุดยั้งเป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอื่น ๆ ตามมา เช่น การตัดสินใจวิจัยต่อประเด็นปัญหา การจัดหาวิทยวิธีการดำเนินงานและการสร้างพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม

นอกจากนี้ยังได้มีการศึกษาของนักวิชาการอีกหลายท่านชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมอื่น เช่น

แนนซี อี ชวาร์ทซ์ (Nancy E. Schwartz อ้างถึงใน สุริย์ จันทร์โมลี, 2526: 37 – 47) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติตัวในรูปแบบ 4 ประการ ดังนี้

1. ทักษะเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการปฏิบัติ ดังนั้น ความรู้มี ความสัมพันธ์กับทักษะ-คดี และมีผลต่อการปฏิบัติ
2. ความรู้และทักษะมีความสัมพันธ์กัน และทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา
3. ความรู้และทักษะมีความต่างทำให้เกิดการปฏิบัติได้ โดยที่ความรู้และทักษะไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน
4. ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม

เฟสทิงเจอร์ (Festinger quoted in Read Hadley, 1972) ศึกษาวิจัยหลายชิ้น และพบว่าเมื่อเพียง 3 ชิ้น เท่านั้น ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมซึ่งเขาได้ให้คำอธิบายว่า เหตุผลหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติอาจจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทันทีทันใด นั่นเป็นเพราะปัจจัยทางสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติแบบเดิม อาจจะยังคงอยู่ภายหลังจากทัศนคตินั้นได้ เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ทำให้ทัศนคติมีแนวโน้มเป็นแบบเดิมหลังจากได้รับข่าวสารแล้ว

นอกจากนี้เขายังได้แนะนำเพิ่มเติมอีกว่า เมื่อความคิดเห็นหรือทัศนคติเปลี่ยนไป เพราะผลของการสื่อสารโน้มน้าวใจที่มีประสิทธิภาพแล้ว การเปลี่ยนแปลงนี้จะคงอยู่ไม่มั่นคงนัก และจะเปลี่ยนแปลงเป็นแบบเดิมได้ เว้นเสียแต่ว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือพฤติกรรมจะเกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนและทำให้ทัศนคติใหม่นั้นคงอยู่ตลอดไป

♣ ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ ♣

ในการวางแผนการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดผล ในด้านการให้ความรู้แก่ผู้รับสารนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วมักจะทำได้ดีสำเร็จ Lapham และ Parker (1971) ได้ศึกษาการวางแผนการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่การวางแผนครอบครัวในประเทศอินเดีย พบว่าร้อยละ 75 – 90 ของกลุ่มเป้าหมายมีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว และส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางบวกต่อวิธีการวางแผนครอบครัว แต่ในขั้นการยอมรับการปฏิบัติกลับเป็นไปในทางตรงข้าม กล่าวคือ มีผู้มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวประมาณร้อยละ 70 – 90 แต่มีผู้มาเข้ารับบริการวางแผนครอบครัวเพียงร้อยละ 8 เท่านั้น (Quoted in Rogers, 1973)

ปรากฏการณ์เช่นนี้ Rogers (1971) เรียกว่า ช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ หรือ KAP – gap และได้อธิบายว่า ทัศนคติกับพฤติกรรมของบุคคลนั้นไม่สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องเสมอไป กล่าวคือ เมื่อการสื่อสารก่อให้เกิดความรู้ และทัศนคติในทางบวกต่อสิ่งที่เผยแพร่แล้ว แต่ในขั้นการยอมรับปฏิบัติอาจมีผลในทางตรงกันข้ามก็ได้ถึงแม้ว่าโดยส่วนใหญ่เมื่อบุคคลมีทัศนคติอย่างไรแล้วจะมีความโน้มเอียงที่จะปฏิบัติตามทัศนคติของก็ก็ตาม แต่พฤติกรรมเช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นเสมอไป ทั้งนี้เพราะในบางกรณีอาจเกิด KAP – gap ขึ้นได้ กล่าวโดยสรุปคือ ในกรณีทั่วไปเมื่อบุคคลมีความรู้ ทัศนคติเช่นไรจะแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้และทัศนคติที่มีอยู่นั้นคือ K (Knowledge) A (Attitude) P (Practice) จะเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกันหรือสัมพันธ์กัน แต่จะไม่เกิดขึ้นเสมอในทุกกรณีไป

ในการปิดช่องว่างของความรู้ ทัศนคติ และการยอมรับปฏิบัติ KAP – gap นี้ Rogers (1983) ได้เสนอวิธีแก้ไข 4 ประการคือ

- 1.การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้ให้มากขึ้น กล่าวคือ ต้องให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจอย่างแท้จริงถึงวิธีการใช้หรือการปฏิบัติต่อสิ่งที่เผยแพร่ให้

2. ให้คำแนะนำในการปฏิบัติ ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเข้าไปติดต่อกับสมาชิกที่ต้องการรับนวัตกรรม โดยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

3. โดยการให้รางวัลแก่ผู้ที่ยอมรับนวัตกรรมหรือยอมรับปฏิบัติเพื่อเป็นการจูงใจแก่สมาชิกอื่น ๆ ที่ยังไม่ยอมรับ

4. การใช้กลยุทธ์ในการโน้มน้าวใจโดยวิธีการใช้สื่อบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมผู้นำทางความคิดเข้าไปติดต่อกับสมาชิก หรือกลุ่มเพื่อนฝูง เพื่อโน้มน้าวใจสมาชิกให้เกิดการยอมรับปฏิบัติอีกต่อหนึ่ง

ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics)

กลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง ขบวนการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในกลุ่มและกลุ่ม (Group) ในที่นี้จะต้องประกอบขึ้นด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาร่วมสังสรรค์ทำกิจกรรมหรือมาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน กลุ่มมีการเคลื่อนไหว และสมาชิกภายในกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลง มีการปรับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในลักษณะที่ต่อเนื่องกัน

ความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่ม จะเกิดจากสาเหตุหลายประการดังต่อไปนี้

1. ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกแต่ละบุคคลก่อให้เกิดอารมณ์ดึงดูดให้ผู้อื่นกระทำตาม หรือ การที่สมาชิกพยายามหาทางแก้ไขความตึงเครียดต่าง ๆ หรือ พยายามรักษาภาวะสมดุลภายในกลุ่มไว้

2. เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ขึ้นภายในกลุ่ม เช่น การเปลี่ยนผู้นำ แนะนำสมาชิกใหม่ ความรู้สึกของสมาชิกที่มีต่อกัน อาจมีผลกระทบต่อโครงสร้าง และการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่ม

3. เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความมั่นคงและความอ่อนไหวของกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมาก ความอ่อนไหวของกลุ่ม หมายถึง การที่กลุ่มมีความแปรปรวนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกภายในกลุ่ม

อาจกล่าวได้ว่า “กลุ่มสัมพันธ์” เป็นศาสตร์หรือวิทยาการสาขาที่มุ่งศึกษาเพื่อ

สืบค้นความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่ม กฎแห่งการพัฒนาของกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่อกัน และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับสถาบันที่ใหญ่กว่าอื่น ๆ

แต่เดิมการศึกษาหาความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่มนั้น จะเน้นในเรื่องของการจัดกลุ่ม (Group Organization) , การบริหารกลุ่ม (Group Administration) และโครงการของกลุ่ม (Group Program) รวมถึงการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความเป็นผู้นำ (Leadership)

สำหรับปัจจุบัน การศึกษาเรื่องของกลุ่มมุ่งเน้นเรื่องโครงสร้างของกลุ่ม (Group Structure) พลังที่มีอิทธิพลปฏิกริยาร่วมกันในกลุ่ม การแบ่งความรับผิดชอบกันในกลุ่ม การใช้กลุ่มเป็นเครื่องปลูกฝังพัฒนาการของบุคคล ผลของประสบการณ์ชนิดต่าง ๆ ของกลุ่มที่มีต่อนิสัยและบุคลิกภาพของสมาชิกภายในกลุ่ม เพราะกลุ่มสามารถปลูกฝังพัฒนาการแห่งตนเองให้เกิดขึ้นอีกด้วย เช่น พัฒนาการในด้านการร่วมกันแสดงความคิดเห็น , มารยาทในการฟังความเห็นของผู้อื่น , พัฒนาการความสามารถในการเป็นผู้นำ โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่ม

การวิเคราะห์ทางทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม

เป็นที่ทราบกันแล้วว่า “กลุ่ม” มิได้เป็นผลรวมหรือการรวมกันของบุคคลแต่ละคน จากการศึกษาค้นคว้าทางจิตวิทยาสังคม สังคมวิทยาและมนุษยวิทยาแสดงให้เห็นว่า “กลุ่ม” หมายถึงบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปทำงานร่วมกัน ด้วยจุดประสงค์อย่างเดียวกันและช่วยกันสร้างสรรค์บูรณาการแห่งบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน และมีการควบคุมตนเอง ส่วนผู้คนที่มารวมกันเป็นจำนวนมากนั้นเราเรียกว่า “ฝูงชน” (Crowd) หรือ “มวลชน” (Mob) ซึ่งจัดเป็นกลุ่มชนิดที่มีได้ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของสมาชิกแต่ละคน และผู้นำยังพยายามชักจูงให้สมาชิกแต่ละคนได้ปลดปล่อยการควบคุมตนเอง และปล่อยให้อารมณ์ของฝูงชนเข้ามามีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของตน

นอกจากนี้ทัศนะของ “กลุ่มสัมพันธ์” แล้วพัฒนาการของบุคคลแต่ละคนยังขึ้นอยู่กับพัฒนาการของกลุ่มอีกด้วย การที่บุคคลแต่ละคนสามารถอยู่รอดได้ก็เนื่องจากตนสามารถอยู่ในกลุ่มได้ตั้งแต่แรกเริ่มนั่นเอง นอกจากนี้กลุ่มยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับสังคมกับการรวมกันของบุคคลแต่ละคนอีกด้วย

วิทยาการสาขา “กลุ่มสัมพันธ์” เป็นวิทยาการที่มุ่งศึกษาเพื่อที่จะหาความจริงในด้านต่างเกี่ยวกับกลุ่ม เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของกลุ่ม

ในการวิเคราะห์เกี่ยวกับกลุ่ม จะพบว่ามีองค์ประกอบอยู่ 2 ประเภทที่เกี่ยวข้องกับการรวมกันของกลุ่ม

1. การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทางสังคม คือกลุ่มเกิดจากการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนหรือมากกว่าได้มา มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ผลของการกระทำของคน ๆ หนึ่งมีผลต่อการกระทำของคนอื่น ๆ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มจะเป็นไปในลักษณะของการติดต่อปะทะสังสรรค์กัน คือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การรับรู้และการแสดงสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเช่นนี้จะไม่คงที่และมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ผลของการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันของมนุษย์เป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องศึกษา เพื่อทราบถึงผลสะท้อนที่จะมีต่อสมาชิกแต่ละคนและต่อกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปที่มีผลต่อพฤติกรรมของกลุ่ม

นอกจากนี้การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันนั้นยังมีความสำคัญ เพราะว่าวิธีการติดต่อปะทะสังสรรค์กันนั้น ทำให้บุคคลแต่ละคนเริ่มมีประสบการณ์เกี่ยวกับความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ยอมรับทราบเกี่ยวกับวัฒนธรรมทั่วไปของกลุ่ม และพบว่าตนเองมีส่วนที่จะต้องเกี่ยวข้องด้วยในแต่ละเรื่อง และประการสำคัญขั้นสุดท้ายที่จะต้องยอมรับและจะขาดเสียมิได้เกี่ยวกับการติดต่อปะทะสังสรรค์กันก็คือการถกเถียงกันในกลุ่ม การตัดสินใจร่วมกัน และการร่วมกันแก้ไขปัญหา

2. บทบาทของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแต่ละคนที่เป็นสมาชิกกับกลุ่มนั้น กล่าวได้ว่าเป็นปัญหาในทางด้านจิตวิทยาสังคมมาเป็นเวลานานเนื่องจากความเห็นที่ว่ากลุ่มเป็นการรวมกันของบุคคลแต่ละคน (Individual)

การแปลความหมายของกลุ่มไปในลักษณะที่ว่า ถ้าไม่มีบุคคลแต่ละคนก็จะมีกลุ่มเกิดขึ้นนั้น ก่อให้เกิดความคิดที่ว่า แต่ละคนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มจะไม่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันด้วยกัน เพราะกลุ่มประกอบขึ้นด้วยการกระทำของสมาชิกแต่ละคนซึ่งมิได้มีการติดต่อปะทะสังสรรค์กัน กลุ่มประกอบขึ้นด้วยการกระทำของสมาชิกแต่ละคนอย่างโดดเดี่ยวตามลำพังเท่านั้น แต่จากการศึกษาทดลองทางจิตวิทยาสังคมได้มีการยอมรับกันเพิ่มขึ้นระหว่างนักจิตวิทยาสังคมว่าบุคคลแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ กันในกลุ่มมากกว่าในขณะที่อยู่ตามลำพังคนเดียว และการที่อยู่รวมกันในกลุ่มจะก่อให้เกิดกระบวนพฤติกรรมการโต้ตอบในลักษณะที่ต่าง ๆ กันมากกว่าในขณะที่อยู่ในสภาพโดดเดี่ยว เป็นต้นว่าการประสานกันเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มย่อมเกิดขึ้นบ่อยครั้งกว่าการนำพฤติกรรมของแต่ละบุคคลมารวมกันตามลำพัง

ปัญหาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของส่วนย่อยและส่วนรวมนี้ เป็นปัญหาเก่าแก่ปัญหาหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้นักจิตวิทยาได้หันมาศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มขึ้น การศึกษาค้นคว้าในอดีตแสดงให้เห็นว่าบุคคลแต่ละคนไม่ได้อยู่ตามลำพังแต่จะมีความสัมพันธ์ร่วมกันกับผู้อื่น ทั้งนี้หมายความว่ากลุ่มไม่สามารถที่จะคงอยู่ได้โดยอิสระ แต่กลุ่มเป็นลักษณะของการเกี่ยวข้องได้ต่อกันระหว่างบุคคล โดยอาศัยขอบข่ายของสถานการณ์เป็นตัวสร้างและก่อให้เกิด เมื่อเป็นเช่นนี้ กลุ่มก็คือผลของการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันทางก้ำนจิตวิทยา หรืออาจกล่าวได้อีกลักษณะหนึ่งก็คือ กลุ่มคือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าในขณะทีแต่ละบุคคลได้รับอิทธิพลและกระทำการได้ต่อกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเร้า นั้น ความคิดเห็นของนักจิตวิทยาสังคมเข้ามาแทนที่ ที่ว่ากลุ่มเป็นหนึ่งขอบข่ายของความสัมพัน์ได้ต่อกและการติดต่อกันภายในระหว่างบุคคลเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การลงมติของกลุ่มนั้นไม่ได้หมายความว่ากลุ่มเปรียบเสมือนแหล่งที่แก้ไขหรือการถกเถียงกันในเรื่องต่าง ๆ แต่เป็นขบวนการที่จะบอกให้เราทราบว่า แต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายังไร

โครงสร้างเกี่ยวกับการติดต่อ

การติดต่อเป็นขบวนการซึ่งบุคคลตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่านั้นสามารถบรรลุถึงความเข้าใจ และก่อให้เกิดการประสานกันในการแสดงพฤติกรรม ในเรื่องการติดต่อนี้จะรวมปฏิกริยาทั้งของผู้ติดต่อและผู้รับการติดต่อ การมีปฏิกริยาตอบโต้ของผู้รับการติดต่อจะเป็นเครื่องเร้าให้ผู้ติดต่อมาติดต่ออีก และด้วยอาศัยการติดต่อนี้ที่ทำให้แต่ละคนสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รับผิดชอบต่อวัฒนธรรมทั่ว ๆ ไปของกลุ่ม และพบว่าตัวเองนั้นมีหน้าที่ที่เฉพาะในกลุ่ม

ในการติดต่อสัมพันธ์กันนั้น มิใช่เพียงแต่ปฏิกริยาตอบโต้ต่อสิ่งเร้าที่มาเร้าเท่านั้น แต่ผู้รับการติดต่อยังคงจะต้องวิเคราะห์ความหมายที่ตนได้ยินได้เห็นไปในขณะเดียวกันด้วย เพื่อที่จะได้แสดงพฤติกรรมตอบโต้ไปเมื่อเข้าใจในความหมายนั้น ๆ การติดต่อกันนั้นภาษาจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และการใช้ภาษาในแต่ละกลุ่มก็อาจจะผิดกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์เดิมทีแต่ละคนได้รับการสั่งสอนอบรมมา นอกจากการใช้ภาษาเป็นสื่อกลางของการติดต่อกันของสมาชิกในแต่ละกลุ่มแล้ว ยังสามารถใช้สัญลักษณ์ (Symbol) บางอย่างประกอบในการติดต่อได้ เช่น การพยักหน้า การสั่นศีรษะ การยกมือ ฯลฯ ซึ่งแต่ละสัญลักษณ์จะมีความหมายในตัวของมันเอง และเข้าใจในกลุ่มทีแต่ละคนเป็นสมาชิกอยู่เท่านั้น

เกี่ยวกับการตัดสินใจความถูกต้องของการติดต่อ การติดต่อสัมพันธ์กันจะบรรลุวัตถุประสงค์เมื่อผู้รับการติดต่อมีความเข้าใจในความหมายของภาษา และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้เป็นอย่างดี มี

การแสดงพฤติกรรมตอบโต้กันในลักษณะกลมกลืนกัน ต่างฝ่ายต่างเข้าใจความหมายและความรู้สึกนึกคิดของกันและกันเป็นอย่างดี

สังคมนิยม

สังคมนิยมเป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มช่วยชี้ให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ที่มีอยู่แล้วระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และเป็นแนวทางในอันที่จะเข้าใจถึงโครงสร้างของกลุ่มโดยตรง ซึ่งนักจิตวิทยาที่มีชื่อว่า Moreno เป็นผู้คิดค้นในปี ค.ศ. 1934 ทฤษฎีสังคมนิยมได้เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายทั้งทางด้านจิตวิทยาสังคมนิยมและทางด้านสังคมวิทยา และยังได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา “กลุ่มสัมพันธ์” สังคมนิยมของ Moreno จัดว่าเป็นทฤษฎีที่จะวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลในกลุ่ม และใช้เป็นวิธีการวัดการโต้ตอบสัมพันธ์กันในทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายใหญ่ที่จะเข้าใจแบบแผนและโครงสร้างของกลุ่ม เกี่ยวกับความรู้สึกของการยอมรับหรือการรังเกียจ ชอบหรือไม่ชอบ ที่เป็นความรู้สึกซึ่งเกิดขึ้นระหว่างสมาชิกของกลุ่ม การเข้ามารวมกันเป็นกลุ่ม การแสดงบทบาทของผู้อื่นและการมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม เป็นเครื่องหมายของความเป็นมนุษย์ในสังคมนิยม การแสดงบทบาทพฤติกรรมทำให้บุคคลแต่ละคนมีโอกาสที่จะยอมรับหรือถูกยอมรับจากผู้อื่น บทบาททางพฤติกรรมจะมีขึ้นได้เมื่ออยู่ในกลุ่มเท่านั้น เพราะในกลุ่มสามารถให้สถานการณ์เป็นจำนวนมาก และแต่ละบุคคลมีโอกาสแสดงความชำนาญและความสามารถของตนให้ประจักษ์ได้ ความกลมกลืนหรือการประสานกันอย่างดีของกลุ่มขึ้นอยู่กับความสามารถและความตั้งใจของแต่ละบุคคลที่จะแสดงบทบาทของตนในทางที่จะเชิญชวนให้บุคคลอื่น ๆ ร่วมแสดงบทบาทของตัวเองให้ประจักษ์ผลดีที่สุด ความพอใจของสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่ม เกิดขึ้นจากการที่สมาชิกเหล่านั้นมีความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และความรู้สึกจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อพวกเขามีโอกาสที่จะแสดงบทบาทในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

นอกจากนี้ Moreno ยังใช้ “แผนภาพทางสังคม” (Sociogram) เป็นเครื่องแสดงผลของการทำสังคมนิยม ซึ่งแผนภาพสังคมนิยมนี้จะบอกให้ทราบว่าในกลุ่มนั้น ๆ สมาชิกมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างไรบ้าง มีกลุ่มย่อยกี่กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีใครบ้าง ผู้ใดที่เพื่อนชอบมาก ผู้ใดที่เพื่อนเกลียดมาก และแผนภาพทางสังคมนิยมยังจะบอกให้ทราบว่าใครที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำของกลุ่ม หรือใครที่ชอบแยกตัวเองออกจากกลุ่ม

การเป็นผู้นำของกลุ่ม

ลักษณะของผู้นำจะเป็นเช่นไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มทางสังคมของกลุ่มนั้น ๆ ว่ามีเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายในการรวมกลุ่มกันอย่างไร กลุ่มทางสังคมนั้นจะหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่านั้นขึ้นไป มารวมกันและมีความสัมพันธ์ต่อกันพฤติกรรมของแต่ละคนในกลุ่มจะมีผลกระทบต่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มและถูกอธิบายโดยอาศัยความสัมพันธ์กันของสมาชิกในกลุ่ม หรืออีกนัยหนึ่งก็คือโดยอาศัยการแสดงพฤติกรรม หรือปฏิกิริยาโต้ตอบของสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วยเหตุที่ว่าแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไปจึงไม่สามารถสร้างหน่วยที่เหมือนกันในระหว่างกลุ่มได้ เกี่ยวกับตัวผู้นำกลุ่มก็เช่นเดียวกันคือ ไม่สามารถจะกำหนดลงไปได้ว่าผู้ใดเป็นผู้นำที่ถาวรและเป็นจุดศูนย์รวมของกลุ่ม เพราะผู้นำของกลุ่มจะต่างกันไปตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนรวมถึงการรวมตัวของกลุ่มและจุดมุ่งหมายของกลุ่มอีกด้วย

ความเป็นผู้นำของกลุ่ม ในสมัยก่อนมีความเชื่อกันว่าคนที่จะเป็นผู้นำได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มีมาแต่กำเนิดเช่นมีรูปร่างใหญ่โตแข็งแรงกล้าด้น มีนิสัยใจคอโหดเหี้ยมเฉียบขาด ดุเดือด และจะต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจ มีชัยชนะและมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม แต่มาในสมัยในช่วงปัจจุบันนี้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นผู้นำได้แตกต่างออกไป คือปัจจุบันมีความเชื่อว่าคุณสมบัติของการเป็นผู้นำนั้นเป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนอบรมกันได้ และในปัจจุบันยังมีความเห็นอีกว่าผู้ที่จะเป็นผู้นำได้จะต้องเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มมีความนิยมชมชื่น เป็นผู้ที่อยู่ท่ามกลางความสนใจหรือความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้ที่ได้ถูกเลือกขึ้นมาอย่างเป็นทางการและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป โดยอาศัยวิธีเลือกวิธีใดวิธีหนึ่ง การเป็นผู้นำมิใช่มีหน้าที่เพียงแต่นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่กลุ่มเท่านั้น แต่ยังจะต้องเป็นผู้ที่ทำงานเพื่อหมู่คณะคอยให้ความช่วยเหลืออยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ไม่ตีชมสมาชิกในกลุ่มง่าย ๆ ไม่ทำงานเพื่อเกียรติของตน แต่เป็นผู้ที่ทำงานเพื่อกลุ่มและคอยเชื่อมโยงชักใยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ทำงานร่วมกันอย่างสันติสุข

ทฤษฎีการเป็นผู้นำ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกำารเป็นผู้นำที่สำคัญมีอยู่ 3 ทฤษฎีคือ

1. **Great Man Theory** ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้นำที่เก่าแก่ที่สุด ตามความคิดเห็นของทฤษฎีนี้ ลักษณะของการเป็นผู้นำนั้นเป็นสิ่งที่มิได้มีอยู่ในตัวคนทุกคน คนที่จะเป็นผู้นำได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะพิเศษที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษและเป็นบุคคลที่มีความสามารถและมีความฉลาดเหนือบุคคลอื่น ๆ ทฤษฎีนี้ได้มาจากแนวความคิดของ Sir Francis Galton ตามทฤษฎีนี้ผู้นำจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางสังคมของกลุ่ม ความเข้มของการเปลี่ยนแปลง

จะมีมากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับโครงสร้างหรือการประสานกันของสมาชิกภายในกลุ่มทั้งหมดและ ขึ้นอยู่กับฐานะของผู้นำ ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของการเป็นผู้นำ ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบทางด้านสรีระกับการเป็นผู้นำองค์ประกอบทางด้านสรีระในที่นี้ ได้แก่ลักษณะทางร่างกายคือความสูง น้ำหนักและความแข็งแรงของร่างกาย คือผู้ที่จะเป็นผู้นำได้ตามแนวทฤษฎีนี้ร่างกายจะต้องมีแนวโน้มค่อนข้างสูง มีน้ำหนักมากและแข็งแรงกว่าคนที่มิใช่ผู้นำ จากการศึกษาค้นคว้าทางด้าน “กลุ่มสัมพันธ์” ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางด้านสรีระกับความเป็นผู้นำ จะผันแปรไปตามลักษณะของผู้นำที่มีต่อการกระทำในแต่ละกลุ่ม เป็นความจริงที่ว่าทุกคนย่อมนิยมชมชื่น ผู้นำที่มีรูปร่างสูง มีร่างกายแข็งแรงสง่างาม แต่ก็ยังมีผู้นำที่มีชื่อเสียงอีกเป็นจำนวนมากที่มีได้มีลักษณะดังกล่าว นอกจากองค์ประกอบทางด้านสรีระดังที่ได้กล่าวแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ที่ผู้นำควรจะมีอีกก็คือ องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา ความคิดริเริ่มและความเชื่อมั่นในตนเอง

2. Situational Theory สำหรับแนวความคิดของทฤษฎีนี้กล่าวได้ว่าตรงข้ามกับทฤษฎีแรกหรือ Great Man Theory เพราะทฤษฎีความเป็นผู้นำตามแนว Great Man Theory เน้นหนักไปทางด้านพันธุกรรมและลักษณะที่ตกทอดมาทางจิตวิทยา หรืออาจจะกล่าวได้ว่าทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคิดเห็นทางด้านพันธุกรรม แต่ Situational Theory เป็นทฤษฎีที่เน้นหนักไปทางสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ตามทฤษฎีนี้ผู้นำจะขึ้นอยู่กับพลังภายนอกต่าง ๆ ของสังคม เป็นพลังที่ไม่สามารถจะควบคุมได้หรือถ้าควบคุมได้ก็เป็นเพียงส่วนน้อย

3. Sociometric Approach ตามแนวความคิดของ Sociometric Approach นั้น สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะชี้ให้เห็นถึงผู้ที่จะมาเป็นผู้นำ โดยอาศัยวิธีการที่ว่าบุคคลที่จะเป็นผู้นำนั้น เป็นจุดดึงดูดหรือต่อต้านจากสมาชิกในกลุ่มมากน้อยเพียงใดตามแนวทฤษฎีนี้ผู้นำคือบุคคลซึ่งสมาชิกในกลุ่มยอมรับ ว่ามีอิทธิพลเหนือการแสดงพฤติกรรมของตน หรือเป็นผู้ที่สมาชิกในกลุ่มนิยมชมชื่นและได้รับการเลือกบ่อยครั้งกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ

วิธีการสังคมมิตินี้ได้ถูกนำมาให้อย่างแพร่หลาย ในการเลือกผู้นำของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นในโรงเรียน ในโรงงานอุตสาหกรรมหรือหน่วยงานของทหาร ฯลฯ นอกจากนี้การศึกษาค้นคว้าเป็นจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่าการเลือกผู้นำในกลุ่มเล็ก ๆ นั้น วิธีการสังคมมิติเป็นวิธีการที่เชื่อถือได้ จากการวิจัยของ C.A. Gribb พบว่าระหว่างความเป็นผู้นำ ซึ่งอาศัยสังคมมิติเป็นเครื่องชี้กับความ เป็นผู้นำซึ่งอาศัยการ Ratiin จากบุคคลภายนอกเป็นผู้ประมาณค่านั้น จะมีค่าสหสัมพันธ์สูงเกือบ

จุดมุ่งหมายของกลุ่ม

จุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Group goal) นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลุ่มหรือจะกล่าวว่าเป็นหัวใจของกลุ่มก็ว่าได้ การที่กลุ่มจะคงอยู่ ก้าวหน้าหรือถอยหลังล้วนอยู่ที่จุดมุ่งหมายของกลุ่มทั้งสิ้น นอกจากนั้นบุคคลทุกคนที่เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ไม่ว่าเขาจะมีความประสงค์ในการเข้าร่วมกลุ่มอย่างไรเมื่อเขาเข้ามาเป็นสมาชิกแล้วจำเป็นจะต้องยอมรับจุดมุ่งหมายของกลุ่มที่ได้ตั้งขึ้นไว้ทั้งสิ้น

ดังนั้นในการศึกษาเรื่องกลุ่ม จำต้องเข้าใจถึงธรรมชาติของจุดมุ่งหมายของกลุ่มด้วย โดยจะต้องศึกษาดูว่า

1. กลุ่มมีจุดมุ่งหมาย (Goal) หรือไม่
2. ถ้ากลุ่มมีจุดมุ่งหมายแล้ว กลุ่มมีจุดมุ่งหมายมากน้อยเพียงใด และถ้ากลุ่มมีจุดมุ่งหมายมากกว่าหนึ่งแล้ว จุดมุ่งหมายเหล่านั้นขัดกันเองหรือไม่มีลักษณะไปด้วยกัน
3. กลุ่มมีลักษณะพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ หรือพัฒนาออกจากจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ตามปกติแล้วจุดมุ่งหมายของกลุ่มแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีจุดมุ่งหมายอย่างไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับความต้องการของสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ จุดมุ่งหมายของกลุ่มที่มีขนาดใหญ่มักจะมีเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนจุดมุ่งหมายของกลุ่มที่มีขนาดเล็กจะเป็นสิ่งที่รู้กันเองภายในกลุ่ม มิได้ปรากฏออกมาเป็นตัวหนังสือ

กลุ่มมีจุดมุ่งหมาย 2 ระดับคือ

1. ระดับที่รู้กันโดยทั่วไปของมหาชน (Non – operational goal) คือ การบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากต่าง ๆ
2. ระดับที่แท้จริง (Operational goal) จุดมุ่งหมายระดับนี้เป็นจุดมุ่งหมายซึ่งซ่อนอยู่เบื้องหลังจุดมุ่งหมายระดับที่รู้กันทั่วไปของมหาชน

การที่จะเข้าในกลุ่มได้อย่างถูกต้องจำเป็นจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของกลุ่มด้วย จุดมุ่งหมายของกลุ่มนี้จะพูดอีกลักษณะหนึ่งก็คือ จุดมุ่งหมายของสมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มนั่นเอง อาจกล่าวได้ว่าคุณสมบัติของจุดมุ่งหมายของกลุ่มกับคุณสมบัติของจุดมุ่งหมายของสมาชิก (Member goal) ไม่ควรแตกต่างกันมากนัก เนื่องจากในขณะที่กลุ่มมุ่งไปสู่เป้าหมายที่กลุ่มได้ตั้งขึ้นนั้น กลุ่มก็ช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตนได้ตั้งเอาไว้ด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของกลุ่มกับความมุ่งหมายของสมาชิก แสดงให้เห็นได้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของกลุ่มส่วนใหญ่เกิดจากการที่สมาชิกมีจุดมุ่งหมายคล้าย ๆ กันหรือเหมือนกันหลาย ๆ คน การที่บุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มใด ๆ หรือเข้ามารวมกันเป็นกลุ่ม มักจะเนื่องมาจากมีความต้องการร่วมกัน มีเป้าหมายที่คล้ายคลึงกัน

2. จุดมุ่งหมายของกลุ่มมักจะเกิดจากการมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Common goal) ของสมาชิก นั่นเมื่อบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มใดก็จะยอมรับเอาจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นเข้ามาเป็นจุดมุ่งหมายของตน และจะพยายามกระทำทุกสิ่งเพื่อให้เป็นไปตามที่กลุ่มได้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ ซึ่งในกรณีนี้จุดมุ่งหมายของกลุ่มก็จะทำหน้าที่เป็นสิ่งที่จูงใจให้สมาชิกหันมาร่วมมือกันเพื่อให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุด

3. จุดมุ่งหมายของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กันของแรงจูงใจของสมาชิก (Member motives) นั่นคือ ไม่ว่าสมาชิกจะมีแรงจูงใจที่เหมือนกันหรือต่างกันในการเข้ากลุ่มก็ตาม ระบบแรงจูงใจของสมาชิกเหล่านั้นก็อาจจะสัมพันธ์กันได้

ในการดำเนินงานของกลุ่มนั้น การทำงานของสมาชิกสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. สมาชิกบางคนอาจจะมีความคิดในการทำงานเพื่อตนเอง (Ego Oriented) หรือมีความคิดแบบตัวใครตัวมัน แต่สมาชิกบางคนอาจจะมีความคิดในการทำงานเพื่อ ส่วนรวม หรือมีความคิดที่ว่าทำงานเพื่องาน (Task Oriented)

2. กลุ่มที่สมาชิกมีความคิดแบบทำงานเพื่อส่วนรวม มักจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และนำกลุ่มไปถึงจุดมุ่งหมายได้มากกว่ากลุ่มที่สมาชิกมีความคิดในการทำงานเพื่อตนเอง

อิทธิพลของกลุ่มที่มีต่อสมาชิก

1. กลุ่มมีอิทธิพลต่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ของบุคคลที่เป็นสมาชิกอย่างมาก วิธีการที่สมาชิกแก้ปัญหา การจดจำบทเรียน การประพฤติปฏิบัติ การสร้างนิสัย และเจตคติ การดำเนินชีวิต การทำงาน ความทะเยอทะยาน ตลอดจนความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายของบุคคลล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มทั้งสิ้น

2. กลุ่มเป็นเครื่องสนับสนุนและช่วยให้สมาชิกสามารถแสดงแก่ซึ่งความรู้สึกนึกคิด อากัปกริยาต่าง ๆ ทั้งในทางที่ดีและไม่ดี

3. กลุ่มช่วยสนองความต้องการของสมาชิก โดยธรรมชาติของมนุษย์นั้นย่อมจะอยู่คนเดียวไม่ได้ เพราะจะเกิดความเบื่อหน่าย บุคคลทุกคนย่อมต้องการมีพรรคพวกเพื่อนฝูง ต้องการความรัก ความยอมรับจากกลุ่ม จึงเป็นเหตุให้คนมาเข้าร่วมกลุ่มกับคนอื่น ๆ มากขึ้น เพราะหวังว่ากลุ่มจะช่วยสนองความต้องการของตนได้ และกลุ่มส่วนใหญ่ก็สามารถบำบัดความต้องการของสมาชิกได้

4. กลุ่มช่วยให้สมาชิกมองเห็นภาพของตนเอง (Perception of Self) ชัดเจนขึ้น คือช่วยให้สมาชิกทราบว่าตนเป็นคนอย่างไร ซึ่งสิ่งเหล่านี้สมาชิกไม่สามารถรู้เห็นได้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน ขึ้นอยู่กับบุคคลอื่น ๆ หรือกลุ่มที่ส่งหรือสะท้อนให้เห็นสภาพของสมาชิกแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร

5. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือผลงานของสมาชิก จะเห็นได้จากการทำงานของบุคคลแต่ละคน การที่บุคคลจะทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับเพื่อนในกลุ่ม ถ้าสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ก็จะทำให้สมาชิกส่วนน้อยมีความกระตือรือร้นตามไปด้วย

6. กลุ่มมีอิทธิพลในการช่วยตัดสินใจ ในกรณีที่มีปัญหาหรือมีสิ่งที่จะต้องเลือกต้องตัดสินใจ อาจจะใช้มติของกลุ่มเป็นเครื่องตัดสินใจได้

7. กลุ่มมีอิทธิพลเหนือความกลัว ความวิตกกังวล ความท้อแท้ใจของสมาชิก กรณีที่มีความเบื่อหน่าย วิตกกังวลหรือท้อแท้ใจ เมื่อได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มที่มีความสนุกสนานก็อาจจะช่วยทำให้ลืมเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกท้อถอยเหล่านั้นได้

8. กลุ่มช่วยควบคุมความมักใหญ่ใฝ่สูง ความทะเยอทะยาน ความต้องการของสมาชิก และยังช่วยให้สมาชิกได้คลี่คลายความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองอีกด้วย

ประสิทธิภาพของกลุ่ม

กลุ่มที่มีประสิทธิภาพคือกลุ่มที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มและความต้องการของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้สำเร็จ ช่วยให้กลุ่มบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของกลุ่ม

ในการศึกษาถึงประสิทธิภาพของกลุ่มมีองค์ประกอบสำคัญที่จะต้องพิจารณาอยู่ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. การยึดเหนี่ยวกันและผลผลิตของกลุ่ม (Cohesiveness and Productivity)
2. ขนาดของกลุ่ม (Size)

3. จุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Group Goal)
4. ค่านิยมและปะทัสถาน (Values and Norms)
5. ลักษณะสมาชิก (Membership)
6. ผู้นำ (Leader)
7. การสื่อสารภายในกลุ่ม (Communication)

1. การยึดเหนี่ยวกันและผลผลิตของกลุ่ม เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกลุ่ม เพราะบุคคลเมื่อได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งแล้วย่อมจะมีความรู้สึกต่อกลุ่มนั้น เป็นต้นว่ามีความรู้สึกภาคภูมิใจหรือมีความรู้สึกอับอายและความรู้สึกที่แตกต่างกันนี้ ย่อมจะมีผลเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของกลุ่มโดยตรง ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มที่มีชื่อเสียงมาเป็นเวลานานและกลุ่มเคยประสบความสำเร็จมากมายหลายครั้ง เขาย่อมจะมีความรู้สึกหยิ่งและภาคภูมิใจในกลุ่มของตน ด้วยเหตุนี้เขาจึงที่จะพยายามช่วยกันรักษาชื่อเสียงของกลุ่ม

2. ขนาดของกลุ่ม เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของกลุ่มอีกประการหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า การเพิ่มจำนวนสมาชิกเข้าไปในกลุ่มไม่ได้ทำให้กลุ่มทำงานได้มากขึ้น แต่ตรงกันข้าม คือสมาชิกเดิมกลับทำงานได้ผลผลิตน้อยลงไปกว่าเมื่อยังไม่ได้เพิ่มสมาชิกเข้าไปเสียอีก แสดงว่าขนาดของกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำงานของสมาชิก ซึ่งมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของกลุ่ม

3. จุดมุ่งหมายของกลุ่ม กลุ่มที่มีประสิทธิภาพจุดมุ่งหมายของกลุ่มจะต้องไม่คลุมเครือและเป็นที่ยอมรับร่วมกันในหมู่สมาชิก ถ้าหากกลุ่มมิได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ให้แน่นอน สมาชิกไม่อาจทราบได้ว่าอะไรคือความต้องการของกลุ่มแล้วก็จะทำให้สมาชิกเกิดความสับสนในการแสดงพฤติกรรม

4. ค่านิยมและบรรทัดฐาน ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลต้องการหรือปรารถนาเป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อถือ ความรู้สึกที่จัดว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยม มีตั้งแต่ความเชื่อ ความปรารถนา ความต้องการ ส่วนบรรทัดฐานจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่คาดหวังให้กระทำ และใช้เป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรม

แม้ว่าบุคคลทุกคนจะมีความแตกต่างกันในเรื่องความเชื่อหรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจแต่ในกลุ่มที่มีประสิทธิภาพสมาชิกจะต้องมีค่านิยมบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน การที่สมาชิกที่ค่านิยมคล้าย ๆ กันนี้มิได้หมายความว่าเกิดจากการที่สมาชิกหนึ่งพยายามหว่านล้อม หรือล้างสมองให้สมาชิกอีกผู้หนึ่งเชื่อตาม แต่เกิดจากการที่สมาชิกค้นพบว่าพวกตนบังเอิญมีความต้องการหรือค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน ถ้า

ปรากฏว่ากลุ่มใดก็ตามที่สมาชิกไม่มีความเชื่อ หรือค่านิยมที่คล้ายคลึงกันเลย กลุ่มจะรวมกันได้ไม่นานและถึงแม้ว่ากลุ่มจะประสบความสำเร็จก็จะเป็นเพียงในระยะสั้น ๆ เท่านั้น

5. ลักษณะสมาชิก หมายความว่า บุคลิกภาพของสมาชิกที่มารวมกันในแต่ละกลุ่มเพราะบุคลิกภาพของสมาชิกย่อมจะมีผลต่อแบบแผนทางพฤติกรรมของกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตาม การทำงานของกลุ่มมิได้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของสมาชิกเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับความคล้ายคลึงกัน ความแตกต่างกันและความประนีประนอมกันของสมาชิกภายในกลุ่มอีกด้วย

6. ผู้นำ ผู้นำย่อมจะต้องมีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกลุ่มโดยตรง กลุ่มที่มีประสิทธิภาพย่อมจะมีผู้นำที่ดี

7. การสื่อสารภายในกลุ่ม หมายความว่า การที่สมาชิกภายในกลุ่มมีการติดต่อกันมากน้อยเพียงใด กลุ่มทุกกลุ่มเมื่อตั้งขึ้นมาแล้วย่อมจะมีแบบแผนการสื่อสารเกิดขึ้น สมาชิกจะมีการรับการถ่ายทอดหรือมีการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อให้งานของกลุ่มลุล่วงไปตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้

โดยปกติการสื่อสารย่อมจะเกี่ยวไปถึงระดับของสมาชิกหรือสถานภาพของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม บุคคลถ้ายังมีสถานภาพสูงเช่นเป็นบุคคลชั้นหัวหน้าด้วยแล้วการสื่อสารจะแสดงออกมาในรูปการเสนอความคิดเห็นและรับเอาความคิดเห็นจากสมาชิกคนอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับสถานภาพของสมาชิกแยกออกได้ 3 ลักษณะ คือ

1. การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม ส่วนใหญ่การสื่อสารมักจะมีแนวโน้มไปสู่บุคคลที่มีสถานภาพในกลุ่มสูง

2. นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม ยังมีแนวโน้มไปสู่บุคคลที่มีสถานภาพเท่ากัน ถ้าบุคคลมีสถานภาพเหลื่อมล้ำต่ำสูงกัน หรือสถานภาพไม่เป็นที่บังชดการสื่อสาร

3. ทักษะมักจะไม่ใคร่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า กลุ่มที่มีประสิทธิภาพคือกลุ่มที่มีการยึดเหนี่ยวกันของสมาชิกอยู่ในระดับสูง ซึ่งก่อให้เกิดผลผลิตสูง และเป็นผลเนื่องมาจากการที่กลุ่มมีจุดมุ่งหมายขนาด ค่านิยมและบรรทัดฐานลักษณะของสมาชิก ผู้นำ ตลอดจนกระทั่งการสื่อสารในกลุ่มเป็นที่แจ่มชัดและยอมรับจากเหล่าสมาชิก

ภาวะผู้นำ (Leadership)

ความเป็นผู้นำในกลุ่มย่อย

นับเป็นเวลานานมาแล้วที่มนุษย์สนใจเรื่องของความเป็นผู้นำของคน จะเห็นได้จากประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติมักจะกล่าวถึงความเป็นผู้นำของคนในแง่ต่าง ๆ เช่น ในแง่ของจิตวิทยา สังคมวิทยา การบริหารและการสื่อสาร เป็นต้น การกล่าวถึงความเป็นผู้นำก็กล่าวกันในหลาย ๆ ด้าน แต่ละด้านก็แสดงลักษณะพฤติกรรม วิธีการทำงานหรือรูปแบบของการแสดงออกที่แตกต่างกัน ในการศึกษาความเป็นผู้นำในกลุ่มย่อยก็เช่นเดียวกัน อาจกล่าวถึงความเป็นผู้นำในความหมายต่าง ๆ หลายอย่างหลายวิธีด้วยกันซึ่งพอสรุปได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. **คุณสมบัติของผู้นำ** เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่และใช้กันมานานที่ระบุไว้ว่าผู้นำจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากคนอื่น คุณสมบัติอย่างแรกก็เป็นเรื่องของร่างกายคือมักจะพูดกันว่าผู้นำ คือ คนที่มีร่างกายใหญ่โตกว่าผู้ตาม มีร่างกายแข็งแรงใหญ่โต มีพลังกำลังมากกว่าคนอื่นสามารถทำงานได้มากและทนกว่าคนอื่น แนวความคิดประการที่ 2 ของความเป็นผู้นำก็มุ่งไปที่คนที่มีความสติปัญญาสูงกว่าคนอื่นโดยทั่วไป คือเชื่อกันว่าคนเป็นผู้นำมีความฉลาดสูงกว่าคนอื่น เพราะผู้นำของกลุ่มจะต้องสามารถคิดริเริ่มหรือมีวิธีการใหม่ ๆ นำมาใช้ให้กลุ่มสามารถทำงานประสบผลสำเร็จด้วยดี จึงนิยมกันว่าหัวหน้าคนจะต้องฉลาดกว่าหัวหน้าของคนอื่นหรือของกลุ่มอื่น หรือเพราะว่าผู้นำเป็นผู้มีสติปัญญาสูงกว่าสมาชิกคนอื่นในกลุ่มจึงชักจูงให้คนอื่นเห็นคล้อยตามหรือมีความเชื่อในความรู้ความสามารถของหัวหน้า

คุณสมบัติประการที่สามของความเป็นผู้นำคือ ความเชื่อมั่นในตัวเอง ผู้นำจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูงกว่าคนอื่นมีความกระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลาและมีความรอบคอบสุขุม ทั้งนี้เพราะว่าผู้นำมีความต้องการที่จะเอาชนะคนอื่นมีอิทธิพลเหนือคนอื่นและสามารถชักจูงให้คนอื่นคล้อยตามไปตามความคิด อำนาจและสถานภาพของผู้นำ คนที่เป็นผู้นำมักจะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า การที่คนเหล่านี้ต้องการตำแหน่งก็เพราะเขาอยากได้อำนาจและมีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าจะสามารถดำเนินงานไปตามความคิดของตัวเองได้ ประการที่สี่ได้แก่ลักษณะของการเปิดตัว (Extrovert) มีมากกว่าการปิดตัว (introvert) แต่ไม่ได้แปลว่ามีการเปิดตัวมากเกินไปเพราะการเปิดตัวมากเกินไปจะทำให้ความน่าเชื่อถือมีน้อยลงและลดลักษณะระดับความเป็นผู้นำด้วย ลักษณะประการสุดท้ายคือคุณสมบัติที่ทำให้ผู้เด่นกว่าคนอื่นลักษณะดังกล่าวคือ ความรู้ ความฉลาด พลังงาน ความฉลาดแบบเนียน ความจงรักภักดี ความคิดริเริ่ม กำลังใจ มโนภาพ การเห็นการณ์ไกล ความยืดหยุ่น ความสามารถรอบตัว ความยับยั้งชั่งใจ การชักนำให้คนอื่นคล้อยตามและสัตย์ซื่อ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามแนวความคิดในเรื่องของคุณสมบัติของผู้นำก็ไม่ใช่ยอมรับทั้งหมด ยังมีความเห็นอย่างอื่นที่แสดงความเป็นผู้นำ

2. แบบของผู้นำ การพิจารณาแบบของผู้นำมีความคล้ายคลึงกับการพิจารณาคุณสมบัติ คือ แทนที่จะมุ่งที่คุณสมบัติของผู้นำแต่มุ่งที่พฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกในฐานะของผู้นำ กล่าวอย่างง่าย ๆ ได้แก่อำนาจที่ผู้นำเอาไปใช้กับผู้ใต้บังคับบัญชาของเขานั้นเอง แบบอำนาจที่ผู้นำเอาไปใช้กับสมาชิกของกลุ่มแยกได้เป็น 3 แบบคือ ผู้นำแบบเสรีนิยม (Laissez-faire style) แบบประชาธิปไตย (democratic style) และแบบเผด็จการ (authoritarian style) ผู้นำแบบเสรีนิยมจะให้อิสระแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือสมาชิกของกลุ่มที่จะตัดสินใจหรือเลือกการกระทำได้ด้วยตนเอง จะมีส่วนร่วมในกลุ่มน้อยมากหรือเกือบไม่มีเลย จะร่วมกับกิจกรรมของกลุ่มต่อเมื่อเป็นหน้าที่ จะไม่ใช้อำนาจใด ๆ ที่จะประเมินการปฏิบัติงานหรือวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของสมาชิก นอกจากนี้จะได้รับการร้องขอเท่านั้น พฤติกรรมในการใช้อำนาจของผู้นำประเภทนี้จึงเสมือนหนึ่งว่าไม่ได้ใช้บทบาทของความเป็นผู้นำเลย ผู้นำแบบประชาธิปไตยได้แก่ผู้นำที่ยอมให้สมาชิกในกลุ่มตัดสินใจหรือเลือกการกระทำได้ด้วยการอาศัยความคิดเห็นส่วนใหญ่ ก่อนจะดำเนินการใด ๆ จะให้ผู้เป็นสมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นและจะกระตุ้นให้กลุ่มปรึกษาหารือกันก่อนจึงจะตัดสินใจตามความเห็นของคนส่วนใหญ่บุคคลในกลุ่มจะร่วมกันทำงานโดยการแบ่งแยกกิจกรรมออกเป็นส่วน ๆ แต่ละคนจะทำงานตามหน้าที่และขั้นตอนตามที่กำหนดและข้อตกลงของกลุ่ม ผู้นำแบบเผด็จการมีความคิดว่าผู้ใต้บังคับบัญชาหรือสมาชิกของกลุ่มไม่มีความรู้ความสามารถและไว้วางใจไม่ได้ เขาจึงต้องสั่งการทุกอย่างด้วยตัวเองและควบคุมการกระทำต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา ผู้นำจะใช้อำนาจเองทุกอย่างด้วยความเคร่งครัด จะตัดสินใจด้วยตัวเอง การสั่งงานจะมีลักษณะไม่ส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่มีความไว้วางใจและต้องรอว่าหัวหน้าจะสั่งอย่างไร

3. วิธีที่ใช้การทำงาน วิธีที่ใช้ในงานจะมุ่งที่ว่างานเป็นสิ่งสำคัญของกลุ่ม ความสำเร็จในงานเป็นความสำเร็จของกลุ่ม หากผู้นำสามารถนำเอาวิธีการมาใช้ในงานทำให้งานประสบผลสำเร็จผู้นำนั้นมีความสำคัญ งานแต่ละอย่างต้องการลักษณะผู้นำแต่ละแบบ งานของกลุ่มแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ดังนั้นผู้นำของกลุ่มจึงต้องแตกต่างกันด้วย อย่างไรก็ตามกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันและต้องการผู้นำกลุ่มแตกต่างกันแต่ลักษณะพฤติกรรมของผู้นำกลุ่มอาจคล้ายกันก็ได้ ลักษณะผู้นำกลุ่มที่ต้องการจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับลักษณะงานของกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มจะต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับงาน ลักษณะของผู้นำในกลุ่มอาจแยกเป็น 2 อย่างคือ ผู้นำที่มุ่งงาน (Task orientation) กับผู้นำที่มุ่งคน (people orientation) ผู้นำที่มุ่งงานนั้นเหมาะกับสถานการณ์ของงานที่จำเป็นต้องอาศัยการตัดสินใจเป็นสำคัญจึงเหมาะกับงานการผลิตที่วัดผลงานได้แน่นอน ผู้นำที่มุ่งงานมักจะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องคน

มากทั้งองค์การขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ถ้างานที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ของคนจะต้องอาศัยผู้นำที่มั่งคั่งคนเป็นหลัก เพราะผู้นำประเภทนี้สามารถเข้าไปเกี่ยวข้องกับคนได้ทุกระดับโดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่ม สามารถควบคุมอารมณ์ของสมาชิกในกลุ่มและโน้มนำกลุ่มไปในทางที่ต้องการได้ ดังนั้น ผู้นำกลุ่มที่มั่งคั่งมีอิทธิพลที่จะควบคุมพฤติกรรมของกลุ่มได้ดีกว่า สร้างความจงรักภักดีให้เกิดในหมู่สมาชิกมากกว่าและลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในกลุ่มได้มากกว่าผู้นำกลุ่มที่มั่งงาน

4. **การทำหน้าที่ของผู้นำ** เป็นการกล่าวถึงในแง่ของหน้าที่ของผู้นำที่กระทำในกลุ่มย่อยประเภทต่าง ๆ เช่นกลุ่มทางสังคม กลุ่มแก้ปัญหาและกลุ่มทำงาน เป็นต้น หน้าที่ของความเป็นผู้นำแบ่งออกเป็น 9 ประเภทคือ

ก. **หน้าที่ทางด้านการริเริ่ม** เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าผู้นำจะต้องเป็นผู้ริเริ่มแนวความคิด หรือวิธีการใหม่มาใช้ในกลุ่มย่อยหรือในการทำงาน

ข. **หน้าที่ของการเป็นสมาชิกในกลุ่มย่อย** สมาชิกในกลุ่มจะต้องทำงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบผลตามที่กำหนดไว้ งานของกลุ่มประกอบด้วยหน้าที่ต่าง ๆ ตามประเภทของกลุ่มซึ่งจะต้องติดต่อสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม

ค. **หน้าที่เป็นตัวแทนของกลุ่มย่อย** ในฐานะเป็นผู้นำของกลุ่มจะต้องกระทำหน้าที่ปกป้องที่อาจถูกคุกคามจากภายนอกทั้งการกระทำและคำพูด

ง. **หน้าที่ทางด้านการจัดองค์การ** ผู้นำในกลุ่มอาจต้องจัดโครงสร้างของงานในกลุ่มโดยการจัดวางความสัมพันธ์ของหน้าที่ต่าง ๆ และระหว่างสมาชิกในกลุ่มย่อย

จ. **หน้าที่ในการประสานงาน** หมายถึงการทำหน้าที่ในการแก้ปัญหาการขัดแย้งระหว่างสมาชิกและปัญหาการบริการ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานในกลุ่ม

ฉ. **หน้าที่ในการบริหารข้อมูล** ผู้นำในกลุ่มย่อยจะต้องจัดหาข้อมูลให้สมาชิก แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสมาชิกและแจ้งข้อมูลให้สมาชิก ผู้นำจะได้ประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ ในกลุ่มหากจัดให้ข้อมูลในกลุ่มหมุนเวียนกระจายไปยังบรรดาสมาชิกของกลุ่ม

ช. **หน้าที่ในการคุ้มครอง** เมื่อกลุ่มย่อยต้องติดต่อกับกลุ่มอื่น ผู้นำกลุ่มจะต้องทำหน้าที่กั้นกรองและพิจารณาความเหมาะสมของการให้ข้อมูลแก่ภายนอก การให้ข้อมูลมากเกินไปอาจมีผลทำให้เกิดความขัดแย้งหรือข้อมูลน้อยเกินไปทำให้มีการเข้าใจผิดเกิดขึ้น ข้อมูลบางอย่างควรปิดบังหรือความเปิดเผยมากน้อยเพียงใดหัวหน้ากลุ่มจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อกลุ่มหรือสมาชิกในกลุ่ม

ซ. **หน้าที่การประเมิน** หัวหน้ากลุ่มจะต้องประเมินพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่ม โดยเฉพาะในแง่ของการให้เช่นการเพิ่มสถานภาพ คำชมเชยและความสำคัญของสมาชิกในกลุ่ม

การประเมินเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมของสมาชิก ไม่ว่าจะการประเมินนั้นจะแสดงออกด้วยคำพูดหรือไม่ใช่คำพูด ทางตรงหรือทางอ้อม ชัดเจนหรือคลุมเครือก็ตาม

ณ. หน้าทีก่อให้เกิดผลงาน ผู้นำในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวของงาน ดังนั้นหน้าที่ที่สำคัญคือสร้างผลงานให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ สมาชิกในกลุ่มจะมีความยินดีที่เห็นผลงานของกลุ่ม การสร้างผลงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมความเป็นผู้นำของหัวหน้ากลุ่ม

พฤติกรรมการสื่อสารและการใช้อำนาจของผู้นำกลุ่มย่อย

วิธีที่จะเรียนรู้ลักษณะของผู้นำของกลุ่มย่อยก็คือการวิเคราะห์ลักษณะของการสื่อสารและการใช้อำนาจของผู้นำ การสื่อสารของผู้นำเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มาให้ผู้นำมีอำนาจเหนือคนอื่นและสามารถควบคุมคนอื่นได้ ลักษณะของพฤติกรรมการสื่อสารของผู้นำได้เคยกล่าวมาแล้วว่าก็สามารถในการชักนำบุคคลอื่นให้คล้อยตาม จากคุณสมบัติของผู้นำไม่ว่าจะเป็นแบบใด พฤติกรรมของผู้นำคือการใช้อิทธิพลเหนือบุคคลอื่นแต่การใช้อำนาจอาจมีลักษณะแตกต่างกันคือ ผู้นำที่ใช้อำนาจเต็มที่ในการปฏิบัติงานของกลุ่มโดยสมาชิกคนอื่นไม่มีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมของกลุ่ม ผู้นำที่ใช้อำนาจบางส่วนปฏิบัติงานของกลุ่มและให้สมาชิกคนอื่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการได้บ้าง ผู้นำที่ไม่ได้ใช้อำนาจในฐานะผู้นำเลยแต่ปล่อยให้สมาชิกคนอื่นของกลุ่มใช้อำนาจในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ผู้นำจึงเป็นเพียงสัญลักษณ์ของกลุ่มเท่านั้นเอง การใช้อำนาจของผู้นำกลุ่มกระทำเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือให้งานของกลุ่มสำเร็จ ผู้นำของกลุ่มเพียงคนเดียวไม่อาจทำให้งานสำเร็จตามต้องการได้แต่ต้องอาศัยความร่วมมือของบรรดาสมาชิกพฤติกรรมการสื่อสารของผู้นำเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อทำให้งานของกลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ปัจจัยการใช้อำนาจของผู้นำกลุ่มย่อย

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถทางการบริหารจึงสามารถควบคุมการดำเนินงานในองค์การของตนให้ประสบผลสำเร็จได้ แต่ก็มีนักบริหารบางคนที่ไม่มีความรู้ความสามารถทางการบริหารเพียงพอแต่อาศัยสัญชาตญาณของตนเองว่า ควรทำอะไรหรือทำอย่างไรจึงจะควบคุมให้การดำเนินงานได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้นำกลุ่มบางคนก็อยู่ในสภาพเช่นเดียวกันที่ขาดความรู้ความชำนาญของการเป็นผู้นำแต่อาศัยความผิดพลาดเป็นบทเรียนในการปรับปรุงตัวเอง วิธีที่ถูกต้องผู้นำจะต้องเรียนรู้และได้รับความได้รับการฝึกอบรมมาพอสมควร การใช้อำนาจที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จควรพิจารณาปัจจัย 2 ประการคือ

1. **รูปแบบของการเป็นผู้นำ** ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะต้องใช้อำนาจของตนต่อสมาชิกในกลุ่มให้มากที่สุดซึ่งจะใช้รูปแบบใดของการเป็นผู้นำก็ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มและตัวผู้นำเองด้วย เช่น ผู้บริหารขององค์การธุรกิจจะบริหารงานได้จะต้องใช้อำนาจโดยยึดหลักการลงโทษและการให้รางวัล หรือหัวหน้ากลุ่มอันธพาลก็จะใช้ความกลัวเป็นปัจจัยในการเป็นผู้นำ ไม่ว่าจะใช้ปัจจัยอะไร

วัตถุประสงค์ของการเป็นผู้นำคือการใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่นให้มากที่สุด รูปแบบของผู้นำอาจแบ่งเป็น 6 ประเภทที่สำคัญคือ

ก. **ผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (charistic leader)** คือผู้นำที่มีความสามารถพิเศษทำให้สมาชิกในกลุ่มยินดีให้ความร่วมมือหรือกระทำการใด ๆ ตามที่ต้องการ ความสามารถดังกล่าว นั้นเกิดจากบุคลิกภาพส่วนตัว ลักษณะท่าทางและการจูงใจที่ก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกเร้าใจ

ข. **ผู้นำองค์การ (organizational leader)** คือผู้นำที่มักจะดำเนินการด้วยการวางแผนขึ้นล่วงหน้าเพื่อกำหนดให้ชัดเจนเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ โครงสร้างของกลุ่มบุคคลผู้เป็นหัวหน้าจะอธิบายแผนการต่าง ๆ อย่างชัดเจนเพื่อให้สมาชิกรับรู้หรือเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง สมาชิกในกลุ่มจะเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นและเสียสละที่จะร่วมดำเนินงานไปตามแผนที่กำหนดขึ้น

ค. **ผู้นำแบบผู้เชี่ยวชาญ (expert leader)** ในแง่ของสมาชิกในกลุ่มย่อมจะเห็นว่าผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในงานดีกว่าคนอื่น คุณค่าของผู้นำก็คือรู้งานลึกซึ้งจนเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม ความรู้ความเชี่ยวชาญจะต้องชี้เฉพาะลงในบางเรื่องหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้นไม่ใช่เป็นความรู้ในทุกเรื่องมากกว่าคนอื่น อย่างไรก็ตามผู้นำกลุ่มจะต้องเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่เป็นความต้องการของกลุ่มและเป็นงานที่สร้างความพอใจให้กับสมาชิกเท่านั้น ถ้าเชี่ยวชาญในเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องของงานของกลุ่มสมาชิกก็อาจไม่ยอมรับก็ได้

ง. **นำที่ไม่เป็นทางการ (informal leader)** คือผู้นำที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มและกระทำการต่าง ๆ ที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่มได้ เมื่อสมาชิกคนใดมีปัญหา ก็สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้โดยกระทำการต่าง ๆ อย่างเป็นมิตรด้วยความอบอุ่นและเป็นกันเองโดยไม่แสดงว่าเป็นหัวหน้า

จ. **ผู้นำที่นึกถึงคนอื่น (considerate leader)** เป็นผู้นำที่วัดจากพฤติกรรมแสดงความเอาใจใส่ ความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจสมาชิกในกลุ่ม พฤติกรรมที่แสดงความเข้าใจ ความคิดเห็นและความรู้สึกของสมาชิกจะก่อให้เกิดความพอใจและสร้างความสัมพันธ์ในทางบวกให้กับสมาชิกในกลุ่ม ผู้บริหารที่มีพฤติกรรมนึกถึงคนอื่นจนลดอัตราการผลิตของแรงงานและลดปัญหาการขัดแย้งภายในหน่วยงานลง

จ. **ผู้นำที่มุ่งที่ระบบหรือโครงสร้าง (initiation-of Structure)** ผู้นำที่ระบุให้สมาชิกในกลุ่มทราบถึงบทบาทหน้าที่การงานของกลุ่ม แผนการปฏิบัติงาน เป้าหมาย กระบวนการทำงาน มาตรฐานและการปฏิบัติงาน การทำงานของกลุ่มจะถูกกำหนดหลักการวิธีการหรือแผนงานขึ้นก่อนแล้วดำเนินงานไปตามแผนงานหรือหลักการนั้นโดยเคร่งครัด ไม่คำนึงถึงความรู้สึกและอารมณ์ส่วนตัวของสมาชิกในกลุ่ม ผู้นำประเภทนี้จะสร้างความสัมพันธ์ในทางลบให้เกิดขึ้น อัตราการหมุนเวียนแรงงานสูงและการขัดแย้งเกิดขึ้นมาก

ผู้นำที่ประสบความสำเร็จในการควบคุมกลุ่มมักจะไม่เป็นผู้นำในรูปแบบใดเพียงแบบเดียว แต่จะผสมผสานพฤติกรรมของผู้นำในหลาย ๆ รูปแบบรวมเข้าด้วยกัน จะต้องพิจารณาปัจจัยหลาย ๆ อย่างเช่นจังหวะเวลาในการตัดสินใจ ความยุ่งยากซับซ้อนของปัญหาที่ประสบและความรับผิดชอบในงานแต่ละอย่าง เป็นต้น

2. **วิถีในการสื่อสาร** การสื่อสารในกลุ่มที่มีประสิทธิภาพคือการชักจูงสมาชิกในกลุ่ม ให้ไปในแนวทางที่กลุ่มต้องการซึ่งได้แก่ การทำให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การแก้ปัญหาการขัดแย้งในกลุ่มและการลดความตึงเครียดระหว่างสมาชิกในกลุ่ม การลดความแตกต่างระหว่างสมาชิกในกลุ่มจะทำให้กลุ่มสามารถรวมตัวกันได้ วิธีการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มนั้นผู้นำกลุ่มจะต้องใช้พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็น กล่าวคือในกลุ่มที่หัวหน้ากลุ่มไม่แสดงความเห็นหรือแสดงความคิดเห็นแต่พอสมควรจะทำให้กลุ่มมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากกว่ากลุ่มที่หัวหน้ากลุ่มแสดงความเห็นมากเกินไป หัวหน้ากลุ่มที่ไม่แสดงความเห็นหรือแสดงความคิดเห็นแต่พอสมควรจะทำงานบรรลุวัตถุประสงค์มากกว่าด้วย ในการสื่อสารนั้นมีข้อมูลอยู่ 2 ประเภทคือข้อมูลที่เป็นจริงกับข้อมูลที่เป็นความเห็น ถ้าหัวหน้ากลุ่มจะสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มจะต้องสื่อสารด้วยข้อมูลที่เป็นความจริงมากกว่าการสื่อสารที่เป็นความเห็นเพราะจะกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มและการสื่อสารของหัวหน้าไม่กระทบความรู้สึกของสมาชิกในกลุ่ม

ผู้นำกลุ่มจะต้องแจ้งให้สมาชิกในกลุ่มเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคนที่มีต่อกลุ่ม เมื่อสมาชิกทุกคนเข้าใจดีแล้วผู้นำกลุ่มก็สามารถควบคุมกิจกรรมของกลุ่มให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้เพราะเมื่อต่างเข้าใจสถานการณ์แล้วทุกคนก็ยอมรับ ดังนั้น การใช้การสื่อสารในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจะต้องยึดหลักดังต่อไปนี้

ก. ส่งเสริมให้กิจกรรมของกลุ่มดำเนินไปด้วยความราบรื่นรวดเร็วไม่ปิดกั้น หรือให้เกิดอุปสรรคต่องานของกลุ่ม

ข. เมื่อต้องมีการซักถามจะต้องซักถามเรื่องที่เป็นปัญหาของกลุ่ม ไม่ใช่เรื่องส่วนตัว

หรือไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม

ค. กระตุ้นให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา

ง. แสดงการยอมรับทั้งการสื่อสารด้วยคำพูดและไม่ใช้คำพูดต่อข้อเสนอแนะใด ๆ ของสมาชิกด้วยความจริงใจ

จ. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่องานและกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ขวัญใจ ผลเจริญสุข (2539) ได้ศึกษา การสื่อสารในครอบครัว กับความรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด สื่อมวลชนที่นักเรียนเปิดรับบ่อยที่สุด คือ โทรทัศน์ ส่วนผลของการเปิดรับข้อมูลเรื่องราวเกี่ยวกับยาบ้าจากสื่อโทรทัศน์ ทำให้หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงในการลองเสพ สื่อวิทยุทำให้เกรงกลัวในอันตราย และสื่อหนังสือพิมพ์ ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าในระดับปานกลาง และเห็นด้วยกับการต่อต้านการเสพยาบ้า จากสมมติฐานในการวิจัย ได้ผลดังนี้คือ นักเรียนที่มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ แต่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับวิทยุ โดยพบว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด มีการเปิดรับมากกว่ารูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด

นอกจากนั้น ยังพบว่า รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า การเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์และวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้า ส่วนการเปิดรับหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการป้องกันการใช้ยาบ้า นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าไม่แตกต่างกัน และนักเรียนทุกระดับชั้น คือ มัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 มีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าไม่แตกต่างกัน

พิศสมัย สุขอมรัตน์ (2540: 109: 110) ได้ศึกษาถึงประสิทธิผลของโปรแกรมทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 86 คน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นกลุ่มทดลอง 46 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ซึ่งประกอบด้วยความคิดเห็นของตนเอง ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ ทักษะการจัดการกับความเครียดและพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ หลังการทดลองพบว่า กลุ่มทดลอง มีทักษะการตัดสินใจไม่สูบบุหรี่ ทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพ และมีพฤติกรรมป้องกันการสูบบุหรี่ ดีกว่าก่อนการทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเห็นคุณค่าในตนเอง และทักษะการจัดการกับความเครียดดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

วิลลิงเจอร์ (Willinger, 1971) ได้ทำการศึกษาถึงการต่อต้านบทบาททางสังคม และการชอบแสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดการร่ำอาวรณ์แปลกๆ ใหม่ๆ (Sensational Seeking Behavior) ของวัยรุ่นที่ติดสารเสพติด โดยอาศัยสมมติฐานของ นาธาน แอดเลอร์ (Nathan Adler) ซึ่งมีความเชื่อว่าพวกที่ติดสารเสพติดมักมีลักษณะเป็นพวกต่อต้านและไม่ยอมรับบทบาทและคุณค่าทางสังคม (Antinomian) โดยได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวัยรุ่นที่ติดสารเสพติด และวัยรุ่นที่ไม่ติดสารเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นชนชั้นกลาง ระดับสูง และเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่จะสูบบุหรี่ ยาสูบ แอมเฟตามีน และบาร์บิทูเรท

ผลการวิจัยจากการเปรียบเทียบกลุ่มที่ติดสารเสพติดและกลุ่มที่ควบคุมนั้น พบว่า ได้ผลสนับสนุนสมมติฐานของ แอดเลอร์ นอกจากนี้ ยังได้พบอีกว่า ผู้ที่ติดสารเสพติดยิ่งติดนานเท่าไร ก็ยิ่งแสดงความแตกต่างในเรื่องของการต่อต้านบทบาททางสังคมและการแสดงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความร่ำอาวรณ์มากกว่าผู้ที่ไม่ติดสารเสพติด

บอทวิน และคณะ (Botvin, et al., 1995: 1106 – 1112) ได้ทำการศึกษาติดตามผลระยะยาวของการป้องกันการสูบบุหรี่ในกลุ่มชนชั้นกลางผิวขาว ในสหรัฐอเมริกา เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน เรื่องการป้องกันสารเสพติดในโรงเรียน การออกแบบการทดลอง โดยทำการสุ่มตัวอย่าง จากโรงเรียน 56 แห่ง ที่ได้รับโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วยติดตามกระตุ้น การสอนทักษะชีวิตต่างๆ ไป และทักษะการเผชิญวิถีพหุทางสังคมในการต่อต้านการสูบบุหรี่ โดยวิธีการฝึกปฏิบัติร่วมกับการให้คำปรึกษาแนะนำตลอดทั้งปี ส่วนในกลุ่มควบคุมจะได้รับการฝึกจากวิดีโอเทป และไม่ได้รับคำปรึกษาแนะนำหรือได้รับการรักษาตามปกติ ทำการติดตามผลในระยะเวลา 6 ปี หลังจากได้รับโปรแกรมการทดลองและทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทางโทรศัพท์ และทางไปรษณีย์

ผลการศึกษพบว่ามีการใช้สารเสพติดและยาอื่นๆ ลดลงทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสรุปจะเห็นได้ว่าการจัดโปรแกรมการป้องกันการใช้สารเสพติดตั้งแต่ ในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีความสำคัญและความอดทนต่อการลดการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และเสพ ักัญชาโดยตรง ถ้ามีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานระหว่างทักษะการเผชิญปัญหา และ ทักษะชีวิตทั่วไปรวมทั้งมีการกระตุ้นติดตามต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ กระบวนการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลด ละ เลิกยาเสพติด ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ” มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

รูปแบบงานวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ศึกษาการสื่อสารและพฤติกรรมลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาเมื่อมา เข้าค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูน ว่องวานิช อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา โดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

ประชากรในงานวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่สังกัดกรมสามัญและสังกัดคณะกรรมการศึกษาเอกชนที่ มา เข้าค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูน ว่องวานิช จำนวน 73 โรงเรียน จำนวน 29,200 คน
2. นักเรียนระดับอาชีวศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาและสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่มา เข้าค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูน ว่องวานิช จำนวน 62 โรงเรียน จำนวน 24,850 คน

รวมจำนวนประชากรในงานวิจัยทั้งสิ้น 135 โรงเรียน จำนวน 54,050 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร 135 โรงเรียน จำนวน 54,050 คน ผู้วิจัยใช้วิธีเปิดตารางของ Taro Yamane (อ้างในวิเชียร เกตุสิงห์,2534) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % กำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5%จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถยอมรับผลการวิจัยได้คือ อย่างน้อย 392 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวนทั้งสิ้น 507 คน

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแยกประเภท (Stratified Random Sampling) โดยแยกประเภทออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1.นักเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาที่เข้ามาเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 73 โรงเรียนและ 2.นักเรียนอาชีวศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เข้ามาเข้าค่ายพุทธธรรม จำนวน 62 โรงเรียน กำหนดสัดส่วนระหว่างโรงเรียนจำนวน 7:6

และกำหนดจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามโรงเรียนละไม่ต่ำกว่า 30 คนจาก

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาที่เข้ามาเข้าค่าย จำนวน 258 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียน ดังนี้

-โรงเรียนหอวัง	40 คน	-โรงเรียนราชมงคลพิตรภิมุข	30 คน
-โรงเรียนหอวัง บางใหญ่	35 คน	-โรงเรียนมุกดาหารวิทยาลัย	40 คน
-โรงเรียนวัดบวรนิเวศ	42 คน	-โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาบางใหญ่	35 คน
-โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปราณบุรี	36 คน		

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เข้ามาเข้าค่าย จำนวน 249 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)จากโรงเรียน ดังนี้

-วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรปราการ	40 คน	-วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา	50 คน
-พานิชยการอินทราชัย	35 คน	-วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี	32 คน
-วิทยาลัยเทคนิคสุพรรณบุรี	50 คน	-วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา	42 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถแจกแจงตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ต่างกัน

ตัวแปรอิสระ ลักษณะทางประชากร

ตัวแปรตาม พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด

สมมติฐานข้อที่ 2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา , นักเรียนระดับอาชีวศึกษา

ตัวแปรตาม ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรม

สมมติฐานข้อที่ 3. ทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา , นักเรียนระดับอาชีวศึกษา

ตัวแปรตาม ทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรม

สมมติฐานข้อที่ 4. พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา , นักเรียนระดับอาชีวศึกษา

ตัวแปรตาม พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สมมติฐานข้อที่ 5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตัวแปรอิสระ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรม

ตัวแปรตาม พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สมมติฐานข้อที่ 6. ทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตัวแปรอิสระ ทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรม

ตัวแปรตาม พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าและดัดแปลงจากเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามมีลักษณะเป็นทั้งปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการโดยมีลักษณะดังนี้

ตอนที่1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรอันได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ของครอบครัว และความคาดหวังในอนาคต จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่3 เป็นคำถามเรื่องความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรม ลักษณะคำถามแบบปลายปิด 3 ตัวเลือก จำนวน 11ข้อ และคำถามปลายเปิดจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้เป็นลักษณะคำถามปลายปิด 5 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่5 เป็นคำถามเกี่ยวกับการพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดหลังจากการเข้าค่ายพุทธธรรม(การยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต)เป็นลักษณะคำถามปลายปิดจำนวน 7 ข้อ และคำถามปลายเปิดจำนวน 10 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเชื่อถือได้ (Reliability) และความตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ดังนี้

1.นำแบบทดสอบไปหาความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แก่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย เป็นผู้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และเลือกเฉพาะข้อความที่มีความตรงแล้วนำไปสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2.นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Pre-test) กับนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุดเพื่อตรวจสอบว่า คำถามในแต่ละข้อแต่ละตอนของแบบสอบถามสามารถสื่อความหมายได้ตรงตามที่ผู้วิจัยต้องการและคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่ มีความยากง่ายเพียงใด โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

2.1 แบบทดสอบในส่วนของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม ซึ่งเป็นคำถามให้เลือกตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวจาก 3 ข้อเลือก เชื่อถือโดยวิธีการทดสอบความเชื่อถือได้ของ Kuder-Richardson (KR-20)(บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์,2531)ดังนี้

$$r_{\alpha} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s^2 t} \right]$$

- เมื่อ
- r_{α} = ค่าความเชื่อถือ
 - k = จำนวนข้อสอบทั้งหมด
 - p = สัดส่วนของผู้ตอบถูกจากคนที่ตอบทั้งหมด
 - q = สัดส่วนของผู้ตอบผิด หรือคือ $1-p$
 - $S^2 t$ = ความแปรปรวนของคะแนนรวม
 - pq = ความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 - $\sum pq$ = ผลบวกของทุก ๆ pq

ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.76 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

2.2 สำหรับแบบสอบถามในส่วนของทัศนคติที่มีต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่าใช้วิธีการทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient of Alpha) ของ Cronbach ดังนี้ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์,2531)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum v_i}{v_t} \right]$$

- เมื่อ
- α = ความเชื่อถือได้
 - k = จำนวนข้อสอบทั้งหมด
 - V_i = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 - V_t = ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.82 อยู่ในเกณฑ์ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมทั้งผู้ช่วยวิจัย ซึ่งได้มีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลก่อนออกเก็บข้อมูลจริง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้สละเวลาตอบแบบสอบถามและขอรับคืนทันทีที่ทำแบบสอบถามเสร็จ

การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปร

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดค่าตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อต่าง ๆ

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลให้คะแนนดังนี้

บ่อยที่สุด (ทุกวัน)	5 คะแนน
บ่อย (5-6 ครั้ง/สัปดาห์)	4 คะแนน
พอสมควร (3-4 ครั้ง/สัปดาห์)	3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)	2 คะแนน
ไม่เคยเลย	1 คะแนน

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับยาเสพติด , วิธีการที่จะได้ผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คนลด ละ เลิกยาเสพติด , กิจกรรมที่จะเป็นเกราะป้องกันยาเสพติดรวมถึงวิธีการที่จะทำให้คนลด ละ เลิกยาเสพติด ให้คะแนนดังต่อไปนี้

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยแล้วแปลความของค่าเฉลี่ยดังนี้

1. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำมาก	1.00-1.50 คะแนน
2. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ	1.51-2.50 คะแนน
3. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับปานกลาง	2.51-3.50 คะแนน
4. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับสูง	3.51-4.50 คะแนน
5. มีปริมาณการเปิดรับข่าวสารในระดับสูงมาก	4.51-5.00 คะแนน

2. ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรม

ในการวัดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมรู้ จำนวน 11 ข้อ ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกคำตอบถูกต้องจะได้ 1 คะแนน ถ้าเลือกคำตอบผิดหรือไม่ทราบจะได้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนนมาจัดระดับความรู้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

มีความรู้มาก 8-11 คะแนน

มีความรู้ปานกลาง 4-7 คะแนน

มีความรู้น้อย 0-3 คะแนน

คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ คือ 11 คะแนน

คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้ คือ 0 คะแนน

3. ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้

เป็นการวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับการมาเข้าค่ายพุทธธรรมโดยมาตราวัดแบบ Likert Scale มีทั้งลักษณะข้อความในเชิงบวก (ข้อ 2,5,8,9,10,12,13,14) และข้อความในเชิงลบ (ข้อ 1,3,4,6,7,11,15) เพื่อให้สอดคล้องกับการตัดสินใจของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ

	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

นำผลรวมของคะแนนทั้ง 15 ข้อไปหาค่าเฉลี่ยและจัดระดับของค่าเฉลี่ยออกเป็น 5 ระดับคือ

1. คะแนนระหว่าง 1.00-1.50 หมายถึง มีทัศนคติเป็นลบมาก
2. คะแนนระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีทัศนคติเป็นลบ
3. คะแนนระหว่าง 2.51-3.00 หมายถึง มีทัศนคติเป็นกลาง
4. คะแนนระหว่าง 3.51-4.00 หมายถึง มีทัศนคติเป็นบวก
5. คะแนนระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีทัศนคติเป็นบวกมาก

และคำถามถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนติดยาเสพติดให้คะแนนดังต่อไปนี้

มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

4.พฤติกรรมมารลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังจากการเข้าค่าย พุทธธรรม

เป็นการวัดพฤติกรรมมารลด ละ เลิกยาเสพติดหลังจากเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้จำนวน 7 ข้อโดย
เกณฑ์การให้คะแนนแตกต่างกันไปในแต่ละข้อ

ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบจะได้ 1 คะแนน ถ้าไม่เลือกตอบจะได้ 0 คะแนน แล้วนำคะแนน
มาจัดระดับพฤติกรรมมารลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

ระดับต่ำมาก	0-9 คะแนน
ระดับต่ำ	10-18 คะแนน
ระดับปานกลาง	19-27 คะแนน
ระดับสูง	28-36 คะแนน
ระดับสูงมาก	37-45 คะแนน

คะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้คือ 45 คะแนน

คะแนนต่ำสุดที่เป็นไปได้คือ 0 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ใช้การแจกแจงความถี่ แสดงตารางแบบร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

- ข้อมูลลักษณะทางประชากร
- พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด
- ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังจากเข้าค่ายพุทธธรรม

2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

- ใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สำหรับทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรด้านลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ
- ใช้สถิติ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือ ความรู้ ทัศนคติ กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตหลังจากการเข้าค่ายพุทธธรรม

การประมวลผลข้อมูล

เมื่อเก็บแบบสอบถามครบถ้วนตามจำนวนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องของชุดข้อมูลทั้งหมด แล้วทำการลงรหัส หลังจากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการลงรหัสเรียบร้อยแล้วไปวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง "กระบวนการการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิก ยาเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา" แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสาร

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม

ตอนที่ 4ทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตอนที่ 6 การทดสอบความแตกต่างของนักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารตามสมมติฐานที่ 1

ตอนที่ 7 การทดสอบความแตกต่างของความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ตามสมมติฐานที่ 2

ตอนที่ 8 การทดสอบความแตกต่างของทัศนคติระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมตามสมมติฐานที่ 3

ตอนที่ 9 การทดสอบความแตกต่างของพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ตามสมมติฐานที่ 4

ตอนที่ 10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามสมมติฐานที่ 5

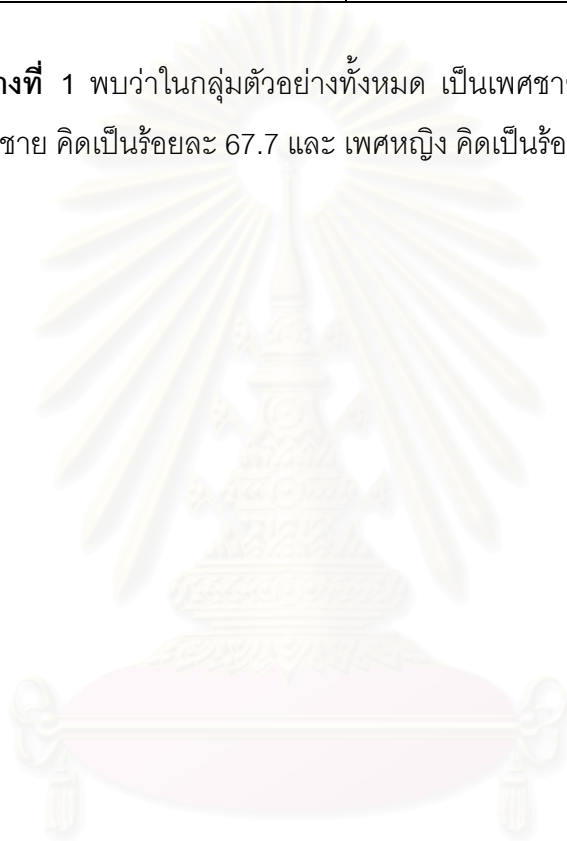
ตอนที่ 11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามสมมติฐานที่ 6

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	161	31.8
ชาย	343	67.7
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่าในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 67.7 และ เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 31.8

ตารางที่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 16 ปี	15	3
16 ปี	219	43.2
17 ปี	191	37.7
18 ปี	22	4.3
19 ปี	12	2.4
20 ปี	31	6.1
21 ปี และสูงกว่า	17	3.4
รวม	507	100.0

ค่าเฉลี่ย = 17.96

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 43.2 มีอายุ 16 ปี รองลงมาคือร้อยละ 37.7 มีอายุ 17 ปี และร้อยละ 6.1 มีอายุ 20 ปี กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 19 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือร้อยละ 2.4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมัธยมศึกษา	258	50.9
ระดับอาชีวศึกษา	249	49.1
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.9 และอีกครึ่งหนึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 49.1

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามรายได้ในแต่ละเดือนของนักเรียน

เงินเดือน/รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,000 บาท	46	9.1
1,000 - 1,500 บาท	146	28.8
1,501 - 2,000 บาท	98	19.3
2,001 - 3,000 บาท	140	27.6
3,001 - 4,000 บาท	51	10.1
มากกว่า 4,000 บาท	19	3.7
ไม่ตอบ	7	1.4
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนที่กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 28.8 ได้รับคือ 1,000 - 1,500 บาท รองลงมา ร้อยละ 27.6 ได้รับ 2,001 - 3,000 บาท ส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวนน้อยที่สุด มีรายรับมากกว่า 4,000 บาทขึ้นไปเพียงร้อยละ 3.7

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสภาพครอบครัว

สภาพครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
บิดา - มารดา อยู่ร่วมกัน	400	78.9
บิดา หรือ มารดา แต่งงานใหม่	7	1.4
บิดา - มารดา แยกทางกันอยู่/หย่าร้าง	44	8.7
แยกทางกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน	17	3.4
บิดาถึงแก่กรรม	33	6.5
มารดาถึงแก่กรรม	6	1.2
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 78.9 มีสภาพครอบครัวที่บิดา - มารดาอยู่ร่วมกันจำนวนมากที่สุดรองลงมา ร้อยละ 8.7 บิดา - มารดาแยกทางกันอยู่/หย่าร้าง และร้อยละ 6.5 บิดาถึงแก่กรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความสัมพันธ์ในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
รักใคร่ช่วยเหลือกันดี	262	51.7
พ่อแม่ผู้ปกครองทะเลาะกันบ่อย ๆ	19	3.7
ขัดแย้งบ้างบางครั้งแต่ก็ยังรักกันดี	162	32.0
พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาทั้งหมดทำมาหากิน	27	5.3
ทะเลาะกันตลอดเวลาไม่รักกันเลย	2	0.4
เข้มงวดกับลูก ๆ ในทุกเรื่อง	10	2.0
อื่น ๆ	23	4.5
ไม่ตอบ	2	0.4
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่รักใคร่ช่วยเหลือกันดี รองลงมาร้อยละ 32 ขัดแย้งบ้างบางครั้ง แต่ก็ยังรักกันดี ลำดับถัดมาที่มีความสัมพันธ์แบบพ่อแม่ผู้ปกครองทะเลาะกันบ่อย ๆ เข้มงวดกับลูก ๆ ในทุกเรื่องและทะเลาะกันตลอดเวลาไม่รักกันเลยตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามผู้ที่กลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่ด้วยแต่ละคน (ตอบได้หลายข้อ)

คนที่กลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่ด้วย	จำนวน	ร้อยละ
บิดา	344	67.9
มารดา	379	74.8
พี่/น้อง	197	38.9
ญาติ	72	14.2
บ้านเช่า/อพาร์ทเมนต์	30	5.9
อื่นๆ	28	5.5

จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่กับมารดามากที่สุด คือร้อยละ 74.8 รองลงมา คือ บิดา ร้อยละ 67.9 พี่และน้อง ร้อยละ 38.9 ญาติ ร้อยละ 14.2 และ อาศัยบ้านเช่า / อพาร์ทเมนต์เป็นลำดับสุดท้ายร้อยละ 5.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามรายได้รวมทั้งหมดในครอบครัว

รายได้รวมทั้งหมดในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	64	12.6
5,001 - 10,000 บาท	84	16.6
10,001 -20,000 บาท	89	17.6
20,001 - 30,000 บาท	95	18.7
มากกว่า 30,000 บาท	156	30.8
ไม่ตอบ	19	3.7
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 8 พบว่า รายได้รวมต่อเดือนของบิดา - มารดา หรือผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 156 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาคือ มีรายได้รวมต่อเดือนระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 และรายได้รวมต่อเดือน

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามผู้ที่มักจะปรึกษาเป็นคนแรก
เมื่อมีปัญหา

บุคคล	จำนวน	ร้อยละ
พ่อ	26	5.1
แม่	156	30.8
พี่น้อง	38	7.5
ญาติ	10	2.0
เพื่อน	146	28.8
อาจารย์ปรึกษา	5	1.0
อาจารย์แนะแนว	101	19.9
แก้ปัญหาด้วยตัวเอง	10	2.0
ผู้อื่น	15	3.0
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 9 พบว่าบุคคลแรกที่กลุ่มตัวอย่างเลือกปรึกษาเป็นจำนวนมากที่สุด คือ มารดา คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคือ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และบุคคลที่เลือกปรึกษา ลำดับที่ 3 คือ อาจารย์แนะแนว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามกิจกรรมในเวลาว่างที่กลุ่มตัวอย่างชอบทำตามลำดับ

กิจกรรมในเวลาว่าง	อันดับที่ (จำนวน / ร้อยละ)		
	1	2	3
เที่ยวเตร่	109 (21.5)	54 (10.7)	45 (8.9)
จับกลุ่มคุยกันกับเพื่อน ๆ	61 (12.0)	130 (25.6)	127 (25.0)
เล่นกีฬา	96 (18.9)	97 (19.1)	111 (21.9)
รับจ้างทำงานพิเศษ	19 (3.7)	22 (4.3)	18 (3.6)
ต้องช่วยที่บ้านทำงาน	84 (16.6)	88 (17.4)	112 (22.1)
อื่น ๆ	41 (8.1)	33 (6.5)	80 (15.8)

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้เวลาว่างเที่ยวเตร่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมา “เล่นกีฬา” คิดเป็นร้อยละ 18.9 และ ต้องช่วยที่บ้านทำงาน คิดเป็นร้อยละ 16.6 และกลุ่มตัวอย่างที่เลือกรับจ้างทำงานพิเศษมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.7

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความคาดหวังงานในอนาคต

ความคาดหวังในอนาคต	จำนวน	ร้อยละ
มีกิจการส่วนตัว/เปิดบริษัทส่วนตัว	126	24.9
เป็นพนักงานบริษัททั่วไป	79	15.6
ทำกิจกรรมเดิมของที่บ้าน	26	5.1
ทำงานอะไรก็ได้ที่มีรายได้สูง	106	20.9
ยังไม่ได้คิดเรื่องงาน	76	15.0
อื่น ๆ	75	14.8
ไม่ตอบ	19	3.7
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมุ่งหวังที่จะมีกิจการส่วนตัวหรือเปิดบริษัทส่วนตัวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24.9 รองลงมาคือ ทำงานอะไรก็ได้ที่มีรายได้สูง คิดเป็นร้อยละ 20.9 เป็นพนักงานบริษัททั่วไป คิดเป็นร้อยละ 15.6 และทำงานกิจการเดิมของที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 5.1

ตารางที่12 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

บุคคล	บ่อยที่สุด (ทุกวัน)	บ่อย(5-6ครั้ง/ สัปดาห์)	พอสัปดาห์ คร (3-4ครั้ง/ สัปดาห์)	นานๆ ครั้ง (1-2ครั้ง/ สัปดาห์)	ไม่เคย เลย	ค่า เฉลี่ย	S.D	ระดับ การ เปิดรับ
บิดา/ มารดา	49 (9.7)	54 (10.7)	154 (30.4)	176 (34.7)	48(9.5)	2.75	1.11	ปาน กลาง
ญาติพี่น้อง	21 (4.1)	47 (9.3)	115 (22.7)	211 (41.6)	81(16. 0)	2.40	1.02	ต่ำ
เพื่อนสนิท	67 (13.2)	92 (18.1)	142 (28.0)	139 (27.4)	42 (8.3)	3.01	1.18	ปาน กลาง
คนรู้จัก	18 (3.6)	61 (12.0)	152 (30.0)	178 (35.1)	61(12. 0)	2.57	1.00	ปาน กลาง
ครู/อาจารย์	110 (21.7)	158(31. 2)	114 (22.5)	73 (14.4)	22 (4.3)	3.55	1.14	สูง
พระสงฆ์	51 (10.1)	35 (6.9)	100 (19.7)	164 (32.3)	59(11. 6)	2.65	1.20	ปาน กลาง
บุคคลอื่น ๆ	23 (4.2)	28 (5.5)	49 (9.7)	81 (16.0)	71(14. 0)	2.41	1.26	ต่ำ

จากตารางที่ 12 การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล ที่กลุ่มตัวอย่างระบุว่าได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดคือจากครู / อาจารย์ (ค่าเฉลี่ย3.55)รองลงมาคือจากเพื่อนสนิท(ค่าเฉลี่ย3.01)สื่ออื่น ๆ มีการเปิดรับในระดับปานกลาง

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

ระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	6	1.2
ต่ำ	78	15.4
ปานกลาง	196	38.7
สูง	105	20.7
สูงมาก	14	2.8
รวม	507	100.0

ค่าเฉลี่ย = 3.17 อยู่ในระดับปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลางมีจำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 38.7 รองลงมาคือระดับสูง ร้อยละ 20.7 และระดับต่ำมากมีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 1.2

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามการได้ยินชื่อโครงการพุทธ
ธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน – เพิ่มพูนว่องวานิช

การได้ยินชื่อโครงการค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วนเพิ่มพูน-ว่องวานิช	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยได้ยินมาก่อน	170	33.5
บิดา – มารดา	5	1.0
ญาติพี่น้อง	14	2.8
เพื่อนที่เคยไปเข้าค่าย	106	20.9
คนรู้จัก / เพื่อน	34	6.7
ครู / อาจารย์ที่โรงเรียน	145	28.6
บุคคลอื่น ๆ	28	5.5
ไม่ตอบ	5	1.0
รวม	507	100.0

ค่าเฉลี่ย = 3.75

S.D = 2.19

จากตารางที่ 14 พบว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เคยได้ยินชื่อโครงการเข้าค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์
วิปัสสนาล้วนเพิ่มพูน-ว่องวานิช มาก่อนเป็นจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.5 และเคยได้ยินชื่อ
โครงการมาก่อนจากครู / อาจารย์ที่โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 28.6 รองลงมาคือจากเพื่อนที่เคยไปเข้า
ค่าย คิดเป็นร้อยละ 20.9

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความถี่ที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละเรื่อง

ข่าวสาร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยลง	ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับการเปิดรับ
การป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนหรือชุมชน	140(27.6)	216(42.6)	123(24.3)	24(4.7)	4(0.8)	3.92	0.88	สูง
การบำบัดรักษาผู้ติดยา	46(9.1)	174(34.3)	230(45.5)	48(9.5)	9(1.8)	3.39	0.85	ปานกลาง
วิธีการป้องกันตนเองจากยาเสพติด	143(28.2)	219(43.2)	125(24.7)	19(3.7)	1(0.2)	3.95	0.83	สูง
สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ	159(31.4)	184(36.3)	127(25.0)	32(6.3)	5(1.0)	3.91	0.95	สูง
สถานการณ์ยาเสพติดทั่วโลก	88(17.4)	139(27.4)	180(35.5)	89(17.6)	11(2.2)	3.40	1.03	ปานกลาง
การจับกุมผู้ค้า/ผู้ผลิต	146(28.8)	191(37.0)	120(23.7)	46(9.1)	4(0.8)	3.85	0.97	สูง
การจับกุมผู้เสพยาเสพติดเช่นดารานักร้อง,นักเรียนฯลฯ	55(10.8)	154(30.4)	215(42.4)	79(15.6)	4(0.8)	3.35	0.90	ปานกลาง
กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเช่นการจัดอบรม	114(22.5)	175(34.5)	171(33.7)	46(9.1)	1(0.2)	3.7	0.92	สูง

จากตารางที่ 15 พบว่าข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างได้รับมากที่สุดคือข่าวสารเกี่ยวกับวิธีป้องกันตนเองจากยาเสพติด(ค่าเฉลี่ย3.95)รองลงมาคือเรื่องการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนหรือชุมชน(ค่าเฉลี่ย3.92)และเรื่องราวการจับกุมผู้ค้า / ผู้ผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.85)

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามระดับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละเรื่อง

ระดับของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	0	0
ต่ำ	14	2.8
ปานกลาง	180	35.5
สูง	286	56.4
สูงมาก	27	5.3
รวม	507	100.0

ค่าเฉลี่ย = 3.68

อยู่ในระดับสูง

S.D = 0.54

จากตารางที่ 16 พบว่าปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างได้รับอยู่ในระดับสูงมีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 56.4 รองลงมาคือระดับปานกลาง 35.5 และปริมาณข่าวสารที่ได้รับในระดับต่ำมากไม่มี คือ ร้อยละ 0

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรวมพบว่า ปริมาณข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างได้รับอยู่ในระดับสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าจะใช้ได้ผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลด ละ เลิกยาเสพติด

วิธีการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1.ได้รับทราบถึงความทุกข์ของผู้ติดยาเสพติด	137(27.0)	183(36.1)	153(30.2)	26(5.1)	8(1.6)	3.82	สูง
2.ทราบถึงอันตรายของยาเสพติดแต่ละชนิด	169(33.3)	180(36.0)	125(25.0)	28(5.5)	5(1.0)	3.95	สูง
3.การเสนอแนะกิจกรรมต่างๆ ให้เยาวชนเข้าร่วมเพื่อหลีกเลี่ยงลดละเลิกยาเสพติด	166(32.7)	191(38.2)	133(26.6)	15(3.0)	2(0.4)	3.99	สูง
4.การแสดงความรักความห่วงใยของคนใกล้ชิดและสังคมต่อผู้ติดยา	170(33.5)	192(38.4)	112(22.4)	29(5.7)	4(0.8)	3.98	สูง
5.กฎหมายควรเข้มงวดให้มากขึ้น คนจะได้ไม่กล้าค้าไม่กล้าเสพ	187(36.9)	130(26.0)	132(26.4)	45(8.9)	13(2.6)	3.85	สูง
6.การแสดงความรังเกียจและต่อต้านยาเสพติดจากคนใกล้ชิดและสังคม	53(10.5)	102(20.4)	157(31.4)	100(19.7)	95(18.7)	2.84	ปานกลาง

จากตาราง 17 พบว่าวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าวิธีการที่ใช้ได้ผลมากที่สุดในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คนลดละเลิกยาเสพติด คือ การเสนอแนะกิจกรรมต่างๆ ให้เยาวชนเข้าร่วมเพื่อหลีกเลี่ยงลดละเลิกยาเสพติด(ค่าเฉลี่ย 3.99) รองลงมา คือ การแสดงความรักความห่วงใยของคนใกล้ชิดและสังคมต่อผู้ติดยา(ค่าเฉลี่ย 3.98)และให้ได้รับทราบถึงอันตรายของยาเสพติดแต่ละชนิด(ค่าเฉลี่ย3.95)

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าการกิจกรรมใดมีผลในการสร้างเกราะป้องกันไม่ให้ไปข้องแวะกับยาเสพติด

รูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	ระดับ
1. บรรยายให้ความรู้	106 (20.9)	183 (36.1)	176 (34.7)	32 (6.3)	10 (2.0)	3.68	สูง
2. จัดประชุมพร้อมกั นิทรรศการ	45 (8.9)	135 (26.6)	255 (50.3)	135 (26.6)	45 (8.9)	3.28	ปานกลาง
3. สัมภาษณ์บุคคลที่ มีชื่อเสียงเกี่ยวกับ ยาเสพติด	72 (14.2)	163 (32.1)	210 (41.4)	53 (10.5)	9 (1.8)	3.47	ปานกลาง
4. สัมภาษณ์ศิลปิน ดารา/นักแสดงที่ทำ งานที่ชอบ	51 (10.1)	125 (24.7)	212 (41.8)	89 (17.6)	30 (5.9)	3.15	ปานกลาง
5. สัมภาษณ์บุคคลที่ เคยติดยา	189 (37.3)	200 (39.4)	93 (18.3)	21 (4.1)	4 (0.8)	4.08	สูง
6. ละครสอดแทรก โทษของยาเสพติด	126 (24.9)	194 (38.3)	157 (31.0)	26 (5.1)	4 (0.8)	3.81	สูง
7. ออกหนังสือการ์ตูน เกี่ยวกับวิธีการลด เลิกยาเสพติด	126 (24.9)	130 (25.6)	230 (45.4)	65 (12.8)	26 (5.1)	3.25	ปานกลาง
8. ออกสื่อ อินเตอร์เน็ตแสดง เนื้อหาเกี่ยวกับลด เลิกยาเสพติด	89 (17.6)	164 (32.3)	186 (36.7)	164 (32.3)	89 (17.6)	3.50	ปานกลาง
9. การมาเข้าค่าย พุทธธรรมอย่างในครั้ง นี้	293 (57.8)	138 (27.2)	62 (12.2)	10 (2.0)	4 (0.8)	4.39	สูง

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยในระดับสูงกับการสร้างเกราะป้องกันมิให้
ข้องแวะกับยาเสพติดโดยการจัดกิจกรรมเข้าค่ายพุทธธรรมอย่างในครั้งนี้น่ามากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.39)
โดยการสัมภาษณ์บุคคลที่เคยติดยา (ค่าเฉลี่ย 4.08) การสอดแทรกโทษของยาเสพติดในละคร
(ค่าเฉลี่ย 3.81) และการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติด ที่เหลือเป็นการเห็นด้วย
ในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่า จะทำให้เพื่อน ลด ละ เลิกยาเสพติดได้

วิธีการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}	ระดับ
1. แจ้งให้พ่อ / แม่ ผู้ปกครองของเพื่อนให้ทราบเพื่อหาวิธีการแก้ไขปัญหาคต่อไป	168 (33.1)	153 (30.2)	155 (30.6)	26 (5.1)	5 (1.0)	3.89	สูง
2. แจ้งให้ครู/อาจารย์ทราบเพื่อพาไปบำบัดต่อไป	131 (25.8)	185 (36.5)	149 (29.4)	32 (6.3)	10 (2.0)	3.78	สูง
3. พาเพื่อนไปสถานบำบัดเอง	51 (10.1)	105 (20.7)	238 (46.9)	89 (17.6)	24 (4.7)	3.14	ปานกลาง
4. พาเพื่อนมาเข้าค่ายอย่างในครั้งนี	182 (35.9)	183 (36.1)	111 (21.9)	21 (4.1)	10 (2.0)	4.00	สูง
5. พาเพื่อนไปพูดคุยกับบุคคลที่เคยติดยาแล้วเลิกได้	117 (23.1)	170 (33.5)	153 (30.2)	49 (9.7)	18 (3.6)	3.63	สูง

จากตารางที่ 19 พบว่าวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าจะทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้ในระดับสูง คือ การพาเพื่อนมาเข้าค่ายอย่างในครั้งนี (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา คือ การแจ้งให้พ่อ/แม่ผู้ปกครองของเพื่อนให้ทราบเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาคต่อไป (ค่าเฉลี่ย 3.89) และวิธีแจ้งให้ครู/อาจารย์ทราบเพื่อพาไปบำบัด (ค่าเฉลี่ย 3.78) ตามลำดับ

ตารางที่ 20 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามบุคคลหรือสื่อที่
กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามึผลต่อการ ลด ละ เลิก ยาเสพติด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีเลย	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. โทรทัศน์	217 (42.8)	167 (32.9)	106 (20.9)	16 (3.2)	1 (0.2)	4.15	สูง
2. วิทยุ	53 (10.5)	175 (34.5)	223 (44.0)	52 (10.3)	4 (0.8)	3.44	ปานกลาง
3. หนังสือพิมพ์	75 (14.8)	173 (34.1)	200 (39.4)	51 (10.1)	8 (1.6)	3.50	ปานกลาง
4. นิตยสาร	30 (5.9)	118 (23.3)	260 (51.3)	85 (16.8)	14 (2.8)	3.13	ปานกลาง
5. แผ่นพับ/ใบปลิว	19 (3.7)	59 (11.6)	291 (57.4)	109 (21.5)	29 (5.7)	2.86	ปานกลาง
6. โปสเตอร์	34 (6.7)	89 (17.6)	239 (47.1)	120 (23.7)	25 (4.9)	2.97	ปานกลาง
7. หนังสือคู่มือการ ลดละเลิกยาเสพติด	69 (13.6)	128 (25.2)	203 (40.0)	89 (17.6)	18 (3.6)	3.28	ปานกลาง
8. ป้ายประกาศ	49 (9.7)	106 (20.9)	228 (45.0)	99 (19.5)	25 (4.9)	3.11	ปานกลาง
9. นิทรรศการ	41 (8.1)	129 (25.4)	260 (51.3)	67 (13.2)	10 (2.0)	3.24	ปานกลาง
10. การจัดอบรม หรือการเข้าค่าย	214 (42.2)	187 (36.9)	89 (17.6)	17 (3.4)	-	4.18	สูง
11. โสมเพจใน อินเตอร์เน็ต	35 (6.9)	109 (21.5)	245 (48.3)	101 (19.9)	17 (3.4)	3.09	ปานกลาง
12. พ่อแม่	294 (58.0)	151 (29.8)	49 (9.7)	12 (2.4)	1 (0.2)	4.43	สูง

13. ญาติพี่น้อง	166 (32.7)	199 (39.3)	112 (22.1)	26 (5.1)	4 (0.8)	3.98	สูง
14. เพื่อน	213 (42.0)	167 (32.9)	99 (19.5)	26 (5.1)	2 (0.4)	4.11	สูง
15. ครู/อาจารย์	209 (41.2)	192 (37.9)	90 (17.8)	16 (3.2)	-	4.17	สูง
16. แฟน/คนรัก	178 (35.1)	150 (29.6)	130 (25.6)	35 (6.9)	14 (2.8)	3.87	สูง
17. พระสงฆ์	214 (42.2)	178 (35.1)	90 (17.8)	21 (4.1)	4 (0.8)	4.14	สูง

จากตารางที่ 20 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าผู้ที่มีผลต่อการลดละเลิกยาเสพติดในระดับสูงคือ พ่อแม่ (ค่าเฉลี่ย 4.43) รองลงมาคือ การจัดอบรมหรือการเข้าค่าย (ค่าเฉลี่ย 4.18) ครู/อาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.17) และโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 4.15) นอกนั้นมีผลในระดับปานกลาง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด และการเข้าค่ายพุทธธรรม

ความรู้/ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม	จำนวนที่ตอบถูก	ร้อยละ
1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการดื่มสุรา	488	96.3
2. การเสพยาบ้า จนติดเป็นนิสัยจะเกิดอะไรขึ้น	494	97.4
3. พิษภัยที่เกิดเมื่อใช้ยาบ้าเป็นเวลานานๆ คืออะไร	480	94.7
4. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เช่น การจำชื่อเล่นต่อกัน เกมจ๊ะเอ๋ เกมเชือกร้อยใจ ฯลฯ เหล่านี้ แฝงไปด้วยวัตถุประสงค์ใด	478	94.3
5. กิจกรรมที่สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รักสถาบันและเคารพต่อกฎกติกาของส่วนรวมคือกิจกรรมใด	478	93.3
6. การกำเนิดโลก จักรวาลและชีวิต พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ที่ไหน	358	70.6
7. การทำวัตรเช้า-เย็น เพื่ออะไร	483	95.3
8. ข้อใดถือว่าเป็นการตักบาตรความดี	365	72.0
9. ฉากสุดท้ายของชีวิตการนำเรื่องชีวิตกับความตายมานำเสนอในรูปแบบต่างๆ เพื่ออะไร	433	85.4
10. สภาพปัญหาของสังคมไทยโดยเฉพาะสังคมเมืองที่เรากำลังเผชิญอยู่นี้ปัญหาใดเป็นปัญหาที่หนักที่สุด	468	92.3
11. “เกมกู่ศักดิ์ศรี” ที่เล่นและประสพกับความพ่ายแพ้จำเป็นต้องถูกยึดธงสถาบันนั้น คิดว่าเป็นเพราะเหตุใด	480	94.7
คะแนนความรู้เฉลี่ย	9.86	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1.58	

จากตารางที่ 21 พบว่า นักเรียน นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมอย่างถูกต้องอยู่ในระดับสูงมาก ค่าเฉลี่ยของความรู้คือ 9.86 จากคะแนนเต็ม 11 คะแนน

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มาก (8-11 คะแนน)	474	93.5
ปานกลาง (4 - 7 คะแนน)	28	5.5
น้อย (0 - 3 คะแนน)	5	1.0
รวม	507	100.0

ค่าเฉลี่ย = 9.86

S.D.=1.58

จากตารางที่ 22 พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมเฉลี่ย มีคะแนนเฉลี่ย (\bar{x}) เท่ากับ 9.86 และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.58 มีผู้มีความรู้มากคิดเป็นร้อยละ 93.5 มีความรู้ปานกลางและความรู้ต่ำคิดเป็นร้อยละ 5.5 และ 1.0 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์ทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม

ตารางที่ 23 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของนักเรียนจำแนกตามระดับทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม

ทัศนคติที่มีต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าเฉลี่ย	ระดับทัศนคติ
1. การเข้าค่ายในครั้งนี้ท่านไม่รู้สึกประทับใจแต่อย่างใด	43 (8.5)	54 (10.7)	54 (10.7)	160 (31.6)	196 (38.7)	3.81	บวก
2. กิจกรรมในค่ายเป็นประโยชน์กับตัวท่านเอง	262 (51.7)	200 (39.4)	40 (7.9)	3 (0.6)	210.4	4.41	บวก
3. เกมหรือกิจกรรมให้ทำโหดจนเกินไป	38 (7.5)	88 (17.4)	189 (37.3)	146 (28.8)	46 (9.1)	3.15	เป็นกลาง
4. ท่านคิดว่าพวกที่ติดยาบ้าเป็นพวกที่น่ารังเกียจของสังคม	28 (5.5)	43 (8.5)	94 (18.5)	239 (47.1)	103 (20.3)	3.68	บวก
5. ท่านคิดว่าตัวเองจะมีส่วนให้เพื่อนที่ติดยาเลิกยาเสพติดได้	58 (11.4)	200 (3.9)	191 (37.7)	31 (6.1)	27 (5.3)	3.46	เป็นกลาง
6. กิจกรรมในค่ายล้วนแต่เป็นเรื่องไร้สาระ	7 (1.4)	20 (3.9)	54 (10.7)	157 (31.0)	269 (53.1)	4.30	มาก
7. ตอนแรกท่านมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้าค่ายในครั้งนี้	77 (15.2)	149 (29.4)	151 (29.8)	89 (17.6)	41 (8.1)	2.74	เป็นกลาง
8. หลังจากจบกิจกรรมเข้าค่ายในครั้งนี้ ท่านรู้สึกรักพ่อแม่ อาจารย์ และเพื่อน ๆ มากขึ้น	307 (60.6)	147 (29.0)	43 (8.5)	3 (0.6)	7 (1.4)	4.47	บวก

9. ท่านรัก ชาติ ศาสตร์ กษัตริย์ เพิ่มมากขึ้นเมื่อดู VDO. ที่พระอาจารย์นำมา ฉายประกอบบรรยาย	247 (48.7)	198 (39.1)	51 (10.1)	5 (1.0)	6 (1.2)	4.33	บวก
10. ท่านคิดว่าหลังจากการ เข้าค่ายในครั้งนี้แล้วสถาบัน ของท่านจะเกิดความสามัคคี กันมากขึ้น	178 (35.1)	212 (41.8)	109 (21.5)	3 (0.6)	5 (1.0)	4.09	บวก
11. เมื่อจบกิจกรรมเข้าค่าย พุทธธรรมก็ลืมเรื่องนี้ไปเพราะ ไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง	27 (5.3)	60 (11.8)	170 (33.5)	167 (32.9)	83 (16.4)	3.43	เป็น กลาง
12. ท่านเข้าใจพุทธศาสนา เพิ่มมากขึ้น และสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ได้มากขึ้น	146 (28.8)	276 (54.4)	71 (14.0)	11 (2.2)	3 (0.6)	4.09	บวก
13. ท่านเชื่อในเรื่องกฎแห่ง กรรม บาปบุญคุณโทษมาก ขึ้นเมื่อกลับจากค่ายนี้	173 (34.1)	237 (46.7)	84 (16.6)	10 (2.0)	3 (0.6)	4.12	บวก
14. ท่านสังเกตเห็นถึงอันตราย ของปัญหาสังคม ไม่ว่าจะเป็น ปัญหายาเสพติด ปัญหา โสเภณี ปัญหาเยาวชน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ หลังจากได้ ฟังบรรยายและดู VDO. ที่ วิทยากรนำมาบรรยาย	275 (54.2)	186 (36.7)	42 (8.3)	2 (0.4)	2 (0.4)	4.44	บวก

15. ท่านคิดว่ากระบวนการ ชุมชนบำบัด (บ้าน วัด โรงเรียน)เป็นความคิดที่เพื่อ ฝันไม่สามารถทำได้	21 (4.1)	29 (5.7)	103 (20.3)	213 (42.0)	141 (27.8)	3.84	บวก
--	-------------	-------------	---------------	---------------	---------------	------	-----

จากตารางที่ 23 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการเข้าค่ายครั้งนี้ โดยรู้สึกรัก พ่อ แม่ อาจารย์ และเพื่อน ๆ มากขึ้น” (ค่าเฉลี่ย 4.47) หลังจากจบกิจกรรมเข้าค่ายในครั้งนี้ถึงเห็นถึงอันตรายของปัญหาสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาเยาวชน ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ (ค่าเฉลี่ย 4.44) และ กิจกรรมในค่ายเป็นประโยชน์กับผู้เข้าค่ายเอง (ค่าเฉลี่ย 4.41) ตามลำดับ สำหรับทัศนคติเชิงลบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความที่ว่า กิจกรรมในค่ายล้วนเป็นเรื่องไร้สาระ(ค่าเฉลี่ย 4.3) คิดว่ากระบวนการชุมชนบำบัดเป็นความคิดที่เพื่อฝันไม่สามารถทำได้ (ค่าเฉลี่ย 3.84) และ การมาเข้าค่ายครั้งนี้ ไม่รู้สึกประทับใจแต่อย่างใด (ค่าเฉลี่ย 3.81)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 แสดงค่าเฉลี่ยจำแนกกลุ่มตามทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม

ทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
เชิงบวก	406	80.1
เป็นกลาง	100	19.7
เชิงลบ	1	0.2
รวม	507	100

ค่าเฉลี่ย = 3.89 S.D. = 0.48

จากตารางที่ 24 พบว่าทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่เป็นบวก คิดเป็นร้อยละ 80.1 รองลงมา คือมีทัศนคติ เป็นกลางต่อการ เข้าค่าย คิดเป็น ร้อยละ 19.7 และมีทัศนคติเชิงลบต่อการเข้าค่ายน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 0.2

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติ เชิงบวก ต่อการมาเข้าค่ายในครั้งนี้

ไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการ ลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

ตารางที่ 25 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความตั้งใจที่จะนำไปปฏิบัติ
หลังจากกลับจากการเข้าค่ายในครั้งนี้ (ตอบได้หลายข้อ)

พฤติกรรมที่จะปฏิบัติกับตนเองหรือเพื่อนซึ่งติดยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
ลดปริมาณการใช้สิ่งเสพติด	130	25.6
หยุดและเลิกการใช้ยาเสพติดเลย	220	43.4
มีพฤติกรรมการใช้เหมือนเดิม	13	2.6
สำหรับท่านที่ไม่เคยติดยาท่านมั่นใจว่าจะไม่ไปข้องเกี่ยวกับ ยาเสพติดทุกชนิด	332	65.5

จากตารางที่ 25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจและมั่นใจว่าจะไม่ไปข้องเกี่ยวกับ
ยาเสพติดทุกชนิด คิดเป็นร้อยละ 65.5 รองลงมาคือ ตั้งใจหยุดและเลิกการใช้ยาเสพติดทันที คิด
เป็นร้อยละ 43.4 ลดปริมาณการใช้ลง คิดเป็นร้อยละ 25.1 และมีพฤติกรรมใช้เหมือนเดิม มี
จำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมและทักษะการปฏิบัติยาเสพติด

ทักษะการปฏิบัติ	ข้อคำตอบ * (ร้อยละ)					
	1	2	3	4	5	6
หลังจากกลับจากการเข้าค่ายแล้ว หากเพื่อนชวนท่านทดลองยาเสพติดท่านจะปฏิบัติเพื่อนอย่างไร	27 (5.3)	241 (47.5)	8 (1.6)	185 (36.5)	6 (1.2)	40 (7.9)
สมมติว่าก่อนสอบท่านอ่านหนังสือไม่ทัน ท่านรู้จากเพื่อนว่ามียาชนิดหนึ่งใช้แล้วทำให้ไม่ง่วงนอนสามารถอ่านหนังสือได้นานกว่าเดิมน่าจะลองดูสักครั้งท่านจะทำอย่างไร	29 (5.7)	266 (52.5)	4 (0.8)	165 (32.5)	4 (0.8)	41 (8.1)

- * คำตอบที่ 1 คือ ปฏิเสธคำชวนและบอกเลิกคบหาเพื่อนคนนั้นถ้ายังชวนอีก
- * คำตอบที่ 2 คือ ไม่ทดลองและปฏิเสธคำชวนทันทีโดยไม่ลังเลใจ
- * คำตอบที่ 3 คือ ทดลองตามคำชวนเพราะกลัวเพื่อนโกรธ
- * คำตอบที่ 4 คือ ชักชวนเพื่อทำกิจกรรมอื่นแทนการใช้ยานี้
- * คำตอบที่ 5 คือ ผัดผ่อนว่าจะทดลองเสพในคราวหน้า
- * คำตอบที่ 6 คือ ปฏิเสธและพยายามทุกทางที่จะไม่ให้เพื่อนไปทดลองเสพ

จากตารางที่ 26 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทักษะการปฏิเสธคำชวนในวิธีการต่าง ๆ ที่มีผู้ชักชวนให้ทดลองใช้ยาเสพติดด้วยการไม่ทดลอง และปฏิเสธคำชวนทันทีโดยไม่ลังเลใจเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ ชักชวนเพื่อทำกิจกรรมอื่นแทนการใช้ยานี้ และทักษะการปฏิเสธลำดับที่ 3 คือ ปฏิเสธและพยายามทุกทางที่จะไม่ให้เพื่อนไปทดลองเสพ

ตารางที่ 27 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมที่จะปฏิบัติกับเพื่อนที่มาเข้าค่ายด้วยกันในครั้งนี้อย่างไรแต่หันกลับไปใช้สิ่งเสพติดอีก

พฤติกรรมที่จะปฏิบัติกับเพื่อนที่หันกลับไปใช้สิ่งเสพติดอีก	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว	38	7.5
แจ้งให้ พ่อ แม่ / ผู้ปกครอง หรืออาจารย์ได้รับทราบ	37	7.3
ตักเตือนชี้ให้เห็นถึงคุณและโทษ	292	57.6
ลองเข้าร่วมกับเพื่อนด้วย ดูว่าทำไมจึงเลิกไม่ได้	7	1.4
ชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมอย่างอื่นแทน	71	14.0
พาเพื่อนกลับมาที่ค่ายอบรมและมาหาพระอาจารย์อีก	62	12.2
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 27 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะตักเตือน เพื่อชี้ให้เห็นถึงคุณและโทษของยาเสพติด (คิดเป็นร้อยละ 57.6) รองลงมาจะชักชวนเพื่อนให้ทำกิจกรรมอย่างอื่นแทน (คิดเป็นร้อยละ 14.0) และพาเพื่อนกลับมาที่ค่ายอบรมและมาหาพระอาจารย์อีก (คิดเป็นร้อยละ 12.2)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามวิธีการของกลุ่มตัวอย่างที่จะปฏิบัติต่อเพื่อนที่เป็นผู้แทนจำหน่าย (Agent) ยาเสพติด

พฤติกรรมที่จะปฏิบัติต่อเพื่อนที่เป็นผู้จำหน่าย (Agent) ยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
ร่วมหรือกับเพื่อนคนนั้นถึงวิธีหารายได้อย่างอื่นที่ไม่ผิดกฎหมาย	49	9.7
ตักเตือนชี้ให้เห็น ถึงความผิดที่อาจต้องโทษเมื่อถูกจับได้	231	45.6
แจ้งให้พ่อ/แม่, ผู้ปกครองหรืออาจารย์ทราบ	157	31.0
ลองค้าหรือจำหน่าย กับเพื่อนเพราะเห็นว่าได้เงินเยอะ	1	0.2
บอกตำรวจให้มาจับเพื่อนคนนั้น	11	2.2
บอกเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ต่อ ๆ กันไปเพื่อให้สังคมได้รับรู้และลงโทษเพื่อนคนนั้น	17	3.4
ไม่ตอบ	41	8.1
รวม	507	100.0

จากตารางที่ 28 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกที่จะตักเตือนเพื่อชี้ให้เห็นถึงความผิดที่อาจต้องโทษเมื่อถูกจับได้ กับเพื่อนที่เป็นผู้แทนจำหน่าย (Agent) ยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 45.6 รองลงมา คือแจ้งให้ พ่อ/แม่ ผู้ปกครอง หรืออาจารย์ทราบ คิดเป็นร้อยละ 31.0 และร่วมหรือกับเพื่อนคนนั้นถึงวิธีหารายได้อย่างอื่นที่ไม่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 9.7 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความรู้สึก เมื่อเพื่อนออกมาสารภาพว่าติดยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างเมื่อเพื่อนออกมาสารภาพว่าติดยา	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว	24	4.7
มองดูด้วยความดูหมิ่นเพื่อนพวกนั้น	11	2.2
เห็นว่าเพื่อนพวกนั้นมี Spirit อยากรู้เป็นกำลังใจให้เพื่อนเลิกได้เร็ว ๆ	409	80.7
เห็นใจและสงสารแต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้	149	29.4
รู้สึกชื่นชมประทับใจวีรกรรมของเพื่อน ทำให้ตนเองรู้สึกอยากจะทำอะไรเหมือนคนเหล่านั้นบ้าง	175	34.5
อื่น ๆ	14	2.8

จากตารางที่ 29 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้สึกกับเพื่อนที่ออกมาสารภาพว่าติดยา ว่าเป็นพวกที่มี Spirit และอยากรู้เป็นกำลังใจให้เพื่อนเลิกได้เร็ว ๆ คิดเป็น ร้อยละ 80.7 รองลงมา คือรู้สึกชื่นชมประทับใจวีรกรรมของเพื่อน ทำให้ตนเองรู้สึกอยากจะทำตามเพื่อนเหล่านั้นบ้าง คิดเป็นร้อยละ 34.5 และเห็นใจ, สงสารแต่ไม่สามารถทำอะไรได้ คิดเป็น ร้อยละ 29.4 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 แสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม การลด ละ เลิกยาเสพติด และการยอมรับ การพัฒนาคุณภาพชีวิต

ระดับพฤติกรรมการลดละเลิกยาเสพติดและ การยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำมาก	9	1.8
ต่ำ	80	15.8
ปานกลาง	171	33.7
สูง	141	27.8
สูงมาก	38	7.5
ไม่ตอบ	68	13.4
รวม	507	100.0

ค่าเฉลี่ย 34.69 อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

จากตารางที่ 30 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการลดละเลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.7 รองลงมาคือระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 27.8 และระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.8

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่าพฤติกรรมการลดละเลิกยาเสพติดและการยอมรับ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ในความคิดของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 6 การทดสอบความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันกับการเปิดรับข่าวสารของกลุ่มตัวอย่าง

สมมุติฐานที่ 1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ต่างกัน

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดในกลุ่มของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง

เพศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	P
ชาย	264	2.97	0.75	5.95 *	.000
หญิง	134	2.54	0.64		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 31 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชายและหญิง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีการเปิดรับ ข่าวสารมากกว่าเพศหญิง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เพศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	P
ชาย	343	3.69	0.55	0.09	0.926
หญิง	161	3.69	0.52		

จากตารางที่ 32 พบว่า ค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดของ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง , ของสื่อต่างๆ ที่มี อิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เพศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	P
ชาย	343	3.56	0.70	0.08	0.935
หญิง	161	3.56	0.65		

จากตารางที่ 33 พบว่า ค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ของนักเรียนชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 ผลวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้นักเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เพศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	P
ชาย	343	2.25	0.65	0.26	0.782
หญิง	161	2.26	0.36		

จากตารางที่ 34 พบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนชายและหญิงเห็นว่าสามารถป้องกันไม่ให้นักเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติดไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

เพศ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	t	P
ชาย	343	4.03	0.65	4.66 *	0.00
หญิง	161	4.32	0.61		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 35 พบว่า วิธีการต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดของนักเรียนชายและหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงเห็นว่าวิธีการต่าง ๆ ส่งผลอย่างมากที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้ดีกว่าเพศชาย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย เปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน

กลุ่ม อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P	คู่ที่ต่างกัน
(1) อายุ 16 ปี	12	2.68	0.74			(3) > (2)
(2) อายุ 17 ปี	168	2.69	0.67			
(3) อายุ 18 ปี	154	2.95	0.73			
(4) อายุ 19 ปี	16	2.80	0.95	3.91 *	0.01	
รวม	350	2.81	0.72			

* p < 0.05

จากตารางที่ 36 พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 โดยกลุ่มอายุที่มีการเปิดรับข่าวสารมากที่สุดคือกลุ่มอายุ 18 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 19 ปี, 17 ปี, และ 16 ปี ตามลำดับ

และจากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่ากลุ่มที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มอายุ 18 ปี มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มอายุ 17 ปี ที่เหลือ นอกนั้นมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน

กลุ่ม อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	P
(1) อายุ 16 ปี	15	3.68	0.45	1.99	0.11
(2) อายุ 17 ปี	219	3.62	0.52		
(3) อายุ 18 ปี	191	3.75	0.55		
(4) อายุ 19 ปี	22	3.75	0.56		
รวม	447	3.68	0.53		

จากตารางที่ 37 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มอายุที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ สื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน

กลุ่ม อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) อายุ 16 ปี	15	3.92	0.68	2.82 *	0.04
(2) อายุ 17 ปี	219	3.48	0.71		
(3) อายุ 18 ปี	191	3.61	0.67		
(4) อายุ 19 ปี	22	3.53	0.54		
รวม	447	3.55	0.69		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 38 พบว่าสื่อที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติดของกลุ่มนักเรียนที่มีอายุที่ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มอายุ ที่เห็นว่าสื่อมีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติดมากที่สุดคือ กลุ่มอายุ 16 ปี เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ไปช้อปปิ้งแว่กับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน

กลุ่ม อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) อายุ 16 ปี	15	3.46	0.69	3.12 *	0.03
(2) อายุ 17 ปี	219	3.17	0.59		
(3) อายุ 18 ปี	191	3.34	0.64		
(4) อายุ 19 ปี	22	3.27	0.58		
รวม	447	3.26	0.62		

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 39 พบว่ากิจกรรมที่ต่างกัน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน

กลุ่มอายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) อายุ 16 ปี	15	4.36	0.44		
(2) อายุ 17 ปี	219	4.18	0.63		
(3) อายุ 18 ปี	191	4.08	0.62		
(4) อายุ 19 ปี	22	3.95	0.63	2.16	0.09
รวม	447	4.16	0.62		

จากตารางที่ 40 พบว่าวิธีการที่แตกต่างกันเพื่อให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดของนักเรียนระหว่างกลุ่มอายุแตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 1,000 บาท	35	2.96	0.96		
(2) 1,000 – 1,500 บาท	119	2.90	0.72		
(3) 1,501 – 2,000 บาท	78	2.79	0.7		
(4) 2,001 – 3,000 บาท	105	2.74	0.7		
(5) 3,001 – 4,000 บาท	43	2.80	0.81		
(6) มากกว่า 4,000 บาท	13	2.86	0.77	0.83	0.53
รวม	393	2.83	0.75		

จากตารางที่ 41 พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(7) ต่ำกว่า 1,000 บาท	46	3.70	0.73		
(8) 1,001 - 1,500 บาท	146	3.72	0.52		
(9) 1,501 - 2,000 บาท	98	3.75	0.47		
(10) 2,001 - 3,000 บาท	140	3.62	0.51		
(11) 3,001 - 4,000 บาท	51	3.68	0.59		
(12) มากกว่า 4,000 บาท	19	3.55	0.62	1.13	0.34
รวม	500	3.68	0.54		

จากตารางที่ 46 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อ ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 1,000 บาท	46	3.69	0.77		
(2) 1,000 – 1,500 บาท	146	3.54	0.67		
(3) 1,501 – 2,000 บาท	98	3.69	0.64		
(4) 2,001 – 3,000 บาท	140	3.46	0.68		
(5) 3,001 – 4,000 บาท	51	3.55	0.61	.	
(6) มากกว่า 4,000 บาท	19	3.28	0.99	2.29*	0.04
รวม	500	3.55	0.69		

*P < 0.05

จากตารางที่ 43 พบว่าสื่อต่าง ๆ ตามความเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับสื่อที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติดของนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 1,000 บาท และ 1,501 – 2,000 บาท เห็นว่า สื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติดมากที่สุด ส่วนที่เห็นว่าสื่อมีอิทธิพลน้อยที่สุดคือ กลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 4,000 บาท

และเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 1,000 บาท	46	3.36	0.75		
(2) 1,000 – 1,500 บาท	146	3.30	0.57		
(3) 1,501 – 2,000 บาท	.98	3.28	0.69		
(4) 2,001 – 3,000 บาท	140	3.23	0.56		
(5) 3,001 – 4,000 บาท	.51	3.13	0.63		
(6) มากกว่า 4,000 บาท	19	2.95	0.73	1.60	0.16
รวม	500	3.25	0.62		

จากตารางที่ 44 พบว่ากิจกรรมที่ไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติดที่ต่างกัน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เพื่อนเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 1,000 บาท	46	4.09	0.70		
(2) 1,000 – 1,500 บาท	146	4.04	0.62		
(3) 1,501 – 2,000 บาท	98	4.22	0.65		
(4) 2,001 – 3,000 บาท	140	4.17	0.63		
(5) 3,001 – 4,000 บาท	51	4.05	0.67		
(6) มากกว่า 4,000 บาท	19	4.05	0.84	1.23	0.29
รวม	500	4.12	0.65		

จากตารางที่ 45 พบว่าวิธีการที่แตกต่างกันเพื่อให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีรายได้แตกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีสภาพ ครอบครัวแตกต่างกัน

สภาพครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) บิดา-มารดาอยู่ร่วมกัน	314	2.82	0.74		
(2) บิดาหรือมารดาแต่งงานใหม่	6	3.56	0.66		
(3) บิดา-มารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	37	2.87	0.76		
(4) แยกกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน	13	2.58	0.68		
(5) บิดาถึงแก่กรรม	25	2.87	0.70		
(6) มารดาถึงแก่กรรม	4	3.00	0.72	1.56	0.17
รวม	399	2.83	0.74		

จากตารางที่ 46 พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่ต่างกัน

สภาพครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P	คู่ที่ต่างกัน
(1) บิดา-มารดาอยู่ร่วมกัน	400	3.67	0.54			
(2) บิดาหรือมารดาแต่งงานใหม่	7	3.82	0.86			
(3) บิดา-มารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	44	3.65	0.43			
(4) แยกกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน	17	3.42	0.63			
(5) บิดาถึงแก่กรรม	33	3.90	0.54			
(6) มารดาถึงแก่กรรม	6	4.29	0.52	3.60*	0.00	(6)>(4)
รวม	507	3.68	0.54			

*P < 0.05

จากตารางที่ 47 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพครอบครัวที่ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีการเปิดรับข่าวสารเป็นอันดับหนึ่งคือกลุ่มที่มีสภาพครอบครัวแบบมารดาถึงแก่กรรม รองลงมาคือกลุ่มที่มีบิดาถึงแก่กรรม และกลุ่มที่มีบิดาหรือมารดาแต่งงานใหม่ ตามลำดับ

และจากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่า กลุ่มที่แตกต่างกันคือ กลุ่มที่มีสภาพครอบครัวที่มารดาถึงแก่กรรม มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มที่บิดามารดาแยกกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน ที่เหลือออกนั้นมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิก ยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนตัวอย่างที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน

สภาพครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) บิดา-มารดาอยู่ร่วมกัน	400	3.55	0.68		
(2) บิดาหรือมารดาแต่งงานใหม่	7	3.79	0.71		
(3) บิดา-มารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	44	3.58	0.67		
(4) แยกกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน	17	3.35	0.84		
(5) บิดาถึงแก่กรรม	33	3.57	0.67		
(6) มารดาถึงแก่กรรม	6	3.92	1.03	0.79	0.55
รวม	507	3.55	0.69		

จากตารางที่ 48 พบว่าสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีสภาพครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน

สภาพครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) บิดา-มารดาอยู่ร่วมกัน	400	3.25	0.61		
(2) บิดาหรือมารดาแต่งงานใหม่	7	3.33	0.79		
(3) บิดา-มารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	44	3.18	0.58		
(4) แยกกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน	17	3.09	0.79		
(5) บิดาถึงแก่กรรม	33	3.32	0.62		
(6) มารดาถึงแก่กรรม	6	3.60	0.97	0.79	0.56
รวม	507	3.25	0.62		

จากตารางที่ 49 พบว่ากิจกรรมที่ไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติดแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีสภาพครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการที่จะทำให้เพื่อนเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน

สภาพครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) บิดา-มารดาอยู่ร่วมกัน	400	4.13	0.66		
(7) บิดาหรือมารดาแต่งงานใหม่	7	3.76	0.81		
(8) บิดา-มารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง	44	4.18	0.52		
(9) แยกกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน	17	4.04	0.44		
(10) บิดาถึงแก่กรรม	33	3.99	0.81		
(11) มารดาถึงแก่กรรม	6	4.33	0.52	0.92	0.46
รวม	507	4.12	0.65		

จากตารางที่ 50 พบว่าวิธีการที่ต่างกันเพื่อให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มที่มี สภาพครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ใน ครอบครัวที่แตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) รักใคร่ช่วยเหลือกันดี	211	2.86	0.75		
(2) พ่อแม่ผู้ปกครองทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ๆ	12	2.69	0.74		
(3) ขัดแย้งกันบ้างบางครั้งแต่ยังรักกันดี	128	2.81	0.73		
(4) พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาทำมาหากิน	18	2.73	0.67		
(5) ทะเลาะกันอยู่ตลอดเวลาไม่รักกันเลย	2	2.50	0.94		
(6) เข้มงวดกับลูกในทุกเรื่อง	8	2.92	0.80		
(7) อื่น ๆ	18	2.77	0.88		
รวม	397	2.83	0.74	0.28	0.95

จากตารางที่ 51 พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัว ที่ต่างกัน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) รักใคร่ช่วยเหลือกันดี	262	3.70	0.53		
(2) พ่อแม่ผู้ปกครองทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ๆ	19	3.51	0.51		
(3) ขัดแย้งกันบ้างบางครั้งแต่ยังรักกันดี	162	3.70	0.56		
(4) พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาทำมาหากิน	27	3.55	0.55		
(5) ทะเลาะกันอยู่ตลอดเวลาไม่รักกันเลย	2	3.63	0.18		
(6) เข้มงวดกับลูกในทุกเรื่อง	10	3.59	0.49		
(7) อื่น ๆ	23	3.71	0.60	0.75	0.60
รวม	505	3.69	0.54		

จากตารางที่ 52 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกัน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) รักใคร่ช่วยเหลือกันดี	262	3.58	0.67		
(2) พ่อแม่ผู้ปกครองทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ๆ	19	3.46	0.77		
(3) ขัดแย้งกันบ้างบางครั้งแต่ยังรักกันดี	162	3.54	0.68		
(4) พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาทำมาหากิน	27	3.66	0.78		
(5) ทะเลาะกันอยู่ตลอดเวลาไม่รักกันเลย	2	2.75	1.06		
(6) เข้มงวดกับลูกในทุกเรื่อง	10	3.48	0.59		
(7) อื่น ๆ	23	3.45	0.90	0.80	0.57
รวม	505	3.56	0.69		

จากตารางที่ 53 พบว่าสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ กิจกรรมที่จะไม่ไห้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกัน

ความสัมพันธ์ ในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบน มาตรฐาน	F	P
(1) รักใคร่ช่วยเหลือกันดี	262	3.27	0.62		
(2) พ่อแม่ผู้ปกครอง ทะเลาะเบาะแว้งกัน บ่อย ๆ	19	3.07	0.59		
(3) ชัดแย้งกันบ้างบาง คราวแต่ก็ยั้งดีกัน	162	3.25	0.58		
(4) พ่อแม่ผู้ปกครองใช้ เวลาทำมาหากิน	27	3.50	0.73		
(5) ทะเลาะกันตลอดเวลา ไม่รักกันเลย	2	2.71	0.60		
(6) เข้มงวดกับลูกทุกเรื่อง	10	3.09	0.68		
(7) อื่น ๆ	23	3.00	0.73	2.00	0.06
รวม	505	3.25	0.62		

จากตารางที่ 54 พบว่ากิจกรรมที่ไม่ให้ข้องแวะกับยาเสพติดที่ต่างกันระหว่างกลุ่มที่มี
ความสัมพันธ์ ในครอบครัวที่ต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้เพื่อนเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ใน ครอบครัวที่ต่างกัน

ความสัมพันธ์ในครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) รักใคร่ช่วยเหลือกันดี	262	4.12	0.64	1.12	0.35
(2) พ่อแม่ผู้ปกครองทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ๆ	19	3.87	0.71		
(3) ขัดแย้งกันบ้างบางครั้งแต่ก็ดียังดีกัน	162	4.17	0.64		
(4) พ่อแม่ผู้ปกครองใช้เวลาทำมาหากิน	27	3.94	0.77		
(5) ทะเลาะกันตลอดเวลาไม่รักกันเลย	2	4.33	0.47		
(6) เข้มงวดกับลูกทุกเรื่อง	10	4.05	0.60		
(7) อื่น ๆ	23	4.21	0.69		
รวม	505	4.12	0.65		

จากตารางที่ 55 พบว่าวิธีการที่ต่างกันเพื่อให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของ ครอบครัวต่างกัน

รายได้รวมของครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P	คู่ที่ต่างกัน
(1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	53	3.00	0.83			
(2) 5,001 - 10,000 บาท	71	3.14	0.75			
(3) 10,001 - 20,000 บาท	65	2.90	0.76			
(4) 20,001 – 30,000 บาท	75	2.65	0.65			(2) > (4)
(5) มากกว่า 30,000 บาท	127	2.65	0.69	7.27*	0.00	(2) > (5)
รวม	391	2.83	0.75			

*P < 0.05

จากตารางที่ 56 พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท มีการเปิดรับสื่อจากบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มที่มีการเปิดรับสื่อบุคคลน้อยที่สุดมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท และมากกว่า 30000 บาท และจากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่ากลุ่มที่แตกต่างกันคือกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท มีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัว 20,001 – 30,000 บาท และรายได้รวมมากกว่า 30,000 บาท และ กลุ่มอื่น ๆ ที่เหลือนอกนั้นมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวที่ต่างกัน

รายได้รวมของครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	64	3.74	0.62		
(2) 5,001 - 10,000 บาท	84	3.76	0.49		
(3) 10,001 - 20,000 บาท	89	3.75	0.55		
(4) 20,001 - 30,000 บาท	95	3.57	0.52		
(5) มากกว่า 30,000 บาท	156	3.66	0.54	2.10	0.08
รวม	488	3.69	0.54		

จากตารางที่ 57 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่ม ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสื่อต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน

รายได้รวมของครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	64	3.55	0.70		
(2) 5,001 - 10,000 บาท	84	3.65	0.60		
(3) 10,001 - 20,000 บาท	89	3.65	0.72		
(4) 20,001 - 30,000 บาท	95	3.50	0.65		
(5) มากกว่า 30,000 บาท	156	3.52	0.72	1.07	0.37
รวม	488	3.57	0.68		

จากตารางที่ 58 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่ม ที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ไปห้องแวกซ์กับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่รายได้รวมของครอบครัวต่างกัน

รายได้รวมของครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	64	3.29	0.64		
(2) 5,001 - 10,000 บาท	84	3.39	0.62		
(3) 10,001 - 20,000 บาท	89	3.28	0.65		
(4) 20,001 - 30,000 บาท	95	3.23	0.65		
(5) มากกว่า 30,000 บาท	156	3.17	0.56	1.87	0.11
รวม	488	3.25	0.62		

จากตารางที่ 59 พบว่ากิจกรรมที่ไม่ให้คนเข้าไปห้องเกี่ยวกับยาเสพติดที่ต่างกัน ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน

รายได้รวมของครอบครัว	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) ต่ำกว่า 5,000 บาท	64	3.97	0.72		
(2) 5,001 - 10,000 บาท	84	4.09	0.64		
(3) 10,001 - 20,000 บาท	89	4.10	0.66		
(4) 20,001 - 30,000 บาท	95	4.10	0.60		
(5) มากกว่า 30,000 บาท	156	4.20	0.66	1.62	0.17
รวม	488	4.12	0.65		

จากตารางที่ 60 พบว่าวิธีการที่แตกต่างกันเพื่อให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 61 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่เลือกที่ปรึกษาคนแรก ต่างกัน

บุคคล ที่เป็นที่ปรึกษาคนแรก	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบน มาตรฐาน	F	P
(1) พ่อ	20	2.83	0.79		
(2) แม่	125	2.87	0.77		
(3) พี่ / น้อง	28	2.69	0.70		
(4)ญาติ	7	2.74	1.09		
(5) เพื่อน	120	2.82	0.69		
(6) แก้วด้วยตนเอง	4	3.08	0.50		
(7) อาจารย์ที่ปรึกษา/แนะแนว	81	2.84	0.75		
(8) อื่น ๆ	9	2.96	1.15	0.30	0.95
รวม	394	2.83	0.75		

จากตารางที่ 61 พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน

บุคคล ที่เป็นที่ปรึกษาคนแรก	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	F	P
(9) พ่อ	26	3.84	0.35		
(10) แม่	156	3.72	0.57		
(11) พี่ / น้อง	38	3.64	0.44		
(12) ญาติ	10	3.49	0.67		
(13) เพื่อน	146	3.66	0.54		
(14) แก้วด้วยตนเอง	5	3.40	0.72		
(15) อาจารย์ที่ปรึกษา/แนะแนว	101	3.69	0.56		
(16) อื่น ๆ	10	3.70	0.54	0.87	0.53
รวม	492	3.69	0.54		

จากตารางที่ 62 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เลือก ที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลดละเลิกยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน

บุคคล ที่เป็นที่ปรึกษาคนแรก	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	F	P
(1) พ่อ	26	3.63	0.65		
(2) แม่	156	3.67	0.60		
(3) พี่ / น้อง	38	3.39	0.68		
(4) ญาติ	10	3.60	0.52		
(5) เพื่อน	146	3.49	0.72		
(6) แก้วด้วยตนเอง	5	3.70	0.78		
(7) อาจารย์ที่ปรึกษา/แนะแนว	101	3.52	0.74		
(8) อื่น ๆ	10	3.30	1.07	1.36	0.22
รวม	492	3.55	0.69		

จากตารางที่ 63 พบว่าสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลด ละเลิก ยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกิจกรรมที่จะไม่ไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน

บุคคล ที่เป็นที่ปรึกษาคนแรก	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	F	P
(1) พ่อ	26	3.09	0.60		
(2) แม่	156	3.35	0.56		
(3) พี่ / น้อง	38	3.19	0.55		
(4) ญาติ	10	3.21	0.70		
(5) เพื่อน	146	3.19	0.64		
(6) แก้วด้วยตนเอง	5	3.46	0.80		
(7) อาจารย์ที่ปรึกษา/แนะแนว	101	3.27	0.65		
(8) อื่น ๆ	10	2.89	0.99	1.71	0.10
รวม	492	3.25	0.62		

จากตารางที่ 64 พบว่ากิจกรรมที่ต่างกัน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 65 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ย ของวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างกลุ่มนักเรียน ที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน

บุคคล ที่เป็นที่ปรึกษาคนแรก	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	F	P
(1) พ่อ	26	4.01	0.66		
(2) แม่	156	4.11	0.67		
(3) พี่ / น้อง	38	4.14	0.64		
(4) ญาติ	10	3.70	0.89		
(5) เพื่อน	146	4.11	0.64		
(6) แก้วด้วยตนเอง	5	4.07	0.61		
(7) อาจารย์ที่ปรึกษา/แนะแนว	101	4.20	0.65		
(8) อื่น ๆ	10	4.00	0.62	0.95	0.47
รวม	492	4.12	0.66		

จากตารางที่ 65 พบว่า ค่าเฉลี่ยของวิธีการเพื่อให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดที่แตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เลือกที่ปรึกษาคนแรกต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 66 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความคาดหวังใน อนาคตต่างกัน

ความคาดหวังในอนาคต	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) มีกิจการ/บริษัทส่วนตัว	102	2.83	0.69		
(2) เป็นพนักงานบริษัท	65	2.79	0.75		
(3) ทำกิจการเดิมของที่บ้าน	21	2.68	0.79		
(4) ทำอะไรได้ที่มีรายได้สูง	82	2.81	0.79		
(5) ยังไม่คิดเรื่องทำงาน	57	2.85	0.70		
(6) อื่น ๆ	63	2.95	0.77	0.58	0.72
รวม	390	2.84	0.74		

จากตารางที่ 66 พบว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 71 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน

ความคาดหวังในอนาคต	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	F	P
(1) มีกิจการ/บริษัทส่วนตัว	126	3.63	0.57		
(2) เป็นพนักงานบริษัท	79	3.75	0.52		
(3) ทำกิจการเดิมของที่บ้าน	26	3.85	0.34		
(4) ทำอะไรก็ได้ที่มีรายได้สูง	106	3.66	0.54		
(5) ยังไม่คิดเรื่องทำงาน	76	3.62	0.51		
(6) อื่น ๆ	75	3.79	0.60	1.88	0.09
รวม	488	3.69	0.54		

จากตารางที่ 67 พบว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลด ละเลิก ยาเสพติดระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน

ความคาดหวัง ในอนาคต	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	P
(1) มีกิจการ/บริษัทส่วนตัว	126	3.49	0.75		
(2) เป็นพนักงานบริษัท	79	3.66	0.64		
(3) ทำกิจการเดิมของที่บ้าน	26	3.62	0.82		
(4) ทำอะไรได้ที่มีรายได้สูง	106	3.59	0.61		
(5) ยังไม่คิดเรื่องทำงาน	76	3.43	0.63		
(6) อื่น ๆ	75	3.63	0.73	1.34	0.24
รวม	488	3.56	0.69		

จากตารางที่ 68 พบว่าสื่อต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการลด ละเลิก ยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 69 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ กิจกรรมที่จะไม่ให้นักเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด ระหว่างกลุ่มที่มีความคาดหวังใน อนาคตต่างกัน

ความคาดหวัง ในอนาคต	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	P
(1) มีกิจการ/บริษัทส่วนตัว	126	3.14	0.65		
(2) เป็นพนักงานบริษัท	79	3.28	0.57		
(3) ทำกิจการเดิมของที่บ้าน	26	3.39	0.72		
(4) ทำอะไรได้ที่มีรายได้สูง	106	3.28	0.53		
(5) ยังไม่คิดเรื่องทำงาน	76	3.16	0.59		
(6) อื่น ๆ	75	3.39	0.71	2.24*	0.04
รวม	488	3.25	0.62		

* $P < 0.05$

จากตาราง 69 พบว่ากิจกรรมที่จะไม่ให้นักเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติดที่ต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความคาดหวังในอนาคตต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ไม่พบคู่ที่แตกต่าง

ตารางที่ 70 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างหาค่าเฉลี่ยของวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด ระหว่างที่มีความคาดหวังในขนาดต่างกัน

ความคาดหวัง ในขนาด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ความ เบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	P
(1) มีกิจการ/บริษัทส่วนตัว	126	4.09	0.65		
(2) เป็นพนักงานบริษัท	79	4.14	0.63		
(3) ทำกิจการเดิมของที่บ้าน	26	4.29	0.58		
(4) ทำอะไรได้ที่มีรายได้สูง	106	4.09	0.67		
(5) ยังไม่คิดเรื่องทำงาน	76	3.93	0.67		
(6) อื่น ๆ	75	4.22	0.66	1.99	0.07
รวม	488	4.11	0.66		

จากตารางที่ 70 พบว่าวิธีการเพื่อให้เพื่อนลดละเลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดที่ต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีความคาดหวังในขนาดต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 7 การทดสอบความแตกต่างของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด และการมาเข้าค่ายพุทธธรรมระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 71 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

ตัวแปร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p
มัธยมศึกษา	258	9.05	1.57	2.25*	0.025
อาชีวศึกษา	249	8.75	1.43		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 71 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2

และจากการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' พบว่านักเรียนระดับมัศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและมาเข้าค่ายพุทธธรรมมากกว่านักเรียนระดับอาชีวศึกษา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 8 การทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรม
ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาตามสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 3 ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและ
อาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 72 ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและ
อาชีวศึกษา

ตัวแปร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p
มัธยมศึกษา	258	3.90	0.50	0.29	0.77
อาชีวศึกษา	249	3.88	0.46		

จากตารางที่ 72 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีทัศนคติต่อการมา
เข้าค่ายพุทธธรรมไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 9 การทดสอบความแตกต่างพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 4 พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่เข้ามาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 73 พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา

ตัวแปร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t	p
มัธยมศึกษา	224	32.77	5.16	1.29	0.199
อาชีวศึกษา	215	32.09	5.87		

จากตารางที่ 73 พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 10 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการ ยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามสมมติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 5 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมี ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิต

ตารางที่ 74 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติด และการมาเข้า ค่ายพุทธธรรม(Knowledge) กับ พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการ พัฒนาคุณภาพชีวิต (Behavior)

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	P
พฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับ การพัฒนาคุณภาพชีวิต (Behavior)	439	0.25 [*]	0.00

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 74 พบว่าความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติด และการมาเข้าค่ายพุทธ ธรรมมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนา คุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำกว่าคือ หากกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับยาเสพติด และการมาเข้าค่ายพุทธธรรมอยู่ใน ระดับสูงจะมีพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ใน ระดับที่สูงด้วย

ตอนที่ 11 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 6 ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรม(Attitude)มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Behavior)

ตารางที่ 75 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตัวแปร	จำนวน	ค่าสหสัมพันธ์	P
พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Behavior)	439	0.28 [*]	0.00

^{*}มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 75 พบว่าทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำกล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในทางบวก จะส่งผลต่อพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิด

จากแบบสอบถามตอนที่ 3 เรื่องความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม ตารางที่ 76 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่ามีวิธีใดคือวิธี ป้องกันการติดยาเสพติด เช่น ยาบ้า ที่ถูกต้อง

วิธีป้องกันการติดยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นสาเหตุ การป้องกันหรือโทษของยาเสพติดโดยอาจจัดเป็นการอบรม จัดนิทรรศการ หรือจะเป็นการเข้าค่ายก็ได้	56	18.98
ให้ความอบอุ่น ความรักกับคนในครอบครัว มีความเข้าใจกันในครอบครัว	47	15.93
กฎหมายควรเข้มงวดกว่านี้ ควรมีบทลงโทษที่รุนแรงที่ชัดเจนทั้งผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้เสพ	29	9.83
ปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กๆ ให้มีวินัย รู้จักหน้าที่ของตนเองอย่าหลงเชื่อคนง่าย สร้างความมั่นใจในตัวเอง	28	9.49
อย่าคิดริลอง อย่าตามเพื่อน หลีกหนีให้ไกลที่สุด	28	9.49
คบหาเพื่อนที่ดี ควบคุมตัวเองให้ได้ พยายามไม่ไปเกี่ยวข้องด้วย	25	8.47
ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น เล่นกีฬา	22	7.46
ให้คนที่เกี่ยวข้องให้กำลังใจผู้ติดยาในการเลิกยา และให้ความรู้ถึงวิธีการเลิกยา ให้ความรู้ คุณ โทษของสิ่งเสพติด	18	6.2
อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคนติดยา	15	5.08
พัฒนาการด้านการศึกษา ให้การศึกษาที่ดีกับเด็กๆ	12	4.07
ให้สื่อประโคมข่าวเยอะๆ	5	1.69
สัมภาษณ์ผู้ที่เคยติดยาเสพติด	4	1.36
รัฐบาล + เอกชน + ประชาชน ควรร่วมมือกัน	3	1.02
จัดกิจกรรมเข้าค่ายเหมือนครั้งนี้ ตัวอย่างเช่นให้พ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กที่ติดยามา ระบายความรู้สึก เป็นต้น	3	1.02
รวม	295	100

เมื่อถามคำถามกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาว่า คิดว่าวิธีป้องกันการติดยาเสพติดที่ถูกต้องคือวิธีใด กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดตอบว่า ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นสาเหตุ การป้องกันหรือโทษของยาเสพติดโดยอาจจัดเป็นการอบรม จัดนิทรรศการหรือจะเป็นการเข้าค่ายก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 18.98 รองลงมาคือ ให้ความอบอุ่นความรักกับคนในครอบครัว มีความเข้าใจกันในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 15.93 กฎหมายควรเข้มงวดกว่านี้ ควรมีบทลงโทษที่รุนแรงที่ชัดเจนทั้งผู้ผลิต ผู้ค้าและผู้เสพ คิดเป็นร้อยละ 9.83 ปลูกจิตสำนึกให้กับเด็กๆ และอย่าคิดริลอง อย่าตามเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 9.49

ตารางที่ 77 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความรู้ว่าท่านรู้จักชื่อสถานที่บำบัดยาเสพติดที่ใดบ้าง (ตอบได้หลายที่)

สถานบำบัดยาเสพติดที่กลุ่มตัวอย่างรู้จัก	จำนวน	ร้อยละ
1. สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก	254	50.10
2. ศูนย์วิปัสสนาล้วนเพิ่มพูน ว่องวานิช	185	38.49
3. วัดพระบาทน้ำพุ	120	23.67
4. โรงพยาบาลธัญญารักษ์	107	21.10
5. โรงพยาบาลพระมงกุฎ	51	10.06
6. โรงพยาบาลธัญบุรี	32	6.31
7. โรงพยาบาลอื่นๆ	75	14.79

เมื่อถามคำถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ว่าท่านรู้จักชื่อสถานที่บำบัดยาเสพติดที่ใดบ้าง กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดตอบว่า สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอก คิดเป็นร้อยละ 50.10 ศูนย์วิปัสสนาล้วนเพิ่มพูน ว่องวานิช คิดเป็นร้อยละ 38.49 วัดพระบาทน้ำพุ คิดเป็นร้อยละ 23.67 โรงพยาบาลธัญญารักษ์ คิดเป็นร้อยละ 21.10 โรงพยาบาลพระมงกุฎ คิดเป็นร้อยละ 10.06 โรงพยาบาลธัญบุรี คิดเป็นร้อยละ 6.31 และโรงพยาบาลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 14.79

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 78 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นที่เราได้ปรัชญาหรือหลักธรรมอะไรบ้างจากการดูวีดิทัศน์ประกอบคำบรรยายของพระอาจารย์ (ตอบได้หลายข้อ)

ปรัชญาและหลักธรรม	จำนวน	ร้อยละ
ชีวิตคนเราเป็นสิ่งไม่แน่นอน สังขารไม่เที่ยง ดังนั้นเมื่อมีชีวิตอยู่ควรทำสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเอง สังคม และส่วนรวม ทำดีตั้งแต่วันนี้	232	45.76
กฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ชั่วได้ชั่ว แน่แน่นอน รู้จักนรก สวรรค์ บาป บุญ มีจริง	220	43.39
ความกตัญญู กตเวที ต่อผู้มีพระคุณ เช่น บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ฯลฯ	195	38.46
ความสามัคคีในหมู่คณะในการทำกิจกรรมต่างๆ การอยู่ร่วมกันรักสถาบัน	180	35.50
รู้จักค่าของเวลาขณะที่มีชีวิตรอยู่ควรใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด	166	32.74
รู้เรื่องยาเสพติด ในทุกแห่งทุกมุม	150	29.59
รู้ถึงความยากลำบากของคนอื่น “อย่าท้อแท้”	112	22.09
ให้ความสำคัญกับชีวิต รักตัวเองมากขึ้น	110	21.69
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มากขึ้น	97	19.13
ความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	170	33.53
รู้จักการเวียน วาย ตาย เกิด	132	26.06
หลักความจริงของพุทธศาสนา	63	12.43
ดำรงชีวิตรอยู่ด้วยความไม่ประมาท	50	9.86
ความมีระเบียบวินัย	145	28.60
เข้าใจถึงสภาพ/ปัญหาของสังคมไทย	130	25.64
ความตามเป็นสิ่งที่ควรระลึก	76	14.99
การมีสติ / รู้จักควบคุมตัวเอง การทำสมาธิ	85	16.77
ความซื่อสัตย์	93	18.34
ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น	53	10.45

เมื่อถามคำถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างว่าได้ปรัชญาหรือหลักธรรมอะไรจากการดูวีดิทัศน์บ้าง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ หรือมีจำนวนมากที่สุด ตอบว่า หลักธรรมที่ได้คือ ชีวิตคนเราไม่แน่นอน สังขารเป็นสิ่งไม่เที่ยง คิดเป็นร้อยละ 45.76 รองลงมาทราบในเรื่องกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว คิดเป็นร้อยละ 43.39 ความกตัญญูกตเวที คิดเป็นร้อยละ 38.46 ความสามัคคีในหมู่คณะ คิดเป็นร้อยละ 35.50 รู้จักค่าของเวลาคิดเป็นร้อยละ 32.74 รู้เรื่องยาเสพติดมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 29.59 นอกจากนั้นยังมี รู้ถึงความยากลำบาก, ให้ความสำคัญกับชีวิตและรักตัวเองมากขึ้น, รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, ความมีน้ำใจ, รู้จักการเวียนวายตายเกิด และอื่นๆ

จากแบบสอบถามตอนที่ 4 เรื่องทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม
ตารางที่ 79 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างมี
ความคิดเห็นว่าจะทำให้คนติดยาเสพติด

สาเหตุ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{x}	ระดับ
1. อยากรอง	260(51.3)	172(33.9)	68 (13.4)	5 (1.0)	2 (0.4)	4.35	สูง
2. เพื่อนชักชวน	213(42.0)	219(43.2)	66 (13.0)	4 (0.8)	5 (1.0)	4.24	สูง
3. ถูกหลอก ล่อลวง	51 (10.1)	153(30.2)	224(44.2)	63 (12.4)	16 (3.2)	3.32	ปานกลาง
4. เพื่อกระตุ้นประสาท ใช้ ทำงาน/เรียนหนังสือได้	27 (5.3)	90 (17.8)	246(48.5)	115(22.7)	29 (5.7)	2.94	ปานกลาง
5. ใช้เพื่อให้ลืมความทุกข์	69 (13.6)	175(34.5)	185(36.5)	62 (12.2)	16 (3.2)	3.43	ปานกลาง
6. เเท่ เก๋ ทันสมัย	60 (11.8)	155(30.6)	175(34.5)	79 (15.6)	38 (7.5)	3.24	ปานกลาง
7. ถูกบังคับ	16 (3.2)	59 (11.6)	182(35.9)	164(32.3)	86 (17.0)	2.52	ปานกลาง
8. ประชดชีวิต / พ่อแม่	114(22.5)	158(31.2)	163(32.1)	44 (8.7)	28 (3.5)	3.56	สูง

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้คนติดยาเสพติดมากที่สุด
คือ อยากรอง รองลงมา คือ เพื่อนชักชวน และประชดชีวิต โดยกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นใน
ระดับสูง

ส่วนสาเหตุเพื่อให้ลืมความทุกข์, ถูกล่อลวง, เเท่ เก๋ ทันสมัย, กระตุ้นประสาท และ
ถูกบังคับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เยาวชนติดยาเสพติดในระดับ
ปานกลาง

ตารางที่ 80 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ทำให้ท่านอยากมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลด ละ เลิก ยาเสพติด หรือช่วยเหลือสังคมมากขึ้น (ตอบได้หลายข้อ)

กิจกรรมภายในค่าย	จำนวน	ร้อยละ
ดู VDO / สไลด์ เกี่ยวกับยาเสพติด และการเลิกยาเสพติด	175	34.52
ฟังคำบรรยายประกอบสื่อต่างๆ จากวิทยากรและพระอาจารย์	152	29.98
เกมส์นั่งเช่า	124	24.46
ดู VDO การเกิด / การตาย	89	17.55
ดู VDO คลอดบุตร	57	11.24
ดู VDO เด็กพิการทางสมอง	70	13.80
สำนึกผิดด้วยตัวเอง	90	17.75
ทุกเกมส์ ทุกกิจกรรม	86	16.96

จากตารางพบว่า กิจกรรมภายในค่ายที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าทำให้ตนเองอยากมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลด ละ เลิกยาเสพติด หรือช่วยเหลือสังคมมากขึ้นคือ ฟังบรรยายประกอบสื่อต่างๆ จากพระอาจารย์และวิทยากร คิดเป็นร้อยละ 34.52 รองลงมาคือ ดูสไลด์ / ดู VDO เกี่ยวกับยาเสพติด และการเลิกยา คิดเป็นร้อยละ 29.98 , เกมส์นั่งเช่า คิดเป็นร้อยละ 24.46 ดู VDO การเกิด / ตาย คิดเป็นร้อยละ 17.55 ดู VDO การคลอดบุตร คิดเป็นร้อยละ 11.24 ดู VDO เด็กพิการทางสมอง คิดเป็นร้อยละ 13.8 สำนึกผิดด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 17.75 และเห็นว่าทุกเกมส์ ทุกกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 16.96

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 81 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคนที่ท่านเคารพรัก และ
ไว้วางใจมากที่สุดคือใคร

คนที่กลุ่มตัวเองเคารพรักและให้ความไว้วางใจมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
มารดา	86	22.75
บิดา	58	15.34
เพื่อน	42	11.11
พี่ / น้อง	39	10.32
ครู / อาจารย์	35	9.26
พระอาจารย์ / พระสงฆ์	30	7.94
คุณย่า / ยาย	22	5.82
ตัวเอง	16	4.23
คนรัก / แฟน	10	2.65
คนอื่น ๆ เช่น ลุง, ป้า, น้า, อา, ฯลฯ	40	10.58
รวม	378	100.00

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความไว้วางใจแก่ มารดา เป็นจำนวนมากที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 22.75 รองลงมาคือ บิดา คิดเป็นร้อยละ 15.34 เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 11.11
ครู / อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 10.32 พระอาจารย์ / พระสงฆ์ คิดเป็นร้อยละ 9.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแบบสอบถามตอนที่ 5 เรื่องพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติด และการยอมรับการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 82 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าจะก่อนจะมาเข้า
ค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ ท่านคิดว่าจะได้อะไรกลับไป

สิ่งที่ได้รับเมื่อกลับจากค่าย	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้อะไร	52	20.8
ความรู้ และหลักธรรมะในการดำเนินชีวิต	45	18.0
ความสนุกสนานเฮฮา	42	16.8
พบสิ่งแปลกใหม่ เช่นเพื่อนใหม่ เป็นต้น	37	14.8
ความเหนื่อย / เมื่อยล้า	25	10.0
ความเบื่อ	21	8.4
ไม่ทราบ / ไม่แน่ใจ / ไม่เต็มใจมา	15	6.0
คิดว่าเป็นค่ายปฏิบัติธรรมธรรมดา	13	5.2
รวม	250	100.0

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าก่อนจะมาเข้าค่าย คงจะไม่ได้อะไรกลับไป คิด
เป็นร้อยละ 20.8 รองลงมาคือ ได้ความรู้และหลักธรรมการดำเนินชีวิตกลับไป คิดเป็นร้อยละ 18.0 ได้ความ
สนุกสนานเฮฮา คิดเป็นร้อยละ 16.8 พบสิ่งแปลกใหม่ คิดเป็นร้อยละ 14.8 ได้ความเหนื่อย / เมื่อยล้า คิด
เป็นร้อยละ 10.0 ได้ความเบื่อ คิดเป็นร้อยละ 8.4 ไม่ทราบไม่ / แนใจ / ไม่เต็มใจมา คิดเป็นร้อยละ 6.0 และ
คิดว่าเป็นค่ายปฏิบัติธรรมธรรมดา คิดเป็นร้อยละ 5.2

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า ก่อนการมาเข้าค่ายพุทธธรรมนี้ คงจะ

- ได้ความอบอุ่น
- ได้ความทรมาน ความลำบาก ไม่สะดวกสบาย
- ได้แต่สวดมนต์ / เติมน้ำใจ
- ได้วิปัสสนากรรมฐาน
- เหมือนค่ายพุทธธรรมอื่นๆ ทั่วไป
- ได้ความสุขกายสบายใจ
- ได้มาเที่ยวกับเพื่อนๆ ฯลฯ

และส่วนมากจะไม่ได้คิดมาก่อนว่าจะได้อะไรกลับไป

ตารางที่ 83 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นหลังจากมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ ท่านคิดว่าท่านได้อะไรกลับไป

สิ่งที่ได้รับเมื่อกลับจากค่าย	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้อะไรกลับไปเลย	2	0.66
ความรู้ และหลักธรรมในการดำเนินชีวิต	50	16.50
ความสนุกสนานเฮฮา	48	15.84
ประสบการณ์ที่ดีได้เห็นสิ่งที่ไม่เคยเห็นมาก่อน	45	14.86
รู้จักชีวิตดีขึ้น	38	12.54
เพื่อนใหม่	35	11.55
ความเหนื่อย / เมื่อยล้า / ความน่าเบื่อ	25	8.25
อยากทำความดี	25	8.25
เห็นถึงความสามัคคี ความมีน้ำใจและความเสียสละ ของเพื่อนๆ	35	11.55
รวม	303	100.00

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าหลังจากมาเข้าค่ายได้ความรู้และหลักธรรมการดำเนินชีวิตกลับไปจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.5 ได้ความสนุกสนานเฮฮา คิดเป็นร้อยละ 15.84 ได้ประสบการณ์ที่ดีที่ไม่เคยได้มาก่อน คิดเป็นร้อยละ 14.86 รู้จักชีวิตดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12.54 ได้เพื่อนใหม่ คิดเป็นร้อยละ 11.55 ได้ความเหนื่อย / เมื่อยล้า คิดเป็นร้อยละ 8.25 อยากทำความดี คิดเป็นร้อยละ 8.25 เห็นถึงความสามัคคี และมีน้ำใจของเพื่อนๆ คิดเป็นร้อยละ 11.55

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า หลังจากมาเข้าค่ายพุทธธรรมจะได้สิ่งเหล่านี้กลับไป..

- ความรักชาติ
- ได้น้ำใจจากเพื่อนๆ
- เพื่อนแท้
- ได้คิดอะไรเพื่อคนรอบข้างบ้าง
- รักพ่อแม่มากขึ้น
- ได้อะไรหลายอย่าง จนบอกไม่ถูกไม่สามารถอธิบายเป็นคำพูดได้
- ซึ่งถึงบุญคุณของแม่ว่าเราจะคลอดเราออกมาได้ลำบากน่าดู
- ชีวิตของเรามีค่ามาก
- มีลูก จะส่งมาอบรมที่นี่แน่นอน
- ความไม่ประมาทในชีวิต ฯลฯ

และส่วนมากจะบอกว่าได้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไปมากมาย

**ตารางที่ 84 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณคิดเห็นอย่างไร
ต่อสื่อที่พระอาจารย์นำมาประกอบการบรรยาย**

ชอบ เพราะ

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
เข้าใจง่าย มองเห็นภาพ	55	10.85
ทันสมัย ไฮเทค	45	9.47
เนื้อหาสาระดี ครอบคลุม	48	8.88
ภาพประกอบที่สวยงาม	40	7.89
เอาเรื่องจริงมาให้ดู เห็นอะไรที่ไม่เคยเห็น	33	6.51
ไม่ตอบ	286	56.4
รวม	507	100.0

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ชอบสื่อที่พระอาจารย์นำมาประกอบการบรรยายโดยให้เหตุผล ดังนี้ เห็นว่าเข้าใจง่าย ร้อยละ 10.85 เนื้อหาสาระดี ร้อยละ 8.88 ทันสมัย 9.47 มีภาพประกอบสวยงาม ร้อยละ 7.89 เอาเรื่องจริงมาให้ดู ร้อยละ 6.51

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อที่นำมาสอนในคำว่า

- ตรงไปตรงมาดี
- ครอบคลุมทุกเนื้อหา
- อธิบายได้อย่างไม่น่าเบื่อ
- แปลกใหม่
- มีสาระ แต่ควรจะให้มากกว่านี้
- ทำให้สำนึกอะไรบางอย่างได้ ฯลฯ

ไม่ชอบ เพราะ

เหตุผล	จำนวน	ร้อยละ
ภาพบางภาพรับไม่ได้ / รุนแรงเกินไป เช่น การผ่าศพ / การฆ่าสัตว์	60	11.83
ไม่ตอบ	447	88.17
รวม	507	100.00

ส่วนที่เห็นว่าไม่ชอบ ได้ให้ความเห็นว่า ภาพบางภาพรับไม่ได้ และรุนแรงเกินไป คิดเป็นร้อยละ 11.83

นอกจากนี้บางคนยังบอกว่า บางตอนอธิบายได้ธรรมดามาก จนน่าง่วงนอน จึงควรปรับปรุง อีกเรื่องหนึ่งคือ ระบบเสียงไม่ค่อยชัดเจนเท่าไร ควรปรับปรุงด้วย

ตารางที่ 85 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าเป็นว่าสิ่งที่ประทับใจในการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ คืออะไร

สิ่งที่ประทับใจในค่าย	จำนวน	ร้อยละ
เกมส์และกิจกรรมที่ได้เข้าร่วม เช่น เกมส์ร้อยใจ และเกมส์นั่งเช่า	63	12.4
ความรู้และหลักธรรมที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	38	7.5
พระอาจารย์ / วิทยากร และวิธีการโน้มน้าวใจของท่าน	87	17.2
ความเสียสละของ “คุณครู”	22	4.3
ความสามัคคีในสถาบันของตนเอง / นำใจในค่าย	47	9.3
รู้ซึ่งถึงคำว่า “เพื่อน”	55	10.8
ไม่ตอบ	195	38.5
รวม	507	100.0

จากตาราง พบว่า สิ่งทีกลุ่มตัวอย่างประทับใจในการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ที่สุดคือ พระอาจารย์ / วิทยากร และวิธีการโน้มน้าวใจของท่าน คิดเป็นร้อยละ 17.2 รองลงมาคือ เกมส์และกิจกรรมที่ได้เข้าร่วม คิดเป็นร้อยละ 12.4 รู้ซึ่งถึงคำว่าเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ความสามัคคีในสถาบันของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 9.3

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง ยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องสิ่งที่ประทับใจที่ได้จากค่ายอีกว่าประทับใจใน ...

- สื่อที่นำมาสอนทันสมัยดีมาก / และประทับใจการบรรยายของพระสงฆ์
- ทุกสื่อทุกกิจกรรม
- เพื่อนใหม่เยอะ
- พระอาจารย์วิธีะพันธ์ที่ทำให้พวกเราสามัคคีกันได้
- หลักธรรมคำสอนในแต่ละเรื่อง
- คุณครูที่ยอมออกมาเป็นเซดล เพื่อให้พวกเราได้แก้ตัว
- ตอนที่เพื่อนๆ ออกมาสารภาพว่าติดยา
- ตอนดู VDO ภาพคนตายเพราะยาบ้า ได้เห็นอะไรที่ไม่เคยเห็น
- เอาจริงสถาบันกลับคืนมาได้ ฯลฯ

ตารางที่ 86 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมที่อยากจะทำ หลังจากกลับจากการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ท่านตั้งใจหรืออยากที่จะทำอะไรเป็น ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

กิจกรรมที่จะทำเพื่อตนเองและสังคม	จำนวน	ร้อยละ
จะเป็นคนดี / ตั้งใจเรียน	96	16.30
ไม่ยุ่งกับ “ยาเสพติด”	102	17.30
กตัญญูกตเวที และเป็นเด็กดีของครอบครัว	115	19.50
ช่วยเหลือเพื่อนที่ติดยา และจะเลิกยา	51	8.70
ช่วยงานครอบครัวไม่ว่าจะเป็นงานบ้าน / งานนอกบ้าน	78	13.20
พัฒนาสังคม	65	11.00
นำเอาความรู้ที่ได้ไปใช้กับตนเองและสังคม เช่น รู้จักใช้ความสามัคคีให้เกิดประโยชน์ มีระเบียบวินัย ฯลฯ	82	13.98
รวม	589	100.00

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยากทำกิจกรรมเพื่อตนเองและสังคมที่อยากทำมากที่สุด หลังจากการกลับจากค่าย คือ กตัญญูกตเวทีและเป็นเด็กดีของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 19.5 รองลงมาคือไม่ยุ่งกับยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 17.3 จะเป็นคนดี / ตั้งใจเรียน คิดเป็นร้อยละ 16.3 จะเอาความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์กับตนเองและสังคมคิดเป็นร้อยละ 13.98 ช่วยงานครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 13.2

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า เมื่อกลับจากค่ายแล้วจะ

- รักษาดี รักษาบ้าน ยิ่งขึ้น
- ไม่ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง
- ทำประโยชน์ต่างๆ เท่าที่จะช่วยสังคมได้
- มีน้ำใจกับคนรอบข้าง
- จะเลิกการพนันทุกชนิด
- เลิกในสิ่งที่ไม่ดีในตัวเอง
- เชื้อฟังกพ่อแม่ครูอาจารย์
- ไม่ให้เพื่อน / คนรักไปยุ่งกับยาเสพติด
- ช่วยเพื่อนให้เลิกยาเสพติด ฯลฯ

ตารางที่ 87 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ประทับใจและควรปรับปรุงในการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี่คืออะไร

สิ่งที่ไม่ประทับใจ / ควรปรับปรุงในค่าย	จำนวน	ร้อยละ
อาหารไม่เพียงพอ กินไม่อิ่ม	47	9.3
ที่นอนอยากให้สะอาดกว่านี้ ทั้งหมด / ผ้าห่ม	50	9.9
ห้องน้ำทั้งชายและหญิง ควรปรับปรุงให้สะอาด ตัวอย่างเช่น ไม่อยากให้มีแมลง ในน้ำ, น้ำสะอาดกว่านี้, น้ำควรมีให้เพียงพอ	34	6.7
เวลาที่ใช้ในการพักผ่อนน้อยเกินไป มีกิจกรรมมากเกินไป	65	12.8
อยากให้ห้องน้ำชายมีสัดส่วนที่ปิดมิดชิด	7	1.4
อยากให้ยุ้งน้อยกว่านี้	35	6.9
เกมส์อย่าโหดร้ายมากนัก ควรมีเกมส์ที่สนุกและมีความรู้กว่านี้	30	5.9
ภาชนะทานอาหารไม่ค่อยสะอาด	36	7.1
ห้องประชุมใหญ่ พัดลมอยู่สูง ร้อนมาก	5	1.0
ไม่ตอบ	198	39.0
รวม	507	100.0

จากตาราง พบว่า สิ่งทีกลุ่มตัวอย่าง อยากจะให้ปรับปรุงในค่าย มากที่สุด คือ การจัดสรรเวลา อยากให้มีการพักผ่อนมากกว่านี้ มีกิจกรรมมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 12.8 รองลงมา อยากให้ที่นอนสะอาดกว่านี้ทั้งหมดและผ้าห่ม คิดเป็นร้อยละ 9.9 อาหารไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 9.3 อยากให้ยุ้งน้อยกว่านี้ คิดเป็นร้อยละ 6.9 และห้องน้ำอยากให้สะอาดกว่านี้ น้ำควรมีให้เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 6.7

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ประทับใจและควรปรับปรุงในค่าย โดยแยกออกเป็น 2 ด้าน คือ

ด้านจิตใจ	ด้านกายภาพ
- เกมส์ผ้าใบผู้หญิงเสียเปรียบมากเกินไป (จาก...นักเรียนชาย ร.ร.หอวัง)	- ให้เวลาส่วนตัวน้อย เวลาอาบน้ำน้อย
- พระอาจารย์ธีระวัฒน์แสดงมากเกินไปแทนที่จะรักโรงเรียน มากขึ้นกลับรู้สึกแยะ! (จาก...นักเรียนหญิง ร.ร.หอวัง)	- เมื่อน่าจะมีเก้าอี้ให้นั่ง
- ควรจะมีการออกกำลังกายตอนเช้า	- กว่าจะได้กินข้าวนาน เวลาเติมอาหารไม่มีคนคอยดักให้ ไม่เป็นระเบียบ และช้า
- ไม่ประทับใจอาจารย์โรงเรียนข้าพเจ้าเอง	- น้ำดื่มมีน้อยและไม่สะอาด
- การกระทำของพระอาจารย์บางท่านอยากให้สำรวจ มากกว่านี้	- พรหมเช็ดเท้า ควรมีเยอะกว่านี้ประเภทดักฝุ่น ดักทราย
- ไม่อยากให้นำอาหารมาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เล่น	- ที่ล้างภาชนะไม่สะอาด
- กิจกรรมโหดเกินไป	- ที่วางรองเท้าไม่เป็นระเบียบ
- การดูถูกของพระบางรูปควรปรับปรุงอย่างแรง	- อยากให้มีร้านขายขนม ที่ราคายุติธรรมกว่านี้ ชูครีมเหลือเกิน ฯลฯ

ตารางที่ 88 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามค่าได้อิฐฐานในใจในกิจกรรมตักบาตรความดี(ตอบได้หลายข้อ)

ค่าอิฐฐานในกิจกรรมตักบาตรความดี	จำนวน	ร้อยละ
จะเป็นคนดี	185	32.0
ตั้งใจเรียน	120	20.8
ทำประโยชน์ให้สังคม	86	14.9
ไม่ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง	75	12.9
กตัญญูทวดที่ต่อบิดา / มารดา	112	19.4
รวม	578	100.0

จากตาราง พบว่า ในกิจกรรมตักบาตรความดี กลุ่มตัวอย่างอิฐฐานว่าจะเป็นคนดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.0 รองลงมา จะตั้งใจเรียน คิดเป็นร้อยละ 20.8 จะกตัญญูทวดที่ต่อบิดา / มารดา คิดเป็นร้อยละ 19.4 จะทำประโยชน์ให้สังคม คิดเป็นร้อยละ 14.9 และจะไม่ทำให้พ่อแม่ผิดหวัง คิดเป็นร้อยละ 12.9

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับกิจกรรมตักบาตรความดีว่า ได้อิฐฐานสิ่งต่อไปนี้คือ

- จะไม่โกหก
- ขอให้ผลบุญ คุ่มครองให้ครอบครัวมีความสุข
- จะไม่ทำให้คนรอบข้างเดือดร้อนในตัวเอง
- ตักเตือนเพื่อนไม่ให้ติดยา
- จะใช้ช่วงเวลาที่เหลือต่อไปนี้อย่างคุ้มค่า ฯลฯ

โดยส่วนมาก กลุ่มตัวอย่างมักจะเก็บสิ่งที่อิฐฐานไว้เป็นความลับ ไม่ยอมบอก

ตารางที่ 89 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าเป็นเมื่อกลับไปในครั้งนี้ท่านอยากจะให้โรงเรียนหรือสถาบันศึกษาของท่านทำอะไรต่อ (ตอบได้หลายข้อ)

สิ่งที่อยากให้สถาบันศึกษาทำต่อเนื่อง	จำนวน	ร้อยละ
ยอมรับว่าโรงเรียนมีผู้ติดยาเข้าเห็นแก่ชื่อเสียงของโรงเรียนมากเกินไป และนำผู้ติดยาเข้ามาบำบัด	29	5.72
หันมาทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติด	147	29.00
ทำ / จัด กิจกรรมเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนไปยุ่งกับยาเสพติดอย่างจริงจัง	30	5.92
มีการจัดกิจกรรมร่วมกันในแต่ละระดับชั้นเพื่อให้รู้จักกันซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคีในสถาบัน	75	14.79
พารุ่นน้องหรือผู้ไม่เคยมาเข้าค่ายอบรม	155	30.57
ทำสิ่งที่พระอาจารย์สอนไว้ทุกอย่าง	35	6.90
ปลูกฝังระเบียบวินัยกับเด็กไม่ใช่แต่จะลงโทษให้คำนึงถึงจิตใจนักเรียนบ้าง	27	5.33
ไม่หวังอะไรเพราะรู้ว่าโรงเรียนคงไม่สนใจและทำอย่างเดิม	42	8.25

จากตาราง พบว่า สิ่งที่ถูกกลุ่มตัวอย่างอยากให้สถาบันศึกษาทำต่อเนื่องมากที่สุดคือ พารุ่นน้องหรือผู้ที่ไม่เคยมาเข้าค่ายอบรม อย่างครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 30.57 รองลงมาคือ อยากให้จัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้ติดยา คิดเป็นร้อยละ 29.0 จัดกิจกรรมร่วมกันในแต่ละชั้น เพื่อให้รู้จักกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคีในสถาบัน คิดเป็นร้อยละ 14.79 ไม่หวังอะไร เพราะรู้ว่าโรงเรียนคงไม่สนใจและทำอย่างเดิม คิดเป็นร้อยละ 8.25 ทำสิ่งที่พระอาจารย์สอนไว้ทุกอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6.9 ทำ / จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนไปยุ่งกับยาเสพติด 5.92

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกว่า กลับไปอยากให้โรงเรียนหรือสถาบันศึกษา ทำ...

- จัดการบรรยาย ให้นักเรียนในสถาบันของตนดู VDO การเข้าค่ายครั้งนี้เพื่อให้ทุกคนสำนึก และสามัคคีกัน
- อยากให้โรงเรียนพามาที่นี้อีก
- อบรมพัฒนากิจใจอย่างต่อเนื่อง
- ปลูกจิตสำนึกให้รักชาติมากขึ้น
- ช่วยเพื่อนที่ติดยาเลิกให้ได้
- เข้มงวดเรื่องระเบียบวินัยมากกว่านี้
- ตู้อบรมไพร่สำหรับผู้ติดยา และให้ความรู้ในการเลิกยา
- ปรับเปลี่ยนความคิดของครูซะใหม่ให้มีความคิดที่กว้างไกล ให้อบรมครูบ้าง

ตารางที่ 90 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามคำวิจารณ์และการแสดงถึงความรู้สึกต่อตัววิทยากร เช่น พระอาจารย์วีระพันธ์ , วิทยากรพิเศษอื่นๆ ฯลฯ (ตอบได้หลายข้อ)

ความรู้สึกต่อตัววิทยากร	จำนวน	ร้อยละ
มีความสามารถพิเศษในการทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายได้	76	14.99
รู้สึกซาบซึ้งในตัวท่าน ที่สละเวลาให้กับพวกเรา	40	7.89
มีเทคนิคการโน้มน้าวใจได้อย่างยอดเยี่ยม	117	23.08
สอนให้พวกเรารู้จักการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างชาญฉลาด	65	12.82
อยากขอโทษพระอาจารย์ในสิ่งที่ทำไม่ดี	50	9.86
อยากให้พระอาจารย์ทำงานเพื่อสังคมต่อไป โดยไม่ย่อท้อ และอยากให้กำลังใจพระอาจารย์และวิทยากรอื่นๆ ด้วย	125	24.65
ฟังพระอาจารย์ท่านอบรมดี ฉลาด น่ารัก	70	13.80
อยากมีพ่ออย่างพระอาจารย์	42	8.28
เข้มงวดมากไป น่ากลัว	30	5.92
ใช้คำพูดรุนแรงเกินไป / ไม่ชอบการประจาน	15	2.96

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างอยากให้พระอาจารย์ทำงานเพื่อสังคมต่อไป โดยไม่ย่อท้อ และอยากให้กำลังใจพระอาจารย์และวิทยากรอื่นๆ ด้วย โดยมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.65 รองลงมาคือรู้สึกประทับใจในเทคนิคการโน้มน้าวใจได้อย่างยอดเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 23.08 และมีความสามารถพิเศษในการทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย คิดเป็นร้อยละ 14.99

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัววิทยากร ว่า พระอาจารย์เป็นพระที่ดี ใจกว้าง มีเหตุผล เด็ดขาด บรรยายได้ดีมาก สนุกดี ฉลาด เคาะพและนับถือพระอาจารย์มากเป็นบุคคลช่างดีได้แก่จริงๆ , ทำให้นักเรียนตกหลุมได้ตลอด , เด่าใจผู้อื่นได้ตลอด สุขุม เยือกเย็นแต่เปี่ยมไปด้วยความใจดี ใช้น้ำจาทางอ้อม ทำให้ไม่เครียด แต่พระอาจารย์บางรูป ทำตัวเหมือนนักเลงมากกว่า อยากให้สำรวจมากกว่านี้

ตารางที่ 91 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามความเห็นว่าคุณสมบัติสำคัญในการบำบัดผู้ติดยาเสพติด มีอะไรบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

คุณสมบัติสำคัญในการบำบัดผู้ติดยาเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
จิตใจไม่เข้มแข็งพอ	225	44.38
สภาพแวดล้อมเดิมๆ	86	16.96
ไม่ยอมรับความจริงว่าตนเองติดยา	185	36.49
สารเสพติดสมัยนี้หาง่ายมาก	56	11.05
ปัญหาครอบครัว เช่น หย่าร้าง เป็นต้น	70	13.80
สังคมรังเกียจไม่ให้โอกาสผู้ติดยา	153	30.18
ไม่มีที่ปรึกษา	63	24.43
ความทรมานจากการลงแดง	75	14.79
กลัวเพื่อนที่ติดยาด้วยกันจะเลิกคบ	46	9.07
ขาดกำลังใจจากครอบครัว + คนใกล้ชิด	72	14.20
กลัวอิทธิพลมืด	58	11.44
สถานที่บำบัดไม่เพียงพอ ไม่รู้ว่าจะไปรักษาที่ไหน	38	7.49
ไม่มีเงินรักษา	43	8.48

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ผู้ที่ติดยามีจิตใจที่ไม่เข้มแข็งพอ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเลิกยาเสพติด มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมา คือไม่ยอมรับความจริงว่าตนเองติดยา คิดเป็นร้อยละ 36.49 สังคมรังเกียจไม่ให้โอกาสผู้ติดยา คิดเป็นร้อยละ 30.18 อยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมๆ คิดเป็นร้อยละ 16.96 ความทรมานจากการลงแดง คิดเป็นร้อยละ 14.79 ขาดกำลังใจจากครอบครัวและคนใกล้ชิด คิดเป็นร้อยละ 14.2

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความระบายความในใจ เกี่ยวกับความรู้สึกธรรม นี้

ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด

ทัศนคติ ทางบวก ต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมครั้งนี้

- สนุกดีมีมุขฮา อาหารอร่อย ที่นอนสบาย อยากพาครอบครัวมาพักผ่อน / อยู่ที่นี่
- เป็นการอบรมซึ่งหลายๆ แตกต่างจากที่อื่น
- ชอบคุณพระอาจารย์มากครับ การเข้าค่ายครั้งนี้รู้หลักธรรมหลายอย่าง สือทันสมัยดีมาก
- อยู่กับพระอาจารย์ที่รู้สึกอบอุ่น มีคนรักผมมากขึ้น
- มาอยู่เป็นเวลา ผ่านไปเร็วมาก ดีใจมากที่ได้มาที่นี่
- ขอสัญญาว่าจะไม่ข้องแวะหรือยุ่งกับสิ่งเสพติดทุกชนิด
- พระอาจารย์โหด ดุมาก แต่น่ารัก ตลก มีความอดทน และมีความพยายามมาก
- ชอบคำพูดที่กินใจของพระอาจารย์มาก ไม่ต้องพูดตรงๆ สอนอ้อมๆ เกมสี้ให้เล่นมีความหมายมาก
- การมาเข้าค่ายครั้งนี้ทำให้รักเพื่อนที่น้องในโรงเรียนมากขึ้น
- อึดอัด + ไม่อยากมาอย่างมากในตอนแรก แต่พอวันกลับไม่อยากกลับเลย
- ชอบคุณที่ทำให้ เลิกยาเสพติดได้
- ได้เรียนรู้ถึงนิสัยคนที่ดูจากภายนอกไม่ได้ รู้ถึงการกล้าทำผิดก็ต้องยอมรับผิด
- เรียนจบจะบวชให้แม่
- ภูมิใจที่ประเทศไทยมีสถาบันแบบนี้
- ปรารถนาที่กลับมาเข้าค่ายในครั้งนี้
- เลื่อมใสพระภิกษุทุกรูปในค่าย
- รู้คุณค่าของชีวิต และจะใช้ให้คุ้มค่าที่สุด
- วิเศษมากครับ ถ้ามีลูกหลานจะพามาอบรมแน่นอนครับ
- รักพระอาจารย์มาก และรู้สึกขอบคุณสถานที่นี้ที่ช่วยสร้างและปลูกฝังความเป็นคนดีให้แก่เยาวชน
- พระอาจารย์วิระพันธ์ และพระอาจารย์ถนอม บรรยายได้สนุกดีมาก
- ประทับใจที่สุดคือ น้ำตาของ “พระอาจารย์” (จากโรงเรียนหอวัง)
- ชอบคุณพระอาจารย์ทุกท่านที่อบรมมาตลอด 3 วัน
- ทุกสิ่งทุกอย่างที่พระท่านทำไม่ว่าจะเป็นการกดดิน เข้มงวดแตกดินทำให้สถาบันเราหล่อหลอมกลายเป็นหนึ่งเดียว

- ไม่คิดว่าจะมีค่ายที่ดีขนาดนี้ ได้รู้ได้เห็นอะไรหลายๆ อย่าง “น้ำใจ” และ “เพื่อนแท้”
- ค่ายนี้สอนอะไรหลายอย่าง เช่น สอนให้รู้จักคิดก่อนทำ, ให้สमानสามัคคี, ให้รู้จักตัวเองมากขึ้น, ให้ดูในสิ่งที่ไม่เคยเห็น, ให้รู้จักรักพ่อแม่, รู้จักคำว่า “น้ำใจ” “พลัง” “เพื่อน” รู้รสชาติของความอดทน ความยากลำบาก, การรู้จักช่วยเหลือตัวเอง, มีระเบียบวินัย, รู้จักความสุข, ความเศร้า, การใช้ชีวิตกับคนอื่น ๆ, ให้เลิกยา, การใช้สมาธิ มีสติ ตรงต่อเวลา, รู้ผิดชอบชั่วดี
- ชอบคุณที่ทำให้เรามีความสามัคคีในสถาบันมากขึ้น
- อาหารอร่อยมาก ชอบที่พระอาจารย์มีเรื่องเล่าให้ฟังมากมาย
- ชอบดูอบสมุนไพรรูปที่กลิ่นเหมือน ต้มยำปลาหมึกมากครับ
- อวยพรให้พระอาจารย์อายุยืน 100 ปี มีสุขภาพที่แข็งแรง และมีกำลังใจทำงานต่อไป
- พระอาจารย์วีระพันธ์หน้าเหมือน อนันต์ บุญนาค
- ชอบสื่อการสอนด้วยคอมพิวเตอร์
- อยากให้จัดการเข้าค่ายอย่างครั้งนี้ให้กับเพื่อน และน้องที่ยังไม่เคยมา
- ที่นี่คือสวรรค์ที่เปลี่ยนให้ “คนชั่ว” กลายเป็น “คนดี” ได้
- จะตอบแทนพระอาจารย์และสถานที่นี้ด้วยการเป็นคนดี
- ห้องพักกว้างขวางดี สะดวกสบาย มีแอร์ด้วย
- กฎบางกฎควรยกเว้นบ้าง ไม่ใช่ตรงไปตรงมาตลอด
- ขอให้ภาชนะใส่อาหารสะอาดกว่านี้
- ร้านค้า ขายของ ควรปรับปรุง ทั้งราคา และของที่ขาย จะเห็นว่าไม่มีใครซื้อของร้านนี้เป็นครั้งที่ 2
- อาจารย์อย่าใช้แต่ปากร่วมกิจกรรม น่าจะเข้ามาร่วมด้วยตัวเอง
- ถ้าไม่มีอาจารย์ของ ร.ร. มาอยู่ด้วย ก็คงจะกล้าแสดงออกมากกว่านี้
- ในใจลึกๆ รู้สึกไม่ดี (หมั่นไส้) ในท่าทีของพระอาจารย์บางท่านมาก ดูเหมือนว่าตนเองเก่งที่สุด ฉลาดที่สุด เลิศสุด แต่ลึกอีกใจก็ขอขอบคุณพระอาจารย์ ที่ได้ให้บางสิ่งบางอย่างที่ไม่เคยเจอในโรงเรียน
- เบื่อมาก ไม่มีเวลาส่วนตัวเลย อยากปรึกษาพ่อแม่ก่อนโดนทำอะไรวะ ๗๗

สุดท้ายที่กลุ่มตัวอย่างอยากจะฝากถึงพระอาจารย์ วิทยากร และผู้ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องคือ อยากขอบพระคุณที่ทำการจัดการเข้าค่ายในครั้งนี้ขึ้นมา และส่วนใหญ่อยากจะได้ธงสถาบันคืน เป็นธงซึ่งถูกยึดไว้เป็นของประกันเนื่องจากเล่นเกมสแป้ แสดงให้เห็นว่ายังไม่สมควรสมานกันมากนัก แต่กลุ่มตัวอย่างก็พร้อมที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้ได้ธงสถาบันคืน และจะกลับมาที่ศูนย์วิปัสสนาล้วน – เพิ่มพูนว่องวานิช นี้อีกครั้งหนึ่ง ถ้ามีโอกาส

ทัศนคติ ทางลบ ต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้

- การอบรมรุนแรง โหดร้าย ไปหน่วย เช่น เกมสื่ กิจกรรม หลายอย่างทำลายความรู้สึกในจิตใจ
- พระอาจารย์ ใช้คำพูดที่รุนแรงไป เช่น คำว่าเป็นควาย, แล้งน้ำใจ, ใ้ซี้แพ้, เดนมมนุษย์, ด่าได้ถึงพริกถึงขิง, ห่วยแตก, ซี้ซลาด เป็นต้น
- นั่งนานมาก เมื่อย ปวดแขน ปวดขา ไปหมด
- ไม่ค่อยมีเวลาพักเลย เวลาจำกัดมากไป
- น้ำในห้องน้ำร้อนมาก, ชักโครกราดไม่ลง
- กินข้าวไม่อิ่ม อาหารไม่เพียงพอ
- อาหารไม่อร่อย มีแต่ผักกับน้ำ
- การนอน น่าจะมีเจ้าหน้าที่ / พี่เลี้ยง / พระ ใครก็ได้ช่วยควบคุมหน่อยเพราะเสียงดังมาก
- ไม่อยากให้มีภาระงานโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน หรือวิธีอื่นๆ ฯลฯ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิก ยาเสพติด ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม ณ ศูนย์วิปัสสนาถ้วน-เพิ่มพูน ว่องวานิช อำเภอวังน้อย จังหวัด พระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมในเรื่อง ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ กับพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม

โดยมีสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด ต่างกัน
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน
3. ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน
4. พฤติกรรมในการลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความแตกต่างกัน
5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการลด ละ เลิก ยาเสพติด และการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
6. ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการลด ละ เลิก ยาเสพติดและยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม ณ.ศูนย์วิปัสสนาถ้ำนวมเพิ่มพูน ว่องวานิช อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา รวม 507 คน

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการด้วยการหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด และการเข้าค่ายพุทธธรรม ทิศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม พฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบได้แก่ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ T-Test เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1,2,3 และ 4 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 และข้อที่ 6

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 507 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 16 – 21 ปี โดยมีอายุ 16 ปี มากที่สุด เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาในสัดส่วนที่เท่ากัน มีรายได้ส่วนตัวประมาณเดือนละ 1,000 – 1,500 บาท มีสภาพครอบครัวแบบ บิดา-มารดา อยู่รวมกัน และมีความสัมพันธ์ ในครอบครัวที่มีความรักใคร่ช่วยเหลือกันดีพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา เป็นส่วนใหญ่ รายได้ของครอบครัวมากกว่า 30,000 บาท เมื่อมีปัญหากลุ่มตัวอย่างมักปรึกษา มารดาเป็นคนแรก และส่วนใหญ่มักใช้เวลาว่างในการเที่ยวเตร่ อีกทั้งความคาดหวังในอนาคตของกลุ่มตัวอย่างคือต้องการมีกิจการส่วนตัวหรือมีบริษัทเป็นของตนเอง

ตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสาร

การศึกษาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด แบ่งเป็นการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด การรับรู้เกี่ยวกับโครงการเข้าค่ายพุทธธรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละเรื่อง วิธีที่คิดว่าจะใช้ได้ผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ลด ละ เลิกยาเสพติด การจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลในการเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ไปข้องแวะกับยาเสพติด วิธีที่จะทำให้เพื่อนลด ละ เลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดและการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่จะส่งผลต่อการลด ละ เลิกยาเสพติด

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลางคือจากบิดา/มารดา, เพื่อนสนิท, คนรู้จักและพระสงฆ์

จำนวนรองลงมาได้จากครู/อาจารย์ในระดับสูง, และระดับต่ำคือจากญาติพี่น้องและบุคคลอื่น ๆ

การรับรู้เรื่องเกี่ยวกับโครงการเข้าค่ายพุทธธรรม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยได้ยินชื่อโครงการเข้าค่ายพุทธธรรมมาก่อน

การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละเรื่อง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละเรื่องอยู่ในระดับสูงคือเรื่องของการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนหรือชุมชน, วิธีการป้องกันตนเองจากยาเสพติด, สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ, การจับกุมผู้ค้า/ผู้ผลิต และกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

และที่อยู่ในระดับปานกลางคือ เรื่องการบำบัดผู้ติดยา, สถานการณ์ยาเสพติดทั่วโลก, และการจับกุมผู้เสพยาเสพติดเช่น ดารา นักร้อง นักเรียน ฯลฯ

วิธีที่คิดว่าจะได้ผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติด

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิธีการต่าง ๆ จะใช้ได้ผลมากในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คนลด ละ เลิกยาเสพติด คือ การเสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ ให้เยาวชนเข้าร่วมเพื่อไม่ไปข้องแวะกับยาเสพติด, การแสดงความรักความห่วงใยของคนใกล้ชิดและสังคมต่อผู้ติดยา, ให้ทราบถึงอันตรายของยาเสพติดแต่ละชนิด, กฎหมายควรเข้มงวดให้มากขึ้นคนจะได้ไม่กล้าค้าไม่กล้าเสพและได้รับทราบถึงความทุกข์ของผู้ติดยาเสพติด

การจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลในการเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ไปข้องแวะกับยาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้ผลในการเป็นเกราะป้องกันไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด คือ การมาเข้าค่ายพุทธธรรม, สัมภาษณ์บุคคลที่เคยติดยา, ทำละครสอดแทรกโทษของยาเสพติดและบรรยายให้ความรู้

วิธีที่จะทำให้เพื่อนลด ละ เลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าวิธีการต่าง ๆ มั่นใจว่าจะทำให้เพื่อนลด ละ เลิกยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด คือ พาเพื่อนมาเข้าค่ายอย่างในครั้งนี่, แจ้งให้พ่อแม่ผู้ปกครองทราบเพื่อร่วมกันหาทางแก้ไข, แจ้งให้ครูอาจารย์ทราบเพื่อพาไปบำบัดและพาเพื่อนไปพูดคุยกับบุคคลที่ติดยาแล้วเลิกได้

การเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อการลด ละ เลิกยาเสพติด

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสื่อมีผลต่อการลด ละ เลิกยาเสพติดอยู่ในระดับสูงคือ สื่อโทรทัศน์ การจัดอบรม/เข้าค่าย พ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ แฟน/คนรัก และพระสงฆ์

และสื่อที่มีผลอยู่ในระดับปานกลางคือ สื่อวิทยุ, หนังสือพิมพ์, นิตยสาร, แผ่นพับ/แผ่นปลิว, ไปสเตอร์, หนังสือคู่มือการลด ละ เลิกยาเสพติด, ป้ายประกาศ, นิทรรศการ และโฮมเพจในอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมอยู่ในระดับสูงมาก

ตอนที่ 4 ทักษะต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม รองลงมามีทัศนคติเป็นกลางต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม

ตอนที่ 5 พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลางรองลงมาอยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 6 การทดสอบสมมติฐานที่ 1 นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดต่างกัน

ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างได้แก่ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และรายได้รวมของครอบครัว

การเปิดรับข่าวสาร ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล, ประเด็นการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด, การเปิดรับสื่อต่างๆ ที่มีผลต่อการลด ละ เลิกยาเสพติด การจัดกิจกรรมที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด และวิธีการต่างๆที่จะทำให้เพื่อน ลด ละ เลิก ยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด

1. นักเรียนชายและหญิงมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1
2. นักเรียนชายและหญิงมีวิธีการต่างๆที่ทำให้เพื่อนลด ละ เลิกยาเสพติด ได้อย่างเด็ดขาด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1
3. นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1
4. นักเรียนที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับสื่อต่างๆที่มีผลต่อการลด ละ เลิกยาเสพติดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1
5. นักเรียนที่มีอายุต่างกันระบุนิกรกรรมต่างๆที่จะไม่ให้คนเข้าไปข้องแวะกับยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1
6. นักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีการเปิดรับสื่อต่างๆที่มีผลต่อการลด ละ เลิกยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1
7. นักเรียนที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

ตอนที่ 7 การทดสอบสมมติฐานที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีความแตกต่างกัน

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2

ตอนที่ 8 การทดสอบสมมติฐานที่ 3 ทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีความแตกต่างกัน

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีทศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3

ตอนที่ 9 การทดสอบสมมติฐานที่ 4 พฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีความแตกต่างกัน

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4

ตอนที่ 10 การทดสอบสมมติฐานที่ 5 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลดละเลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติด และการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 5

ตอนที่ 11 การทดสอบสมมติฐานที่ 6 ทักษะคิดต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทักษะคิด ต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 6

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เพศต่างกัน จะมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลที่ต่างกัน อาจเป็นเพราะมุมมองเกี่ยวกับปัญหาเสพติดนี้เพศหญิงมักไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญ เพราะเห็นเป็นเรื่องที่ไกลตัว แต่เพศชายมักมีโอกาสข้องแวะกับยาเสพติดมากกว่าโดยสภาพแวดล้อม เช่น ถูกการชักชวนจากเพื่อน อยากลองโดยส่วนตัว รักเพื่อน ตามเพื่อน รัก

ศักดิ์ศรี เห็นว่ายาสเสพติดเป็นเรื่องเก๋ เท่ ทันสมัย และสามารถไปในสถานที่ที่ต่าง ๆ ได้มากกว่า เป็นต้น ทำให้ได้ใกล้ชิดกับยาเสพติดมากกว่า ดังนั้นโอกาสในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคลเช่น เพื่อนฝูง โดยการพูดคุยกันจึงมีมากกว่าเพศหญิง จะเห็นได้ว่าเพศหญิงแทนที่จะพูดคุยกันเรื่องยาเสพติด ก็หันไปพูดคุยเกี่ยวกับความสวยความงามมากกว่า อีกทั้งจากการสังเกตพฤติกรรมภายในค่ายพบว่าผู้ชายมีการออกมาสารภาพว่าติดยามากกว่าผู้หญิง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีลักษณะทางประชากร (Demographic Characteristics of Audience) ของ Schramm and Roberts ที่ว่าผู้หญิงกับผู้ชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคมกำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

พีระนันท์ บุรณะโสภณ ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าบุคคลที่มีเพศต่างกันจะมีความแตกต่างในการเปิดรับสารจากทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

บุญจิระ พุทธิศรี ศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเรื่องรัฐธรรมนูญ2540ต่างกัน

สุภารักษ์ จุตระกูล ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลที่มีเพศแตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน

และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล ตามไท ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคข่าวกรองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับข่าวกรองจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และญาติ เพื่อน คนรู้จักแตกต่างกันแต่งานวิจัยชิ้นนี้ผลออกมาว่าเพศหญิงเปิดรับมากกว่าเพศชาย คงเป็นเพราะว่าตามรูปแบบของวัฒนธรรมของสังคมไทยเพศหญิงต้องดูแลกิจกรรมภายในบ้าน รวมถึงการโภชนาการด้วยดังนั้นจึงมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับข่าวกรองมากกว่าเพศชาย แต่ใน

ผลการวิจัยเรื่องนี้เป็นการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นเรื่องภายนอกบ้าน ซึ่งเพศชายเองส่วนใหญ่มักใช้ชีวิตอยู่นอกบ้านทำให้มีการพูดคุยกันถึงเรื่องนี้มากกว่าเพศหญิง

ในเรื่องของอายุ แม้ว่าอายุจะใกล้เคียงกันแต่เพราะประสบการณ์และการรับรู้ของคนแต่ละคนไม่เหมือนกัน การเลี้ยงดูที่บ้านแตกต่างกัน ทำให้อายุส่งผลต่อการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ แตกต่างกันไป อีกทั้งในเรื่องของรสนิยมส่วนบุคคลของคนต่างวัยต่างกันทำให้การเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน (อ้างใน ประมะ สตะเวทิน, 2540) ซึ่งสอดคล้องกับงานของ

ซี มาเบิลและไอ แอล เวนิส และดีริฟล์ (C Mable and L. Vanis and Deeriff) ที่ได้ศึกษาถึงความแตกต่างของอายุในการโน้มน้าวใจ ได้ผลสรุปว่า การชักจูงหรือการโน้มน้าวใจของคนนั้นจะยากขึ้นตามอายุของคนเพิ่มขึ้น ยิ่งกว่านั้นยังมีการศึกษาที่พบว่าคนหนุ่มสาวนั้นจะเป็นผู้ที่ยึดถืออุดมการณ์ มองโลกในแง่ดีและจิตใจมั่นคงมากกว่าคนแก่ ในขณะที่คนแก่จะเป็นคนหัวรั้นและมีการระมัดระวังมากกว่าคนหนุ่มสาว ดังนั้นคนในวัยหนุ่มสาวจึงสนใจเปิดรับสื่อมากกว่า ถูกชักจูงใจได้ง่ายกว่าและงานวิจัยของฟรีแมน (Freeman, 1961) ศึกษาความแตกต่างของบุคคล โดยที่มีอายุต่างกันพบว่าคนที่อายุน้อย จะมีการเรียนรู้ และทัศนคติไม่ว่าทางบวกหรือทางลบ ในระดับสูงกว่าผู้ที่มีอายุมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ อายุของผู้รับสารจะมีอิทธิพลต่อการสื่อสาร ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของความสนใจ ความเชื่อ หรือการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสาร

สุภาพงษ์ ระวยทรง ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติต่อการเสนอข่าวสารต่างประเทศทางสื่อมวลชนในกรุงเทพมหานคร พบว่าอายุของประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารต่างประเทศจากสื่อวิทยุ

ร้อยตำรวจโทหญิงชลดา ทองสุกนอก เรื่องการเปิดรับสื่อ ความรู้ทัศนคติ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานของเจ้าของอาคารและโรงงานควบคุม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับสื่อ แตกต่างกันไป

พรทิพย์ ศิริชูทรัพย์ เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมต่อปัญหาสังคมของกลุ่มผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตบนเว็บไซต์ขององค์กรพัฒนาเอกชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารจากเว็บไซต์องค์กรพัฒนาเอกชนต่างกัน

จาริยา อรรถนุชิต ศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารด้านพลังงาน การรับรู้ประโยชน์ และการยอมรับการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในอนาคตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและเขตจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารด้านพลังงานจากสื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคลต่างกัน

พีระนันท์ บุรณะโสภณ ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันจะมีความแตกต่างกันในการเปิดรับข่าวสารจากทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

สุภารักษ์ จุตระกูล ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครพบว่าบุคคลที่มีอายุแตกต่างกันจะมีการเปิดรับข่าวสารแตกต่างกัน

ศศิวิมล ตามไท ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคข้าวกล้องของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับข้าวกล้องจากสื่อวิทยุแตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่มีอายุ 18 ปีมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมากกว่านักเรียนที่มีอายุ 17 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตารางที่ 40) โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ William D. Brooks (อ้างในปรมะ สตะเวทิน, 2538) ที่กล่าวถึงลักษณะทางประชากรด้านอายุของผู้รับสารว่าเป็นตัวแปรหนึ่งที่เราสามารถใช้วิเคราะห์ผู้รับสาร อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องความคิด และพฤติกรรม เหตุที่นักเรียนที่มีอายุ 18 ปีมีการเปิดรับข่าวสารมากที่สุดนั้น ตามความเห็นของผู้วิจัยเป็นเพราะว่าโดยส่วนใหญ่แล้วนักเรียนที่มีอายุ 18 ปีนั้นกำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวส.1 หรือ ม.6 ซึ่งกำลังจะเข้ามหาวิทยาลัยจึงเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงมีโอกาสคบเพื่อนใหม่ ๆ เจอผู้คนมากมาย บางคนก็ออกมาอยู่หอพัก อยู่อพาร์ทเมนต์ มีโอกาสได้ไปรู้จัก หรือได้รับรู้สิ่งใหม่ ๆ จากเพื่อนหรือผู้คนรอบข้างมากยิ่งขึ้น ทำให้การเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลมีมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องยาเสพติด อาจมีการพูดคุยกันในเรื่องต่าง ๆ เช่น

ยาบ้าเป็นอย่างไร เสพเข้าไปแล้วรู้สึกอย่างไร ทำไมคนถึงชอบเสพกันนัก การค้ายา แหล่งผลิต ฯลฯ ก็จะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทำให้มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

ดังนั้นสรุปได้ว่าเมื่อคนเปิดรับข่าวสารต่างกันตามวัยทำให้ได้แนวความคิดที่ว่าการโน้มน้าวใจของคนที่มีอายุต่างกันจะแตกต่างกันด้วย การใช้สื่อเพื่อการโน้มน้าวใจจึงต้องดูที่ความแตกต่างของอายุด้วย

ในเรื่องของรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือน และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีการเปิดรับสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันสอดคล้องกับทฤษฎีลักษณะทางประชากร (Demographic Characteristics of Audience) ของ Schramm and Roberts ที่ว่ารายได้ของคนย่อมเป็นเครื่องกำหนดความต้องการของคน ตลอดจนกำหนดความคิดของคนเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และพฤติกรรมต่าง ๆ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุวรรณณี โพธิศรี เรื่อง การเปิดรับสื่อความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขต กทม. พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากเพื่อนและครู

พีระนันท์ บุรณโสภณที่ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขต กทม. พบว่า บุคคลที่มีรายได้ต่างกันจะมีความแตกต่างกันในการเปิดรับจากทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

ศศิวิมล ตามไท ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคข่าวท้องถิ่นของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับข่าวท้องถิ่นจากสื่อวิทยุ สื่อนิตยสาร สมาชิกในครอบครัว และญาติ/เพื่อน/คนรู้จักแตกต่างกัน

ช่อแก้ว ประสงค์สม ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในโครงการโรงเรียนสีเขียวของครูและอาจารย์ในระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการโรงเรียนสีเขียว

บุญจิระ พุทธิศรี ศึกษา พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ 2540 และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุต่างกัน

จากผลการวิจัยทั้งหมดพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรด้าน อายุ เพศ และ รายได้รวมของครอบครัวแตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อต่าง ๆ จะแปรผันตามความแตกต่างของลักษณะทางประชากร

ส่วนรายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์ในครอบครัว และสภาพครอบครัว เป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล สอดคล้องกับข้อจำกัดของทฤษฎีลักษณะทางประชากร (อ้างในยุบล เบนญวงค์กิจ, 2542) ที่กล่าวว่าไว้ว่าลักษณะทางประชากรบางตัวเช่น รายได้ต่อคน สถานภาพการสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย ฯลฯ จะไม่พบความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสาร สรุปได้ว่าตัวแปรรายได้ต่อเดือน ความสัมพันธ์ในครอบครัว และสภาพครอบครัวไม่ใช่ตัวแปรหลักในเรื่องของการเปิดรับข่าวสาร อีกทั้งไม่พบงานวิจัยที่มาเกี่ยวข้องกับตัวแปรดังกล่าวกับการเปิดรับข่าวสาร

ข้อสังเกตในประเด็นของวิธีการที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่าจะใช้ได้ผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติด (จากตารางที่ 17) จะเห็นว่าในแต่ละวิธี กลุ่มตัวอย่างมีความคิดที่ค่อนข้างแยบยลและน่าจะใช้ได้ผลอย่างมาก เช่นการเสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ ให้เยาวชนเข้าร่วมเพื่อหลีกเลี่ยง ลด ละ เลิกยาเสพติดเพราะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และทำให้ไม่มีเวลาว่างพอจะไปหมกมุ่นกับยาเสพติด, การแสดงความรักความห่วงใยของคนใกล้ชิดและสังคมต่อผู้ติดยา ซึ่งเป็นประเด็นที่สังคมพูดถึงกันมากโดยเฉพาะสังคมขณะนี้พยายามที่จะสร้างความตระหนักในเรื่องความรัก ความห่วงใยและความอบอุ่นของครอบครัว, ประเด็นต่อมาคือแนะนำให้ทราบถึงอันตรายของยาเสพติดแต่ละชนิด, อีกทั้งกฎหมายควรเข้มงวดให้มากขึ้นคนจะได้ไม่กล้าค้า ไม่กล้าเสพและให้นำเสนอหรือทราบถึงความทุกข์ของผู้ติดยาเสพติด จากวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนก็มีความคิดที่ดี และปรารถนาให้มีการสนองความต้องการในทุกวิธีการไปพร้อม ๆ กัน เพราะหากทำเพียงวิธีใดวิธีหนึ่งคงจะไม่เพียงพอที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ และเลิกยาเสพติดได้ อีกทั้งผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นใน

ระดับปานกลางถึงการแสดงความรังเกียจและต่อต้านยาเสพติดจากคนใกล้ชิดและสังคม จึงเห็นควรว่าควรแสดงความรัก ความเห็นใจกับผู้ที่ติดยามากกว่าที่จะแสดงความรังเกียจ

ข้อสังเกตในประเด็นของกิจกรรมที่มีผลในการสร้างเกราะป้องกันไม่给人เข้าไปข้องแวะกับยาเสพติด (จากตารางที่ 18) มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่านักเรียนอยากที่จะเห็นของจริงว่าคนติดยาจะเป็นอย่างไร มีความทุกข์แค่ไหน อันตรายอย่างไร และไม่ต้องการให้สั่งสอน แต่ชอบความบันเทิงมากกว่าจึงน่าจะสอดแทรกคำสั่งสอนไว้ในรายการบันเทิงเช่น ละครจะได้ไม่น่าเบื่อ และหากมีการเรียนรู้อย่างไม่จริงจัง ซึมซับเข้าไปโดยไม่รู้ตัวก็จะดียิ่งขึ้น

ข้อสังเกตในประเด็นของสื่อที่มีผลต่อการละ เลิกยาเสพติด (จากตารางที่ 20) จะเห็นได้ว่า พ่อแม่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดและเด็กนักเรียนก็คิดเช่นนี้ รองลงมาคือการเข้าค่ายก็มีบทบาทสำคัญ ฉะนั้นการที่เด็กจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดจึงต้องได้รับกำลังใจจากพ่อแม่และแม่เป็นสำคัญ ประกอบกับถ้ามีการมาเข้าอบรมหรือเข้าค่ายพุทธธรรมเช่นนี้ก็มีส่วนช่วยให้เด็กลด ละเลิกยาเสพติดได้มาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพ สุนทโร ทก ศึกษาเรื่องปัจจัยสื่อสารที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านสื่อที่มีผลต่อการตัดสินใจเลิกเสพยาบ้าของเยาวชนในสถานศึกษามากที่สุดคือสื่อบุคคล โดย พ่อและแม่มีบทบาทเด่นที่สุด

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม มีความแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่านักเรียนมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2

แม้ว่านักเรียนทั้งสองกลุ่ม จะเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีอายุอยู่ในกลุ่มที่จัดเป็น วัยรุ่น คือ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 16 – 21 ปี แต่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมแตกต่างกัน อาจมาจากการเรียนรู้ในชั้นเรียน หลักสูตรการสอนซึ่งในระดับมัธยมศึกษา มักจัดหลักสูตรในรูปแบบนามธรรมคือให้ความรู้ในตำรามากกว่าการปฏิบัติจริง อีกทั้งในหลักสูตรการเรียนการสอนยังมีการสอดแทรกเนื้อหาเรื่องยาเสพติดและการป้องกันยาเสพติดไว้ในวิชาสุข

ศึกษา สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ จากโครงสร้างหลักสูตรทำให้กลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจดจำเนื้อหาและความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับยาเสพติดได้มากไม่เหมือนกับกลุ่มนักเรียนในระดับอาชีวศึกษาที่จะจัดหลักสูตรในรูปแบบรูปธรรมมากกว่ากล่าวคือจะให้ความรู้ในการปฏิบัติจริงมากกว่าที่จะเรียนรู้ในตำราวิชาการหรือนั่นสายการประกอบวิชาชีพมากกว่าการให้ความสำคัญกับปัญหาเสพติดจึงน้อยกว่าการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดจึงมีน้อยกว่า ประเด็นต่อมาคือเรื่องของการรับรู้ข้อมูลจากกลุ่มสังคมซึ่งกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาจะมีการรับรู้ข่าวสารจากกลุ่มสังคมที่แตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นการรับรู้ข่าวสารจากเพื่อนครู/อาจารย์หรือแม้กระทั่งบุคคลอื่น ๆ ในสถาบันการศึกษา ประเด็นสุดท้ายคือเรื่องของระยะเวลาที่อยู่ในสถานศึกษาแตกต่างกันทำให้ระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมแตกต่างกันกล่าวคือในระดับมัธยมศึกษามีการศึกษาในสถาบันการศึกษารวมทั้งสิ้น 6 ปี หากแต่ในระดับอาชีวศึกษาอาจมีระยะเวลาในการศึกษาในสถาบันการศึกษา 2 ปีบ้าง 3 ปีบ้าง 5 ปีบ้าง 7 ปีบ้างระยะเวลามีส่วนในการหล่อหลอมความรู้และประสบการณ์เป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักเรียนในระดับมัศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมมากกว่านักเรียนในระดับอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ(จากตารางที่ 71)เนื่องจากหลักสูตรที่ไม่เหมือนกันของนักเรียนทั้งสองกลุ่มดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ยังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมจากการที่ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองและสังเกตเห็นว่าในระหว่างการเข้าค่ายอบรมนั้นในช่วงของการบรรยายประกอบสไลด์ของวิทยกรเรื่องต่าง ๆ เช่น เรื่องการกำเนิดโลก กฎแห่งกรรม ความตั้งใจหรือสนใจรับฟังของกลุ่มนักเรียนในระดับมัธยมมีมากกว่ากลุ่มนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา แต่หากเป็นกิจกรรมที่มีการเล่นเกมส์หรือการมีส่วนร่วมใด ๆ นักเรียนในระดับอาชีวศึกษาจะให้ความร่วมมือมากกว่า

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ศิริวรรณ จุลวนิชรัตน เรื่อง การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะคติ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด พบว่าระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์-รัฐร่วมใจฯ มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยวกับปัญหา ยาเสพติดตามโครงการราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ

ในที่นี้เด็กนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีลักษณะทางประชากรที่ไม่แตกต่างกันเช่น อายุ เพศ รายได้ สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว และความคาดหวังในอนาคต แต่การรับรู้ข่าวสารของผู้รับสารจะต้องผ่านกระบวนการเลือกรับข่าวสาร (Selectivity Process) ตามแนวคิดของ Klapper ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือ

1. การเลือกเปิดรับสารหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention)
2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation)
3. การเลือกจดจำ (Selective Retention)

กล่าวคือในส่วนของกระบวนการเลือกเปิดรับสาร เมื่อผู้รับสารเปิดรับสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารจะเลือกที่จะรับรู้และตีความสารที่ตนได้รับตามประสบการณ์ของแต่ละคน ซึ่งอาจมีการตีความข่าวสารที่ได้มาตามความเข้าใจของตนเองหรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น ซึ่งก็เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่เมื่อกลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ จากภายในค่ายก็จะเกิดการเลือกรับรู้ข่าวสารและตีความแตกต่างกันไปแล้วทำให้ความรู้และความเข้าใจที่ได้รับแตกต่างกันตามไปด้วย

สมมติฐานที่ 3 ทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ อาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม มีความแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรมมีทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมไม่แตกต่างกัน (ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 3) สอดคล้องกับการงานวิจัยของ

Freeman Flory (อ้างในวิมลพรรณ รวยรื่น, 2537) ได้ทำการทดสอบความสามารถทางด้านความคิดของเด็กชายและหญิงวัยรุ่นพบว่า เด็กชาย 15 คน มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ 245.7 เด็กหญิง 11 คน มีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบ 246 ซึ่งมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

จากการวิจัยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มคือนักเรียนทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอาชีวศึกษา ต่างก็มีอายุอยู่ในช่วงเดียวกันคือ ตั้งแต่ 16-21 ปี จึงอาจมีความคล้ายคลึงกัน ตามลักษณะทางประชากร ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้อย่างเหมือนกัน กล่าวคือผู้ฝึกอบรมได้จัดกิจกรรมการเข้าค่ายที่เหมือนกัน มีการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เหมือนกัน มีการโน้มน้าวใจ การชักจูงใจ ที่คล้ายคลึงกัน เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากพระอาจารย์และวิทยากรเหมือนกัน สภาพแวดล้อมของค่ายไม่แตกต่างกัน คือมาเข้าค่าย ณ ศูนย์วิปัสสนาฉนวน-เพิ่มพูนดวงวานิช ผนวกกับการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้อย่างมีการติดต่อสื่อสารกับพระวิทยากรซึ่งมีวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการรับรู้ข่าวสารต่างๆ จนทำให้เกิดทัศนคติในเชิงบวกต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมนี้เหมือนกัน

สมมติฐานที่ 4 พฤติกรรมการ ลด ละ เลิก ยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม มีความแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม มีพฤติกรรมการ ลด ละ เลิก ยาเสพติด และการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 4) ซึ่งผลการวิจัยในส่วนนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมที่จะปฏิบัติกับตนเองหรือเพื่อนซึ่งติดยา คือ จะหยุดและเลิก ใช้ยาเสพติดทุกชนิด อีกทั้งผู้ที่ไม่เคยติดยาก็มั่นใจว่าจะไม่ไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดอยู่ในระดับที่มีความตั้งใจสูง อีกทั้งทักษะการปฏิเสธยาเสพติดยังมีเปอร์เซ็นต์ที่สูงเช่นกัน (จากตาราง ที่ 26) และกลุ่มตัวอย่างยังมีพฤติกรรมที่จะตัดเพื่อนและชี้ให้เพื่อนเห็นถึงคุณและโทษ เมื่อเพื่อนจะหันกลับไปใช้ยาเสพติดอีก ตลอดจนการปฏิบัติกับเพื่อนซึ่งติดยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างก็ไม่ได้รังเกียจ กลับเห็นว่ากลุ่มเพื่อนที่ติดยาเป็นบุคคลที่น่าสงสาร และอยากเป็นกำลังใจให้เพื่อนเลิกยาเสพติดได้เร็วๆ โดยสรุปแล้วพฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองอยู่ในระดับค่อนข้างสูง (จากตารางที่ 30)

อีกทั้งปัจจัยที่เป็นคุณลักษณะของพระวิทยากรที่มีเทคนิคการโน้มน้าวใจที่ดีเยี่ยมใช้การกอดดัน การผ่อนปลน มีเทคนิคต่าง ๆ อีกมากมายเพราะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละค่ายไม่เหมือนกัน จะต้องมีการปรับกลยุทธ์กันอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งสื่อที่ใช้ก็มีประสิทธิภาพประกอบกับ

เนื้อหาที่ตีน่าสนใจและน่าติดตามทำให้พฤติกรรมของเด็กทั้งสองกลุ่มที่มาเข้าค่ายเกิดการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมือนกัน

ดังนั้นไม่ว่ากลุ่มตัวอย่างจะอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรืออาชีวศึกษา ก็มีพฤติกรรมการลด ละ เลิก ยาเสพติด และการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่ต่างกันรวมทั้งผลการวิจัยในส่วนของ การปฏิบัติ และความคิดเห็นเชิงลึก (จากคำถามปลายเปิด) จะเห็นว่าการตอบคำถามจะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เช่น คำถามที่ว่า “วิธีการใด ที่ท่านคิดว่าใช้ในการรณรงค์ป้องกัน ยาเสพติดที่ได้ผล และประสบความสำเร็จมากที่สุด” หรือจะเป็นคำถามที่ว่า “ กลับจากเข้าค่าย พุทธธรรมในครั้งนี้น่าสนใจหรืออยากจะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมบ้าง” ซึ่งดูผลได้จากตารางที่76ถึงตารางที่91

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเป็นนักเรียนระดับมัธยมหรือระดับอาชีวศึกษาไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต หากแต่กลุ่มทั้งสองอยู่ในสังคมเดียวกัน เป็นวัยรุ่นเหมือนกัน มีความคิดความอ่าน รสนิยม ค่านิยมที่คล้ายคลึงกัน ตลอดจนมีการรับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ จากภายในค่ายที่เหมือนกัน พฤติกรรมดังกล่าวของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองจึงออกมาไม่แตกต่างกัน

ข้อสังเกตเพิ่มเติมจากตารางที่ 29 พบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้สึกกับเพื่อนที่ออกมาสารภาพว่าติดยาว่าเป็นคนที่มี “spirit” กล้าหาญ และรู้สึกชื่นชมในการกระทำดังกล่าวทำให้ตนอยากจะทำอะไรเหมือนคนเหล่านี้บ้าง สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง Group Process ที่เมื่อเห็นกลุ่มต้องการอะไร หรือทำอะไรก็จะเกิดแรงขับเคลื่อนหรือแรงผลักดันภายในกลุ่มให้เกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงขึ้น ในที่นี้เมื่อกลุ่มมีการออกมาสารภาพว่าติดยา บุคคลภายในกลุ่มเองจึงเกิดแรงผลักดันโดยมีการออกมาสารภาพบ้าง โดยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

สมมติฐานที่ 5 ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากการวิจัยพบว่าความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 5) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ดวงจันทร์ สุทธาโรจน์ เรื่อง ความสัมพันธ์ของการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตห้ามล่าสัตว์ป่า บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าความรู้มีผลต่อพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

สมบุรณ์ ศรีวัฒนตระกูล เรื่องกลยุทธ์การสื่อสารและประสิทธิผลของโครงการประชาร่วมใจประหยัดไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พบว่าความรู้เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าจากโครงการประชาร่วมใจประหยัดไฟฟ้ามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประหยัดไฟฟ้า

พรทิพย์ ศิริชูทรัพย์ เรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมต่อปัญหาสังคมของกลุ่มผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตบนเว็บไซต์ขององค์กรพัฒนาเอกชน พบว่าความรู้ด้านปัญหาสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรพัฒนาเอกชน

พิสิฏฐ์ บุญไชย(2535)ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของกรมการสภาพป่าดิบชื้น ศึกษาเฉพาะกรณีภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งพบว่าระดับความสนใจต่อโครงการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชนและความสนใจต่อโครงการอนุรักษ์ป่าไม้มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้คือกลุ่มที่ได้รับทราบเรื่องการอนุรักษ์ป่าไม้ทางสื่อมวลชนจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้มากกว่ากลุ่มที่ได้รับน้อยกว่า

สาวิตรี สุตรา ศึกษาการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมการออมของชาวนบพ ในจังหวัดสุรินทร์พบว่าความรู้เกี่ยวกับการออมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชน

สุภารัตน์ จุตระกุล ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความรู้ ทักษะคิด และการมีส่วนร่วมในการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการทิ้งขยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

ธวัชชัย พานิชยากรณ์ ศึกษาพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของนิสิตและบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความรู้ในเรื่องเครือข่ายจุฬาลินเ็ตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลินเ็ตของอาจารย์ นิสิต และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์

และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมที่ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ และความรู้ความเข้าใจนี้จะก่อให้เกิดทัศนคติ และพฤติกรรมต่อเรื่องนั้น ๆ ตามมา

ความรู้เป็นการรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์โดยการเรียนรู้จากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า(S-R)แล้วจัดระบบเป็นโครงสร้างของความรู้ที่ผสมผสานระหว่างความจำ (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร,2533:120-121)ความรู้เป็นกระบวนการภายในอาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ได้เช่นพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดก็มีผลมาจากการได้รับความรู้ในเบื้องต้นผ่านกระบวนการสื่อสารเพื่อให้เกิดการกระทำขึ้นมาให้เห็น จึงแสดงให้เห็นว่า ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติด

สมมติฐานที่ 6 ทักษะคิดต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

จากการวิจัย พบว่าทัศนคติต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิด เรื่อง KAP ของโรเจอร์ ทั้งความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมต่างก็มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเนื่องจากการที่คนเราจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้นั้นขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจดีทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงก็จะมี การยอมรับ ปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นการที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยการให้ความรู้ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สุภารักษ์ จุฑระภูณ เรื่องพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการตั้งชยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ พบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตั้งชยะแยกประเภทเพื่อการหมุนเวียนกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ด้วย

พีระนันท์ บุรณะโสภณ เรื่องพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จารุณี บุญนิพัทธ์ เรื่องพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะ และการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าทัศนคติที่มีต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

อลิสา วีรพัฒน์กุล เรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ความตระหนักและการปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานครพบว่า ความตระหนักในการปฏิบัติตามกฎจราจรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมปฏิบัติตามกฎ

นอกจากนี้ยังมีแนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบทัศนคติ ที่แฮร์รี ซี. ทริแอนดิส (Harry C. Triandis 1971 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติประกอบขึ้นด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนนั้น ส่วนที่สามารถนำมาอธิบายผลจากการวิจัยนี้ได้ดี คือ ส่วนของพฤติกรรม หรือส่วนของแนวโน้มในการกระทำหรือแสดงออก (Behavioral or Action-Tendency component) หมายถึง ส่วนของแนวโน้มเพียงในการที่จะปฏิบัติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปในทางใดทางหนึ่ง อันเป็นผลมาจากความรู้ ความคิด และความรู้สึก ซึ่งโดยทั่วไปมักจะพบว่ามีการแสดงออกทางพฤติกรรมไปตามทัศนคติ เช่น ถ้าหากมีทัศนคติไม่ดีแล้ว การปฏิบัติต่อบทบาทพฤติกรรมก็จะพยายามโจมตีทำลาย ไล่ไปหรือถ่มถุยสิ่งนั้น ๆ ในทางตรงกันข้าม ถ้ามีทัศนคติดีต่อสิ่งนั้น ๆ ก็จะชมเชยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ อุดหนุน ช่วยแนะนำคนอื่น ๆ ต่อไป หรือ ในแง่ของการศึกษาครั้งนี้

ก็คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติที่ดีต่อการมาเข้าค่ายพุทธธรรม ส่งผลให้มีพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต นั่นเอง

นอกจากนี้ แดลเนี่ยล แคทซ์ (Daniel Katz , 1960 :163-191) ยังให้แนวคิดที่สนับสนุนความสัมพันธ์ของทัศนคติและพฤติกรรมว่า ตัวบุคคลทุกคนจะอาศัยทัศนคติเป็นเครื่องยึดถือสำหรับการปรับพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนสูงที่สุด และให้มีผลเสียน้อยที่สุด ดังนั้นทัศนคติจึงสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญที่จะสะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมายที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของบุคคลได้ และด้วยสิ่งเหล่านี้เองที่จะทำให้แนวโน้มของพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ต้องการมากที่สุด

จากผลการวิจัยทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารมีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คนลด ละ เลิกยาเสพติดและยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในค่ายพุทธธรรม การให้ความรู้แก่นักเรียนที่มาเข้าค่าย จะก่อให้เกิดทัศนคติที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดและยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ซึ่งถือว่าความรู้เป็นตัวแปรหลักนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติและถ้ามองถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม ตามทฤษฎี KAP ของโรเจอร์ส (Rogers,1971) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติเปลี่ยนยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้นการสร้างการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนแปลงทัศน-คติก่อนโดยการให้ความรู้

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งในระดับมัธยมและอาชีวศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมอยู่ในระดับสูง ทัศนคติต่อการเข้าค่ายอยู่ในระดับสูง และพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและยอมรับการพัฒนาคุณภาพมีแนวโน้มอยู่ในระดับที่สูงเช่นกัน แสดงว่าการมาเข้าค่ายก่อให้เกิดความรู้นำไปสู่การมีทัศนคติที่ดี ทำให้มีพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ในที่สุด

จากคำถามปลายเปิด ตารางที่ 76 พบว่าวิธีที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสามารถป้องกันยาเสพติดที่ถูกต้องคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ดังนั้นในการป้องกันยาเสพติดจึงสมควรให้ความรู้หรือสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดไม่ว่าจะเป็นการป้องกัน หรือการชี้แจงโทษของ

ยาเสพติด โดยจัดในรูปแบบการอบรม นิทรรศการ หรือเข้าค่าย เพื่อให้คนไม่หันไปยุ่งกับยาเสพติด การป้องกันปัญหาเสพติดอีกวิธีหนึ่งตามที่นักเรียนระบุมาคือการให้ความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจกันในครอบครัวก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะไม่ทำให้คนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้ แต่ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นควรทำควบคู่กันไปทั้งให้ความรู้และให้ความรัก อีกทั้งปลูกจิตสำนึกให้กับเด็ก ๆ ให้มีวินัย รู้จักหน้าที่ของตนเอง อย่าหลงเชื่อคนง่าย คบเพื่อนดี และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี พร้อมทั้งนี้ก็ควรออกกฎหมายที่เข้มแข็งกว่านี้มีบทลงโทษที่รุนแรงและชัดเจนกับผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้เสพ

ข้อสังเกตจากตารางที่ 78 พบว่าหลังจากที่กลุ่มตัวอย่างคู่วิตัทศน์ประกอบคำบรรยายของพระวิทยากรแล้วได้รับปรัชญาและหลักธรรมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตมากมายเช่น ชีวิตคนเราไม่แน่นอน สังขารไม่เที่ยง เมื่อยังมีชีวิตอยู่ควรทำสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตนเองและส่วนรวม ความซื่อสัตย์ การมีสติ ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น เรื่องของกฎแห่งกรรม ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความกตัญญูกตเวที ความสามัคคีในหมู่คณะ รู้จักค่าของเวลา รู้เรื่องยาเสพติด รักษาดี ศาสตร์ กษัตริย์มากขึ้น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีระเบียบวินัย เข้าใจถึงสภาพปัญหาของสังคมไทย ฯลฯ ซึ่งหลักธรรมและปรัชญาต่าง ๆ เหล่านี้กลุ่มตัวอย่างได้ตระหนักถึงแล้วแต่ในส่วนของ การปฏิบัติ ควรมีการติดตามต่อไปว่าเมื่อมีความรู้แล้วจะมีการปฏิบัติตามหรือไม่ อย่างไร หรือหลังจากการเข้าค่ายแล้วสถาบันการศึกษาอาจมีกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติจริง เช่นในเรื่องของความสามัคคีในสถาบัน อาจมีการจัดกิจกรรมให้แต่ละชั้นปีได้มีกิจกรรมร่วมกันทำ เพื่อให้เกิดความสามัคคีกันในสถาบันมากขึ้นมิใช่แต่เฉพาะกลุ่มที่เข้าร่วมการเข้าค่าย เท่านั้น หรือจะมีการจัดการอบรม อภิปราย ใต้เวที หรือจัดเป็นสัปดาห์วันยาเสพติด โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ในวันนั้น เป็นต้น

ข้อสังเกตจากตารางที่ 80 พบว่ากิจกรรมภายในค่ายที่กระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างอยากมีส่วนร่วมในการป้องกัน ลด ละ และเลิกยาเสพติดหรือช่วยเหลือสังคมมากขึ้นคือ การได้ฟังคำบรรยาย ประกอบสื่อต่าง ๆ จากพระวิทยากรและวิทยากรอื่น ๆ ซึ่งในส่วนนี้น่าจะมีการปรับปรุงสื่อที่นำมาสอน อาจมีการนำเรื่องใหม่ ๆ มาเสนออยู่ตลอดเวลา มีการปรับปรุงสื่อที่มีความน่าสนใจอยู่แล้วให้ น่าสนใจมากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม เกมส์หรือกิจกรรมในค่ายก็อาจมีการปรับปรุงไม่ให้ล้าสมัย โดย สอดแทรกแนวความคิดใหม่ ๆ เข้าไปด้วย

ข้อสังเกตจากรายที่ 81 พบว่าคนที่กลุ่มตัวอย่างเคารพรักและไว้วางใจมากที่สุดคือ มารดา/บิดา ฉะนั้นผู้ปกครองควรดูแลบุตรหลานด้วยความรัก ความห่วงใย และเข้าใจบุตรหลาน ให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา และมีเวลาให้เขาอย่างเพียงพอ เหมาะสมกับที่ได้รับความรักและไว้วางใจมากที่สุด ลำดับต่อมาคือเพื่อน วัยรุ่นมักติดเพื่อน และมักมีพฤติกรรมเลียนแบบเพื่อน หากคบเพื่อนดีก็คงจะไม่เป็นอะไร แต่หากเพื่อนชักนำไปในทางที่ไม่ถูกต้องแล้ว ส่วนใหญ่มักเสียคนโดยเฉพาะมักหันไปพึ่งยาเสพติดเป็นทางออก ดังนั้นผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแลบุตรหลานในการเลือกคบหาเพื่อนด้วย

ข้อสังเกตจากรายที่ 82-85 พบว่า ในตอนแรกกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ต้องการจะมาเข้าค่าย พุทธธรรม หากแต่ถูกบังคับให้มาอีกทั้งยังไม่คาดหวังว่าจะได้อะไรกลับไป แต่หลังจากเข้าค่าย ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างก็ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นประทับใจในค่ายพุทธธรรมมากไม่ว่าจะเป็น สื่อของพระอาจารย์ และวิทยากรอื่น ๆ เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในค่ายเกมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในค่าย อีกทั้งหลักธรรมคำสั่งสอนของพระอาจารย์และระบุว่าน่าเสียดายมากหากไม่ได้มาค่ายนี้ จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้จัดค่ายพุทธธรรมได้ประสบความสำเร็จในการจัดการเข้าค่ายในระดับหนึ่ง

ข้อสังเกตจากรายที่ 86 พบว่า เมื่อกลับจากการเข้าค่ายพุทธธรรมกลุ่มตัวอย่างตั้งใจจะ ทำสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อตนเองและสังคมเช่น ตั้งใจเรียน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กตัญญูกตเวที ช่วยงานบ้าน มีน้ำใจกับคนรอบข้าง พัฒนาสังคม เลิกการพนันทุกชนิด ฯลฯ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ กลุ่มตัวอย่างอยากทำนั่นก็คือ อยากจะช่วยเหลือเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้เลิกยา ซึ่งจะเห็นว่าสิ่งที่ กลุ่มตัวอย่างจะทำหลังจากการเข้าค่ายเป็นสิ่งที่ดี ๆ ทั้งสิ้น การเข้าค่ายในครั้งนี้สามารถ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างได้มากพอสมควร ทำให้สามารถสำนึกในหน้าที่ของตนเอง ได้และหันมารับผิดชอบต่อสังคม ค่ายนี้จึงเป็นค่ายที่พัฒนาจิตใจเยาวชนได้เป็นอย่างดี

ข้อสังเกตจากรายที่ 87 พบว่าแม้ว่าการจัดเข้าค่ายพุทธธรรมจะประสบผลสำเร็จใน ภาพรวมแต่ก็มีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงและแก้ไขเช่นกัน ที่กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะมากที่สุดเห็นจะเป็น การจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในค่าย ที่มีเวลาในการพักผ่อนและการทำกิจกรรม ส่วนตัวน้อยจนเกินไป จึงควรมีการจัดสรรเวลาให้เหมาะสมมากกว่านี้ อีกทั้งเรื่องห้องน้ำ ควรปรับปรุง ให้สะอาดและน้ำควรมีให้เพียงพอ, ที่นอน หมอน ผ้าห่มควรสะอาดกว่านี้ นอกนั้นมักเป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็ไม่ควรมองข้ามไป เช่น อยากให้มีเก้าอี้ นั่ง เพราะเมื่อยขาเวลานั่งกับพื้น, ห้องประชุม

ร้อนมาก, น้ำดื่มมีน้อยและไม่สะอาด, ที่ล้างภาชนะไม่สะอาด, อยากให้มีการออกกำลังกายตอนเช้า, อีกทั้งควรปรับปรุงพฤติกรรมของพระบางรูป เป็นต้น ซึ่งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ควรมองข้ามไป ควรนำมาพิจารณาและปรับปรุงเท่าที่จะทำได้เพื่อให้ค่ายสมบุญแบบมากยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตจากรายที่ 89 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยากให้สถาบันการศึกษาของตนเองพารุ่นน้องหรือผู้ที่ไม่เคยมาเข้าค่ายพุทธธรรมนี้ ทำให้เห็นว่าค่ายนี้ได้ให้ประโยชน์และกลุ่มตัวอย่างประทับใจในค่ายมากจนอยากให้ผู้ที่ไม่เคยมาได้มาบ้าง และยังอยากให้สถาบันการศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ติดยาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังอยากให้จัดกิจกรรมภายในสถาบันของตนเองเพื่อให้เกิดความสามัคคีขึ้นในสถาบัน อยากให้รุ่นพี่-รุ่นน้องได้รู้จักกันและทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อความสามัคคีของสถาบัน ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคืออยากให้สถาบันของตนเองยอมรับว่าในสถาบันของตนมีผู้ที่ติดยาเสพติดเพื่อที่จะบำบัดพวกเขาเหล่านั้นต่อไป เพราะในแต่ละสถาบันมักจะปิดบังความเป็นจริงว่าสถาบันของตนไม่มีผู้ติดยาเพื่อรักษาภาพพจน์ของสถาบันเอาไว้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง เห็นว่าควรที่จะออกมายอมรับความเป็นจริงและหันมาช่วยเหลือผู้ที่ติดยาอย่างจริงจังและทันที่ เพราะหากปล่อยไว้นานวันเข้านักเรียนเหล่านี้จะเป็นปัญหาของสังคมและเพิ่มภาระให้กับสังคมต่อไป

ข้อสังเกตจากรายที่ 90 พบว่ากลุ่มตัวอย่างชื่นชมในตัวพระอาจารย์ ซึ่งเป็นวิทยากรหลักอย่างมาก อยากเป็นกำลังใจให้ท่านทำงานเพื่อสังคมต่อไป บ้างก็ทิ้งในตัวพระวิทยากร ฉลาดน่ารัก แต่บ้างก็ว่าเข้มงวดมากไป น่ากลัว และบางทีก็ให้คำพูดที่รุนแรงไป หลากหลายความคิดเห็น จึงควรที่พระวิทยากรจะนำเอาข้อคิดเห็นต่าง ๆ เหล่านี้ไปเป็นกำลังใจในการทำงานและนำเอาข้อติติงไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป เพื่อให้ค่ายพุทธธรรมนี้เป็นค่ายที่มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น.

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่แตกต่าง คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและการมาเข้าค่ายพุทธธรรมที่สูงกว่านักเรียนระดับอาชีวศึกษาซึ่งเป็นไปได้ว่าในระหว่างการทำกิจกรรมภายในค่ายโดยเฉพาะช่วงการบรรยายให้ความรู้ กลุ่มนักเรียนในระดับอาชีวศึกษาไม่ค่อยได้ให้ความสนใจมากนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะ

นักเรียนกลุ่มใหญ่เกินไป ความใกล้ชิดระหว่างวิทยากรและนักเรียนไม่มี ดังนั้นการรณรงค์ให้เกิดพฤติกรรมการลด ละ เลิก และป้องกันยาเสพติดจึงควรให้ความรู้ความเข้าใจกับนักเรียนระดับอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพิ่มการเผยแพร่ความรู้ในการป้องกันยาเสพติดแก่นักเรียนให้ทราบถึงวิธีการลด ละ เลิกยาเสพติด ด้วยวิธีการที่นักเรียนระดับนี้ให้ความสนใจ โดยจัดทำในกลุ่มเล็ก ๆ ใช้วิทยากรที่มีความสามารถจะทำให้เกิดความใกล้ชิดกับวิทยากรทำให้ออกัสการมีส่วนร่วมดีขึ้น ตลอดจนการให้กำลังใจกับผู้ที่ติดยาเสพติดและต้องการจะเลิก หรืออาจสร้างกฎข้อบังคับต่าง ๆ ที่เข้มงวดในการสอดส่องดูแลเด็กนักเรียน เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ในอันตรายของยาเสพติดและมีพฤติกรรมป้องกันและการลด การละ การเลิกยาเสพติดได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การเผยแพร่ความรู้ตามวิธีการที่นักเรียนระดับนี้ให้ความสนใจได้แก่ การแสดงดนตรี การจัดคอนเสิร์ต การแข่งกีฬา การตอบปัญหาชิงรางวัล เป็นต้น

2. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโครงการค่ายพุทธธรรมนี้อยู่ในเกณฑ์ที่ดีและมีประโยชน์ต่อสังคมอย่างมาก จึงควรมีการจัดกิจกรรมทำนองนี้ให้มากขึ้นหรือขยายผลออกไปตามวัดต่างๆ ทุกพื้นที่ของประเทศโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดมาก เพื่อให้ครอบคลุมกับจำนวนวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติดมากที่สุด อาจจัดเฉพาะส่วนภูมิภาคที่มีปัญหาผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากก่อน

3. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงมาก แต่ยังมีบางประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างที่รู้มีจำนวนน้อย ได้แก่ ข้อ1.) การกำเนิดโลก จักรวาลและชีวิตประพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ที่ไหน ซึ่งในเรื่องนี้ควรมีการทบทวนใหม่ว่าจะทำให้นักเรียนได้เข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ อย่างไร, ข้อ2.) ข้อใดถือว่าเป็นการตัดบาตรความดี และ ข้อ3.) ฉากสุดท้ายของชีวิตกับความตายมานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่ออะไร ซึ่งทั้งสองเรื่องหลังนี้ควรจะอธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจในความหมายของกิจกรรมทั้งสองอย่างชัดเจน หรือควรให้เวลามากกว่าที่ทำอยู่เพราะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและมีเรื่องราวมาก

4. จากผลการวิจัย หากจะประเมินผลโครงการเข้าค่ายพุทธธรรมว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ต้องมีการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเชื่อมโยงกัน

5. เรื่องการคัดเลือกวิทยากรที่มอบบรมควรวัดหาวิทยากรที่มีความรอบรู้ในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง เช่น พระวิทยากรวีระพันธ์ ซึ่งจะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ แต่หากได้วิทยากรที่ขาดทักษะการสื่อสาร หรือทักษะการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในค่ายไม่ดีพอ การอบรมก็จะสำเร็จไม่ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งควรมีการสำรวจข้อมูลเชิงลึก เช่น การทำ Focus Group หรือสัมภาษณ์กับกลุ่มนักเรียนที่มาเข้าค่ายพุทธธรรม ซึ่งจะทำให้สามารถทราบถึงประสิทธิผลของการจัดการเข้าค่ายพุทธธรรมได้อย่างละเอียดเพื่อนำมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเนื้อหาและออกแบบการฝึกอบรมที่จะจัดในคราวต่อ ๆ ไป

2. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาถึงเนื้อหาสาระที่วิทยากรนำเสนอกับกลุ่มตัวอย่างอย่างละเอียดมาก จึงควรมีการศึกษาในเชิงวิเคราะห์เนื้อหาของสาร (Content Analysis) ว่าสารอย่างไรที่น่าสนใจและให้ความรู้โดยไม่เป็นการยึดเยียดหรือให้ข้อมูลมากจนน่าเบื่อหน่าย สารอย่างไรที่ไม่น่าสนใจหรือไม่มีประสิทธิผล เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงเผยแพร่และนำเสนอทั้งในเรื่องยาเสพติด ปัญหาสังคมอื่น ๆ รวมทั้งหลักธรรมคำสอนต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

3. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผู้รับสารเท่านั้นมิได้ศึกษาไปถึงผู้ส่งสาร ซึ่งทำหน้าที่เป็นวิทยากร ซึ่งหากมีการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้อีกในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษากำหนดแนวทางกลยุทธ์การสื่อสารของวิทยากรไม่ว่าจะเป็นพระอาจารย์ หรือวิทยากรคนอื่น ๆ ด้วย ว่าจากผู้ส่งสารมีปัจจัยใดบ้างในการกำหนดทิศทางการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับค่ายพุทธธรรมนี้และผู้ส่งสารมีส่วนทำให้โครงการเข้าค่ายพุทธธรรมประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหน อีกทั้งวิทยากรมีการสื่อสารหรือวิธีการโน้มน้าวใจกลุ่มตัวอย่างอย่างไรจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดการคล้อยตามและมีทัศนคติที่ดี (ในเชิงบวก) ต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมดังที่ปรากฏในผลการวิจัย

4. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่สามารถส่งผลกระทบต่อ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในค่ายพุทธธรรมนี้

นอกเหนือจากความรู้ และทัศนคติ โดยให้ศึกษาถึงตัวแปรด้านจิตวิทยา ความพึงพอใจในค่า ความตระหนักในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ปัจจัยทางการสื่อสารหรือตัวแปรอื่น ๆ ว่ามีผล โดยตรงต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการลด ละ เลิกยาเสพติดและการยอมรับการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตมากน้อยเพียงใด

5. ควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้แบบทดสอบก่อนที่จะมีการเข้าค่าย(Pretest)และ หลังจากได้รับการเข้าค่ายแล้ว(Posttest)เพื่อให้ผลที่ได้ออกมาเป็นผลที่เกิดจากการเข้าค่ายจริง ๆ และควรมีการศึกษาผลที่เกิดขึ้นในระยะยาวหลังจากการเข้าค่ายด้วย(Long-term Effect)โดยจด ชื่อ ที่อยู่ของผู้เข้าร่วมโครงการไว้ แล้วอาจส่งแบบสอบถามไปติดตามวัดผลและประเมินพฤติกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกตุร ชวหาภาณูจน์. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ขวัญใจ ผลิตเจริญสุข. การสื่อสารในครอบครัวกับความรู้อและทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน , สำนักนายกรัฐมนตรี. การศึกษาสถานการณ์ปัญหาเสพติดประเทศไทยและแนวโน้ม, 2541.

จารุณี บุญนิพัทธ์. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทักษะและการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

จิตรา ธนสารเสณี. การสื่อสาร ความรู้ ทักษะและการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ชลลดา สมุทรพงษ์. อิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ถนอมนุช พิทักษ์โกศล. ปัจจัยทางสังคม พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับความรู้อและทัศนคติที่มีต่อการป้องกันการเข้ายาบ้าของผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

- ตำรวจ,กรม . **แผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด**. กรุงเทพมหานคร : กรมตำรวจ,2541.
(อัดสำเนา)
- ประมะ สตะเวทิน. **การสื่อสารมวลชน กระบวนการและทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดภาพพิมพ์, 2539
- ประมะ สตะเวทิน. **หลักนิเทศศาสตร์**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์, พิมพ์ครั้งที่ 8 ,
2539.
- ประภาวดี ธานีรณานนท์. **การเปิดรับข่าวสาร การจดจำสารและการเลียนแบบพฤติกรรม
ต่อต้านยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโครงการป้องกันยาเสพติด
จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, สำนักงาน. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับยาเสพติด**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2537. (อัดสำเนา)
- วิศรดา วราลักษณ์. **การเปิดรับข่าวสาร ความรู้เรื่องสิ่งเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตอำเภอ
เมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วิเชียร เกตุสิงห์. **คู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติ** . พิมพ์ครั้งที่ 2. (ม.ป.ท.) , 2537.
- วิเชียร เกตุสิงห์. **การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS**. พิมพ์ครั้งที่
3. (ม.ป.ท.) , 2541.
- ศรเทพ เริงยุทธนาชีวิน. **การสื่อสารเพื่อการป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน
โรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพและปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช,มหาวิทยาลัย. สาขาวิชานิเทศศาสตร์. **เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและ
ทฤษฎีการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
,2529.

เสถียร เขยประทับ. **การสื่อสารและการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2528.

อำเภอ สวัสดิพงษ์. **การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน**.
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ภาษาอังกฤษ

T Carl I. Hovland, Irving L. Janis, and Harold H. Kelly, **Communication and Persuasion**

[New Haven: Yale University Press, 1953]

Colin Cherry, **On Human communication** [New York: Wiley, 1957]

David k. Berlo, **The process of communication** [New York: Holt, Rinehart and

Winston, Inc, 1960]

Daniel Lerner. **The Passing of Traditional Society**. [New York: Free Press, 1958]

D. Seers. "The Meaning of Development", Delhi: 1969

Everett M. Rogers with F. Floyd Shoemaker, **Communication of Innovation** [New York:

The Free Press, 1971]

George Gerbner, "On Defining Communication: Still Another View" **Journal of**

communication, 16[2], June 1966.

Warren W. Weaver in Claude E. Shannon and Warren, **The Mathematical Theory of**

communication [Urbana, Ill: University of Illinois Press, 1949]

Wilbur Schramm. **Mass Media and Nation Development** [Stanford, California: Stanford

University Press, 1964]

Wilbur Schramm, "Nature of communication Between Human", **The process and**

Effect of Mass Communication Wibur Schamm and Donald F. Roberts eds

[Urbana, Ill.: University of Illinois Press, 1974]

W. Rhy "Roberts", **The Work of Aristotle** W.D. Ross ed. [London: Oxford University

Press, 1946 vol. 10]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง “กระบวนการสื่อสารกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลด ละ เลิกยาเสพติดของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา”

โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน () ที่ตรงกับคำตอบของท่านและตอบคำถามลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น

() 1. ม.1	() 4. ม.4
() 2. ม.2	() 5. ม.5
() 3. ม.3	() 6. ม.6
- ท่านกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น

() 1. ปวช. ปีที่ 1	() 3. ปวช. ปีที่ 3	() 5. ปวส. ปีที่ 2
() 2. ปวช. ปีที่ 2	() 4. ปวส. ปีที่ 1	
4. ท่านได้รับเงินเดือนเพื่อการใช้จ่ายแต่ละเดือนประมาณเท่าไรหรือได้รับเงินค่าใช้จ่ายรายวันที่คิดแล้วตกเดือนละเท่าใด

() 1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	() 4. 2,001 – 3,000 บาท
() 2. 1,000 - 1,500 บาท	() 5. 3,001 – 4,000 บาท
() 3. 1,501 – 2,000 บาท	() 6. มากกว่า 4,000 บาท
5. สภาพครอบครัวท่านเป็นอย่างไร

() 1. บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน	() 4. แยกกันอยู่คนละจังหวัดเพราะหน้าที่การงาน
() 2. บิดาหรือมารดา แต่งงานใหม่	() 5. บิดาถึงแก่กรรม
() 3. บิดา-มารดา แยกกันอยู่/หย่าร้าง	() 6. มารดาถึงแก่กรรม
6. ความสัมพันธ์ในครอบครัวท่านเป็นอย่างไร (เลือกเพียงคำตอบเดียว)

() 1. รักใคร่ช่วยเหลือกันดี	() 4. พ่อ-แม่/ผู้ปกครอง ใช้เวลาทั้งหมดทำมาหากิน
() 2. พ่อ-แม่/ผู้ปกครอง ทะเลาะเบาะแว้งกันบ่อย ๆ	() 5. ทะเลาะกันตลอดเวลา ไม่รักกันเลย
() 3. ขัดแย้งกันบ้างบางครั้ง แต่ก็ยังรักกันดี	() 6. เข้มงวดกับลูก ๆ ในทุกเรื่อง
() 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
7. ขณะนี้ท่านพักอาศัยอยู่กับใคร

() 1. พ่อ	() 2. แม่	() 3. พี่/น้อง	() 4.ญาติ	() 5. บ้านเช่า/อพาร์ทเมนท์	() 6. อื่นๆ.....
------------	------------	-----------------	------------	-----------------------------	-------------------

8. บิดา - มารดา หรือผู้ปกครองของท่านมีรายได้รวมทั้งหมดประมาณเดือนละเท่าไร

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท () 4. 20,001-30,000 บาท
 () 2. 5,001-10,000 บาท () 5. มากกว่า 30,000 บาท
 () 3. 10,001-20,000 บาท

9. เมื่อมีปัญหาส่วนตัวท่านมักปรึกษาใครเป็นคนแรก

- () 1. พ่อ () 2. แม่ () 3. พี่น้อง () 4. ญาติ
 () 5. เพื่อน () 6. อาจารย์ที่ปรึกษา () 7. อาจารย์แนะแนว
 () 8. แก้ปัญหาด้วยตนเอง () 9. ผู้อื่นโปรดระบุ.....

10. ท่านใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ทำอะไร (จัดลำดับที่ทำมากที่สุด 3 ลำดับแรก)

- 1 = ทำมากที่สุด 2 = ทำรองลงมา 3 = ทำน้อยกว่า 1, 2
- () 1. เที่ยวเตร่ () 2. จับกลุ่มคุยกับเพื่อน ๆ () 3. เล่นกีฬา
 () 4. รับจ้างทำงานพิเศษ () 5. ต้องช่วยที่บ้านทำงาน () 6. อื่น ๆ คือ.....

11. จบการศึกษาแล้วท่านอยากทำงานอะไรมากที่สุด

- () 1. มีกิจการส่วนตัว/เปิดบริษัทส่วนตัว () 4. ทำงานอะไรก็ได้ที่มีรายได้สูง
 () 2. เป็นพนักงานบริษัททั่วไป () 5. ยังไม่ได้คิดเรื่องทำงาน
 () 3. ทำงานกิจการเดิมของที่บ้าน () 6. อื่น ๆ

การสื่อสารเรื่องยาเสพติด

พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากสื่อบุคคล

1. ตามปกติแล้ว ท่านได้รับข่าวสารหรือได้รับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับยาเสพติดจากผู้ใดและบ่อยครั้ง เพียงใด

[ขอให้ทำเครื่องหมาย ✓ ภายใต้อันดับที่ท่านเลือก]

บุคคล	บ่อยที่สุด (ทุกวัน)	บ่อย (5-6 ครั้ง/สัปดาห์)	พอสมควร (3-4 ครั้ง/สัปดาห์)	นานๆครั้ง (1-2 ครั้ง/สัปดาห์)	ไม่เคยเลย
1. บิดา/มารดา					
2. ญาติพี่น้อง					
3. เพื่อนสนิท					
4. คนรู้จัก					
5. ครู/อาจารย์					
6. พระสงฆ์					
7. บุคคลอื่นๆ ได้แก่					

ท่านเคยได้ยินชื่อ “โครงการเข้าค่ายพุทธธรรม” ณ ศูนย์วิปัสสนาล้วน-เพิ่มพูนดวงวานิช หรือไม่ และจากผู้ใด

- () 1. ไม่เคยได้ยินมาก่อน () 4. เพื่อนที่เคยไปเข้าค่าย
 () 2. บิดา-มารดา () 5. คนรู้จัก/เพื่อน
 () 3. ญาติพี่น้อง () 6. ครู/อาจารย์/โรงเรียน
 () 7. บุคคลอื่น ๆ ได้แก่.....

2. ท่านเคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดแต่ละเรื่องต่อไปนี้มาก-น้อยแค่ไหน

ข่าว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
1. การป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียนหรือในชุมชน					
2. การบำบัดรักษาผู้ติดยา					
3. วิธีการป้องกันตนเองจากยาเสพติด					
4. สถานการณ์ยาเสพติดในประเทศ					
5. สถานการณ์ยาเสพติดทั่วโลก					
6. การจับกุมผู้ค้า/ผู้ผลิต					
7. การจับกุมผู้เสพยาติดยา เช่น ดารา นักร้อง นักเรียน ฯลฯ					
8. กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น คอนเสิร์ต นิทรรศการ การจัดอบรม ลานกีฬา ฯลฯ					

3. ท่านคิดว่าวิธีการในแต่ละข้อต่อไปนี้ จะใช้ได้ผลมากน้อยแค่ไหน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คน ละ ลด เลิก ยาเสพติดเหล่านั้น

วิธีการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ได้รับทราบถึงความทุกข์ของผู้ติดยาเสพติด					
2. ทราบถึงอันตรายของยาเสพติดแต่ละชนิดต่อสุขภาพร่างกายผู้เสพ					
3. การเสนอแนะกิจกรรมต่าง ๆ ให้เยาวชนเข้าร่วมเพื่อหลีกเลี่ยง ละ ลด และเลิกยาเสพติด เช่น การมาเข้าค่ายในครั้งนี้ เป็นต้น					
4. การแสดงความรักความห่วงใยของคนใกล้ชิด และสังคมต่อผู้ติดยา					
5. กฎหมายควรเข้มงวดให้มากขึ้น คนจะได้ไม่กล้าค้าไม่กล้าเสพ					
6. การแสดงความรังเกียจและต่อต้านยาเสพติดจากคนใกล้ชิดและสังคม					

4. สมมติว่าท่านมีเพื่อนติดยาเสพติด และต้องการจะลด ละเลิกยาเสพติดเหล่านั้น ท่านอยากจะให้จัดกิจกรรมใดดังต่อไปนี้ มากน้อยเพียงใด จึงจะได้ผลในการที่จะเป็นเกราะป้องกันไม่ให้ไปข้องแวะกับยาเสพติด

รูปแบบ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. บรรยายให้ความรู้					
2. จัดประชุมพร้อมกับนิทรรศการ					
3. สัมภาษณ์บุคคลที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับยาเสพติด					
4. สัมภาษณ์ศิลปินดารานักแสดงที่ท่านชื่นชอบ					
5. สัมภาษณ์บุคคลที่เคยติดยา					
6. ละครสอดแทรกโทษของยาเสพติด					
7. ออกหนังสือการ์ตูนเกี่ยวกับวิธีการลดเลิกยาเสพติด					
8. ออกสื่ออินเทอร์เน็ตแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับลดเลิกยาเสพติด					
9. การมาเข้าค่ายพุทธธรรมอย่างในครั้งนี้					

5. ถ้าท่านมีเพื่อนติดยาเสพติดแล้ว ท่านคิดว่าวิธีการดังต่อไปนี้ จะได้ผลมากน้อยเพียงใดที่จะทำให้เพื่อนลด ละเลิกยาเสพติดเหล่านั้นได้อย่างเด็ดขาด

วิธีการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. แจ้งให้พ่อ/แม่ ผู้ปกครองของเพื่อนให้ทราบเพื่อหาวิธีการแก้ไข ปัญหาต่อไป					
2. แจ้งให้ครู/อาจารย์ทราบเพื่อให้พาไปบำบัดต่อไป					
3. พาเพื่อนไปสถานบำบัดเอง					
4. พาเพื่อนมาเข้าค่ายอย่างในครั้งนี้					
5. พาเพื่อนไปพูดคุยกับบุคคลที่เคยติดยาแล้วเลิกได้					

6. ท่านคิดว่าสื่อต่าง ๆ เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อการลด ละเลิก ยาเสพติด ในระดับใด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีเลย
1. โทรทัศน์					
2. วิทยุ					
3. หนังสือพิมพ์					
4. นิตยสาร					
5. แผ่นพับ/ใบปลิว					
6. โปสเตอร์					
7. หนังสือคู่มือการลดเลิกยาเสพติด					

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มีเลย
8.ป้ายประกาศ					
9.นิทรรศการ					
10.การจัดอบรมหรือการเข้าค่าย					
11.โฮมเพจในอินเทอร์เน็ต					
12.พ่อแม่					
13.ญาติพี่น้อง					
14.เพื่อน					
15.ครู/อาจารย์					
16.แฟน/คนรัก					
17.พระสงฆ์					

ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและการเข้าค่ายพุทธธรรม

จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

1. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการดื่มสุรา

- () 1. การดื่มสุราเป็นคนทันสมัย เท่
- () 2. การดื่มสุราทำให้สามารถลืมความทุกข์จากปัญหาต่าง ๆ ได้
- () 3. การดื่มสุราบ่อย ๆ เกิดผลต่อสุขภาพร่างกาย คือทำให้เป็นโรคตับแข็ง

2. การเสพยาบ้า จนติดเป็นนิสัย จะเกิดอะไรขึ้น

- () 1. เป็นคนตื่นตัวอยู่เสมอ และทำให้มีสมรรถภาพในการทำงานหรือเรียนได้ดี
- () 2. ทำให้เข้ากับเพื่อนฝูงได้มาก และมีความผ่อนคลาย ไม่เครียด
- () 3. ทำลายสมองและประสาท ขาดสติ ก่อให้เกิดประสาทหลอน

3. พิษภัยที่เกิดเมื่อใช้ยาบ้าเป็นระยะเวลานาน ๆ คืออะไร

- () 1. กระปรี้กระเปร่า ตื่นตัว สดชื่นตลอดเวลา
- () 2. ทрудโทรมทั้งร่างกายและจิตใจ โรคจิต เป็นอันตรายถึงชีวิต
- () 3. ไม่เกิดผลร้ายอย่างรุนแรง

4. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เช่น การจำชื่อเล่นต่อกัน เกมจ๊ะเอ๋ เกมเชือกร้อยใจ ฯลฯ เหล่านี้แฝงไปด้วยวัตถุประสงค์ใด

- () 1. บาป-บุญ คุณโทษ และกฎแห่งกรรม
- () 2. ความสามัคคี รักพวกพ้อง มีระเบียบวินัยในตนเอง
- () 3. ความกตัญญูกตเวทิต์

5. กิจกรรมที่สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รักสถาบัน และเคารพต่อกฎกติกาของส่วนรวมคือกิจกรรมใด

- () 1. เกมนั่งเข่า , เกมบนผืนผ้า , เกมแบกคน
- () 2. เกมจ๊ะเอ๋ , เกมรถถัง , เกมแข่งขบวนรถไฟ
- () 3. เกมจำชื่อเล่นต่อกัน , เกมทายความลับเพื่อน

6. การกำเนิดโลก จักรวาล และชีวิต พระพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ในไหน

- () 1. พระสุตตร
- () 2. มัชฌิมนิกาย
- () 3. พระไตรปิฎก

7. การทำวัตรเช้า-เย็น เพื่ออะไร

- () 1. ทำให้มีสติ และสมาธิในการทำสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
- () 2. เพื่อให้ระลึกชาติได้
- () 3. เพื่อให้บรรลุนิพพาน

8. ข้อใดถือว่าเป็นการตักบาตรความดี

- () 1. ฟ่ำ บริจาคเงินช่วยเหลือเด็กพิการบ้านปากเกร็ด
- () 2. วุฑ์ สัญญาว่าจะกตัญญูตเวทีกับพ่อ/แม่ และผู้มีพระคุณ
- () 3. จอย นำอาหารไปเลี้ยงเด็กกำพร้าที่บ้านเด็กอ่อนพญาไท

9. ฉากสุดท้ายของชีวิต ซึ่งเป็นการนำเรื่องราวของชีวิตกับความตายมานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่ออะไร

- () 1. ให้เกิดความสังเวชสลดใจ
- () 2. เพื่อให้ปลงกับชีวิตที่ไม่แน่นอน
- () 3. เพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้ตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตขณะที่มีลมหายใจอยู่นี้ สามารถทำประโยชน์ ให้กับตนเอง สังคม และประเทศชาติได้

10. สภาพปัญหาของสังคมไทยโดยเฉพาะสังคมเมืองที่เรากำลังเผชิญอยู่นี้ ปัญหาใดเป็นปัญหาที่หนักที่สุด

- () 1. ปัญหาโสเภณี
- () 2. ปัญหายาเสพติด
- () 3. ปัญหาแรงงานต่างด้าว

11. “ เกมกู้ศักดิ์ศรี ” ที่ได้เล่นและประทับใจกับความพ่ายแพ้จนต้องถูกยึดตรงสถาบันนั้น คิดว่าเป็นเพราะเหตุใด

- () 1. ความเห็นแก่ตัวของเพื่อน ๆ
- () 2. ขาดผู้นำที่มีคุณธรรม
- () 3. ขาดความสามัคคีในหมู่คณะและขาดระเบียบวินัยในตนเอง

12. ท่านคิดว่าวิธีใดคือวิธีป้องกันการติดยาเสพติดเช่น ยาบ้า ที่ถูกต้อง

.....

.....

.....

13. ท่านรู้จักชื่อสถานที่บำบัดยาเสพติดที่ใดบ้าง (โปรดระบุ)

- 1.
- 2.
- 3.

14. เราได้ปรัชญาหรือหลักธรรมอะไรบ้าง จากการดูวีดิทัศน์ประกอบคำบรรยายของพระอาจารย์

.....

.....

.....

ทัศนคติที่มีต่อการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้

ทัศนคติที่มีต่อการเข้าค่ายพุทธธรรม	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การเข้าค่ายในครั้งนี้ท่านไม่รู้สึกระทึกใจแต่อย่างใด					
2. กิจกรรมในค่ายเป็นประโยชน์กับตัวท่านเอง					
3. เกมหรือกิจกรรมให้ทำให้อึดจนเกินไป					
4. ท่านคิดว่าพวกที่ติดยาบ้าเป็นพวกที่น่ารังเกียจของสังคม					
5. ท่านคิดว่าตัวเองจะมีส่วนให้เพื่อนที่ติดยาเลิกยาเสพติดได้					
6. กิจกรรมในค่ายล้วนแต่เป็นเรื่องไร้สาระ					
7. ตอนแรกท่านมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเข้าค่ายในครั้งนี้					
8. หลังจากจบกิจกรรมเข้าค่ายในครั้งนี้ท่านรู้สึกรักพ่อ-แม่ อาจารย์และเพื่อนๆมากขึ้น					
9. ท่านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เพิ่มมากขึ้นเมื่อดู VDO. ที่พระ อาจารย์นำมาฉายประกอบคำบรรยาย					
10. ท่านคิดว่าหลังจากการเข้าค่ายในครั้งนี้แล้วสถาบันของท่าน จะเกิดความสามัคคีกันมากขึ้น					
11. เมื่อจบกิจกรรมเข้าค่ายพุทธก็ลืมเรื่องนี้ไปเพราะไม่มีกิจกรรม ต่อเนื่อง					
12. ท่านเข้าใจพุทธศาสนามากขึ้น และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้มากขึ้น					
13. ท่านเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม บาปบุญคุณโทษมากขึ้นเมื่อ กลับจากค่ายนี้					
14. ท่านสังเกตเห็นอันตรายของปัญหาสังคมไม่ว่าจะเป็นปัญหา ยาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาเยาวชน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ หลังจากได้ฟังบรรยายและดู VDO. ที่ วิทยากรนำมาบรรยาย					
15. ท่านคิดว่ากระบวนการชุมชนบำบัด (บ้าน วัด โรงเรียน) เป็น ความคิดที่เพื่อนไม่สามารถทำได้					

ท่านคิดว่าสาเหตุสำคัญที่คนติดยาเสพติดคืออะไร

สาเหตุ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. อายากลอง					
2. เพื่อนชักชวน					
3. ถูกหลอก ล่อลวง					
4. เพื่อกระตุ้นประสาท ใช้ทำงาน/เรียนหนังสือได้					
5. ใช้เพื่อให้ลืมความทุกข์					
6. เท่ เก๋ ทันสมัย					
7. ถูกบังคับ					
8. ประชดชีวิต/พ่อแม่					

ท่านคิดว่ากิจกรรมใดในการมาการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ทำให้ท่านอยากมีส่วนร่วมในการ ป้องกัน หรือลด เลิกยาเสพติด หรือช่วยเหลือสังคมมากขึ้น

.....

.....

.....

คนที่ท่านรัก / เคารพ และไว้วางใจที่สุดคือใคร มีสถานภาพเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับท่าน เช่น เพื่อน , ครู/อาจารย์ , นายจ้าง , พระสงฆ์ ฯลฯ (โปรดระบุชื่อและสถานภาพ)

.....

.....

.....

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. สมมติว่าท่านหรือเพื่อนติดยาเสพติด เมื่อกลับจากการเข้าค่ายในครั้งนี้แล้วท่านจะปฏิบัติกับยาเสพติดอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. ลดปริมาณการใช้สิ่งเสพติด () 2. หยุดและเลิกการใช้ยาเสพติดเลย
 () 3. มีพฤติกรรมการใช้เหมือนเดิม
 () 4. สำหรับท่านที่ไม่เคยเสพยาเสพติด ท่านมั่นใจว่าจะไม่ไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด

2. หลังจากกลับจากการเข้าค่ายพุทธธรรมแล้ว หากเพื่อนชวนท่านทดลองยาเสพติดท่านจะปฏิเสธเพื่อนอย่างไร

- () 1. ปฏิเสธคำชวนและบอกเลิกคบหาเพื่อนยังชวนอีก () 4. ชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมอื่นแทนการใช้ยา
 () 2. ไม่ทดลองและปฏิเสธคำชวนทันทีโดยไม่ลังเล () 5. ผัดผ่อนว่าจะทดลองเสพในคราวหน้า
 () 3. ทดลองตามคำชวนเพราะกลัวเพื่อนโกรธ () 6. ปฏิเสธและพยายามทุกทางที่จะไม่ให้เพื่อนไปทดลองเสพ

3. สมมติว่าก่อนจะสอบท่านอ่านหนังสือไม่ทัน ท่านรู้จักเพื่อนที่มีวิชาชนิดหนึ่งใช้แล้วทำให้ไม่กังวลจนสามารถอ่านหนังสือได้นานกว่าเดิมน่าจะลองดูสักครั้ง ท่านจะทำอย่างไร

- () 1. ปฏิเสธคำชวนและบอกเลิกคบหาเพื่อนยังชวนอีก () 4. ชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมอื่นแทนการใช้ยา
 () 2. ไม่ทดลองและปฏิเสธคำชวนทันทีโดยไม่ลังเล () 5. ผัดผ่อนว่าจะทดลองเสพในคราวหน้า
 () 3. ทดลองตามคำชวนเพราะกลัวเพื่อนโกรธ () 6. ปฏิเสธและห้ามไม่ให้เพื่อนไปทดลองเสพ

4. หากเพื่อนที่มาเข้าค่ายด้วยกันในครั้งนี้ กลับไปใช้สิ่งเสพติดอีกท่านจะทำอย่างไร

- () 1. เฉย ๆ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว () 4. ลองเข้าร่วมกับเพื่อนด้วย ดูว่าทำไมเพื่อนจึงเลิกไม่ได้
 () 2. ..แจ้งให้ พ่อแม่/ผู้ปกครอง หรืออาจารย์ได้รับทราบ () 5. ชักชวนเพื่อนให้ทำกิจกรรมอย่างอื่นแทน
 () 3. ตักเตือน ชี้ให้เห็นถึงคุณและโทษ () 6. พาเพื่อนกลับมาที่ค่ายอบรม และมาหาพระอาจารย์อีก
 () 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. หากเพื่อนของท่านเป็นผู้จำหน่าย (Agent) ยาเสพติดเองท่านจะทำอย่างไร

- () 1. ร่วมหาซื้อกับเพื่อนคนนั้นถึงวิธีหารายได้ อย่างอื่นที่ไม่ผิดกฎหมาย
 () 2. ตักเตือน ชี้ให้เห็นถึงความผิดที่อาจต้องโทษเมื่อถูกจับได้
 () 3. แจ้งให้ พ่อแม่/ผู้ปกครอง หรืออาจารย์ได้รับทราบ
 () 4. ลองค้าหรือจำหน่ายกับเพื่อนเพราะเห็นว่าได้เงินเยอะ
 () 5. บอกตำรวจให้มาจับเพื่อนคนนั้น
 () 6. บอกเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ต่อ ๆ กันไปเพื่อให้สังคมได้รับรู้และลงโทษเพื่อนคนนั้น
 () 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. ท่านรู้สึกอย่างไรเมื่อเพื่อน ๆ ออกมาสารภาพว่าติดยา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. เฉย ๆ เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัว
 () 2. มองดูด้วยความดูหมิ่นเพื่อนพวกนั้น
 () 3. เห็นว่าเพื่อนพวกนั้นมี Spirit อยากเป็นกำลังใจให้เพื่อนเลิกได้เร็ว ๆ
 () 4. เห็นใจและสงสาร แต่ก็ไม่สามารถทำอะไรได้

- () 5. รู้สึกชื่นชมประทับใจวีรกรรมของเพื่อน ทำให้ตนเองรู้สึกอยากทำอะไรเพื่อคนเหล่านั้นบ้าง
- () 6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
7. อะไรเป็นสาเหตุจูงใจให้ท่านเลิกยาเสพติดจากค่ายพุทธธรรมในครั้งนี สำหรับผู้ที่ไม่ได้ติดยาเสพติดอะไรเป็นเหตุจูงใจให้ท่านอยากทำความดี
- () 1. พระอาจารย์
- () 2. ความรู้/เนื้อหาที่ได้รับจากค่ายในครั้งนี
- () 3. เพื่อน ๆ ที่มีความกล้าหาญในการออกไปสารภาพว่าติดยา
- () 4. แรงกดดันจากกิจกรรมในค่าย
- () 5. ความมีน้ำใจที่ได้รับจากเพื่อน ๆ ในค่ายนี้
- () 6. ได้เล็งเห็นศักดิ์ศรีของความเป็นคน
- () 7. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

กรุณาตอบคำถามทุกข้อต่อไปนี้

1. ก่อนที่ท่านจะมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี ท่านคิดว่าท่านจะได้อะไร

.....

.....

2. หลังจากมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี ท่านคิดว่าท่านได้อะไรกลับไป

.....

.....

.....

3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสื่อที่พระอาจารย์นำมาประกอบการบรรยาย

ชอบเพราะ.....

.....

ไม่ชอบเพราะ.....

.....

4. สิ่งประทับใจในการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี คืออะไร

.....

.....

.....

5. กลับจากการเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนีท่านตั้งใจหรืออยากที่จะทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมบ้าง

1.....

2.....

3.....

4.....

6. สิ่งที่ไม่ประทับใจและควรปรับปรุงในการมาเข้าค่ายพุทธธรรมในครั้งนี้ คืออะไร

.....

.....

.....

7. ในกิจกรรมตักบาตรความดี ท่านได้อธิษฐานอะไรในใจบ้าง

.....

.....

8. กลับไปในครั้งนี้อยากให้โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของท่านทำอะไรต่อ

.....

.....

9. อยากให้วิจารณ์และแสดงถึงความรู้สึกต่อตัววิทยากร เช่น พระอาจารย์วิระพันธ์, วิทยากรพิเศษอื่น ๆ ฯลฯ

.....

.....

10. ท่านคิดว่าอุปสรรคที่สำคัญในการบำบัตร์รักษาผู้ติดยาเสพติด มีอะไรบ้าง

1.
2.
3.
4.
5.

อยากให้ท่านได้ระบายความในใจในการได้มาเข้าค่ายในครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

..... ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ค่ะ!!!

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวทางการฝึกอบรม

หลักสูตรที่ ๑

ถ่ายทอดคุณภาพชีวิต

โครงการสำหรับนักเรียน, นิสิต, นักศึกษา และเยาวชนทั่วไป ใช้ระยะเวลา ๓ วัน ๒ คืน
 ความเป็นมา "เยาวชน" คืออนาคตของชาติ ปัญหาทางจิตใจส่วนใหญ่อันเนื่องมาจากคุณธรรม
 จริยธรรมเป็นปัญหารังความที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือแก้ไขเพราะหากช้าไป ปัญหานี้
 นับวันยิ่งทวีความรุนแรง ถ้าไม่มีมาตรการแก้ไขที่คืบคลาน จะเป็นผลต่อความมั่นคงของชาติ

ถึงแม้ว่าทางกระทรวงศึกษาธิการ จะกำหนดให้มีการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาใน
 โรงเรียนโดยเป็นวิชาบังคับภาคให้เรียน ๒ คาบ / สัปดาห์ แต่ด้วยสังคม ปัญหาเยาวชนกับ
 สังคมก็ยิ่งเรื้อรังมาโดยตลอด ผลส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมใน
 วัยเด็กยังไม่คืบคลาน ปัจจุบันบางอย่างขึ้นอยู่กับครูผู้สอนทุกรายวิชา เราจะโอนปัญหาทั้งหมดให้
 กับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาเพียงฝ่ายเดียวคงไม่ได้ ปัจจุบันบางอย่างขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม
 ครอบครัวและตัวของเด็กเอง การฝึกอบรมเข้าค่ายพุทธธรรม จึงเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหา
 อุปนิสัยและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ถึงจะไม่ได้ผล ๑๐๐% แต่ก็สามารถให้เยาวชนที่คิด
 สสารเสถียรติดกับตัวเป็นคนดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กลุ่มที่คืออยู่เดี่ยว เข้าใจโลกและชีวิต
 มากขึ้น

วัตถุประสงค์การฝึกอบรม

๑. เพื่อช่วยการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ให้เยาวชนมีความ
ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และเข้าใจหลักคำสอนอย่างถูกต้อง
๒. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้เด็กและเยาวชนรู้จักนำหลักธรรมไปใช้ในการ
ดำเนินชีวิต
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชน เกิดการพัฒนาตนเอง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จนนำไปสู่การ
พัฒนาครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
๔. เพื่อให้เยาวชนรู้จักของชีวิต ละ ทศ เลิกอบายมุข และสารเสพติดทุกชนิด
๕. เพื่อให้เยาวชนจรโรงความมั่นคงในสถาบันชาติ พระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์

สาระสำคัญของหลักสูตร

พิธีเปิด ประธานหรือวิทยาการรับเชิญ

การบรรยายพิเศษ เนื้อหาสาระมุ่งหมายให้เด็กเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา กับการพัฒนาจิตใจของคน ว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นพื้นฐานสังคมไทยทุกด้าน ทั้งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การศึกษา มารยาทอันงดงาม ตลอดจนความเป็นอยู่โดยทั่วไป พระพุทธศาสนาจึงเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทย

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

- เป็นการละลายพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม เข้าสู่เป้าหมายเดียวกัน
- เป็นการสร้างความคุ้นเคย ความเป็นกันเองรู้จักปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อม
- เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันระหว่างผู้จัดการอบรม ผู้ประสานงาน วิทยากร และผู้เข้าอบรม

- เป็นการลดความกดดันของการอบรม เปลี่ยนอารมณ์เมื่อ เหนง เเซง ไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ รับการอบรมด้วยความเบิกบานใจ

- เป็นการสร้างความเข้าใจถึงกระบวนการอบรม โดยการใช้กิจกรรม ตัวอย่างเช่น

- * เกมดำเรือเล่นต่อกัน
- * เกมบอกสิ่งชอบ - ไม่ชอบพร้อมควมมี
- * เกมเดาใจ , ทายความลับเพื่อน
- * เกมจ๊ะเอ๋

ชักชวนความเชื่อและศานา อย่างไรคือความเชื่อ? อย่างไรคือความจริง? บาป-บุญมีจริงหรือ? สีมึงจริงหรือ? คายแก้วไปไหน? ชาติหน้ามีจริงหรือ? นรก-สวรรค์มีจริงหรือ? ความกลัวมีพิศุจน์อย่างไร? ความเชื่อบางอย่างเป็นความเชื่อที่มงามาไรเหตุผล ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งเหตุผล ศาสนาแห่งปัญญา เป็นความจริงที่น่าพิศุจน์อย่างยิ่ง

สภาพปัญหาสังคมและทางแก้ไข เสนอปัญหาแห่งความเสื่อมโทรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาแรงงาน ปัญหาเยาวชน ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาการขัดแย้งทางสังคมและการเมือง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพจิต ฯลฯ ล้วนแต่เกิดจากความเห็นแก่ตัว ความเอารัดเอาเปรียบ การขาดคุณธรรม จึงส่งผลให้สังคมนั้นไม่สงบสุข เร่วร้อน และประสพภัยพิบัติ ธรรมะเป็นนามธรรม เป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน เมื่อสังคมโดยคนที่มีคุณธรรมขาดการนำธรรมะมาใช้ครองใจ สังคมนั้นย่อมเสื่อมโทรมไปในที่สุดเพราะฉะนั้นการที่จะแก้ปัญหาให้ถูกจุดควรที่จะเริ่มจากตัวบุคคลเป็นสำคัญ

กิจกรรมสร้างความสามัคคี

- เป็นการสร้างความรักในหมู่คณะ รักสถาบัน รักสังคม และรักประเทศชาติ
- มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มีน้ำใจต่อกัน
- มีความเป็นผู้ออกทนและเสียสละ
- มีความจริงใจ เคารพต่อกฎกติกาของส่วนรวม ตัวอย่าง เช่น
 - * เกมบนคืนฟ้า ๑ ตารางเมตร
 - * เกมนั่งเช่า
 - * เกมแบกคน

กำเนิดจักรวาล โลก และชีวิต คาราศาสตร์ทำให้เรารู้เรื่องของจักรวาล ธรณีวิทยาทำให้เรารู้เรื่องของโลก ชีววิทยาทำให้เรารู้เรื่องของชีวิต สิ่งดังกล่าวเป็นวิทยาศาสตร์ที่เพิ่งถูกค้นพบเมื่อไม่นานมานี้ ก็เพราะความเจริญทางเทคโนโลยี แต่มีสิ่งที่น่าแปลกคือ เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสถึง เรื่องของจักรวาลที่ปณี เรื่องกำเนิดของโลกไว้ใน พระสูตร (อัคคัณณสูตร อังคุตตรนิกาย) เรื่องกำเนิดของชีวิตไว้ใน มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิณฑาสก ขุททกนิกาย , อัสสลาขสูตร ฯลฯ รวมเรียกว่า พระไตรปิฎก ซึ่งถูกบันทึก เป็นหลักฐานมานานกว่า ๒,๕๐๐ ปี พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ยิ่งกว่าวิทยาศาสตร์ รวมทั้งยังมีสิ่งลึกลับอีกมากมายที่วิทยาศาสตร์ยังพิสูจน์ไม่ได้ เช่น เรื่องจิตวิญญาณ แต่พระพุทธศาสนามีการพิสูจน์ มีคำตอบไว้แล้ว

กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกในความเป็นชาติไทย ความมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มารยาทไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี และการบำเพ็ญกุศล

ธรรมรับอรุณ เป็นการแสดงปกิณกรรม สวดมนต์ทำวัตรเช้า อบรมจิตภาวนา

เบิกบานยามเช้า เป็นการบริหารกายด้วยหลักพลศึกษา ให้ร่างกายเตรียมความพร้อมสำหรับกิจกรรมในวันใหม่ ตัวอย่างเช่น

- * เกมรถถัง
- * เกมรถกหนั่งงู
- * เกมกระรอก กระแต
- * เกมแข่งขบวนรถไฟ (ใช้ขาเกี่ยวคนหน้าแล้วกระโดดไปหน้าหรือถอยหลัง)

การปลูกใจให้รักกิจกรรมการเข้าแถวหน้าเสาธง เคารพธงชาติด้วยความภาคภูมิใจ กราบไหว้พระรัตนตรัยด้วยจิตศรัทธา อยู่ในแถวด้วยความสงบ มีระเบียบ มีวินัย

เตรียมตัวเตรียมใจ เป็นช่วงเวลาที่ใช้กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ผูกสติ ร้องเพลง สร้างสรรค์สังคม

พื้นฐานของชีวิต (คิด ๕) คิดคืออะไร? จำเป็นอะไรหรือไม่? มีแนวทางปฏิบัติอย่างไร? คิดเมื่อไร? มีผลเช่นไร? ทำไมคิด จึงเป็นพื้นฐานของชีวิต?

บาป - บุญและกฎแห่งกรรม บาปคืออะไร? อะไรเป็นเหตุให้คนทำบาป? กิเลสคืออะไร? เราจะทำลายกิเลสได้อย่างไร? กิเลสเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ การรู้ทุกข์ การละเหตุแห่งทุกข์ การแจ้งพระนิพพาน และการเจริญมรรค

บุญคืออะไร? อะไรเป็นเหตุให้คนทำบุญ? ทำบุญอย่างไรจึงจะได้บุญมาก? การทำบุญที่ถูกต้องในพระพุทธศาสนา บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ เรื่องของท่าน คิด กาวนา ความอ่อนน้อม ช่วยการงานที่ไม่เป็นโทษ การแผ่ส่วนกุศล อุทิศส่วนกุศล ทิ้งธรรม การทำความเห็นให้ตรง

กฎแห่งความจริงของชีวิต กรรมคืออะไร? มีจริงหรือไม่? มีกี่ชนิด? ส่งผลอย่างไร? การให้ผลของกรรม ผลในชาตินี้ ผลในชาติหน้า ผลในชาติอย่างไร เพราะเหตุใดกรรมจึงให้ผลแตกต่างกันออกไป บางอย่างเป็นอโหสิกรรม บางอย่างเป็นกรรมเบา บางอย่างเป็นอนันตริยกรรม (กรรมหนัก)

ภัยชีวิต ชีวิตของมนุษย์จะถูกคุกคาม จากภัยต่าง ๆ เช่น ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย (น้ำท่วม) อัคคีภัย (ไฟไหม้), วาตภัย (ลมพายุ), อุบัติภัย (อุบัติเหตุต่าง ๆ), ภัยจากมลพิษ ซึ่งพัดพรากชีวิต ทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน โดยเกิดจากความประมาท ขาดสติ และอกุศลกรรมในอคติความเบียดเบียน

นอกจากนี้ยังมีโจรภัย, วิกฤติภัยซึ่งเกิดจากการกระทำของมนุษย์ด้วยกันเอง ภัยจากอบายมุขและยาเสพติด เช่น บุหรี่ กาว ฮาม่า เหล้า กัญชา เฮโรอีน ฯลฯ ที่เป็นเหตุให้มนุษย์ก้าวล่วงไปสู่ทางวิบัติ

ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ ภัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ ได้แก่

- ชราภัย (ภัยจากความแก่)
- โรครภัย (ภัยจากความเจ็บไข้)
- มรณภัย (ภัยจากความตาย)

ภัยชีวิต ๓ อย่างนี้ เป็นภัยที่น่ากลัวว่าภัยทั้งหลาย เพราะไม่มีมนุษย์ คนใดหลีกเลี่ยงหนีพ้น ไม่มีใครเป็นแทนกันได้ ทำอย่างไรเราจึงจะเผชิญกับความจริงของภัยชีวิต ๓ อย่างนี้โดยไม่หวั่นไหว

กิจกรรมสร้างสายสัมพันธ์ เขาชนในศตวรรษปัจจุบันมักมีความเห็นแก่ตัวมากกว่าเห็นแก่ส่วนรวม ขาดระเบียบวินัยในตนเอง เมื่อเผชิญปัญหาที่ใจร้อนวู่วาม ใช้กำลังมากกว่าเหตุผล ขาดความรอบคอบ รักพวกพ้องในทางที่ผิด ชอบดั่งกลุ่มเรือก่อง ประท้วง ไม่ปรึกษาผู้ใหญ่ ขาดผู้นำที่มีคุณธรรม ไม่ฉลาดในการแก้ปัญหา จึงต้องฝึกอบรมโดยการใช้กิจกรรมสร้างสายสัมพันธ์ เพื่อให้เขาชนเผชิญสถานการณ์จริง เช่น

- * เกมเรือกร้อยใจ
- * เกมเขาชนภูษาติ

ฉากสุดท้ายของชีวิต เป็นการนำเรื่องราวของชีวิตกับความตาย มานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ กัน เพื่อให้เขาชนเกิดความสังเวชสลดใจต่อมรณกรรมของบุคคลต่าง ๆ ที่นำมาเสนอให้เป็นอุทาหรณ์ และให้ตระหนักถึงความสำคัญของชีวิตขณะที่มีลมหายใจอยู่นี้ สามารถทำประโยชน์กับตนเอง สังคมและประเทศชาติ

กิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ตัวอย่างเช่น :

- * การแสดงละครสะท้อนสังคม บทบาทสมมติ
- * การลด ละ เลิกอบายมุข
- * การจุดเทียนปัญญา
- * การศึกษาครความดี

สรุปกิจกรรม

- * ให้เห็นโทษภัยของชีวิต
- * ให้เห็นสังขธรรม
- * เกิดจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง
- * เป็นการปลูกฝัง เจตนคติ ค่านิยมในทางที่ดี
- * กล้าทำความดีทั้งต่อหน้าและลับหลัง
- * เป็นการสร้างอุดมการณ์ชีวิต
- * เลื่อมใสในพระรัตนตรัยอย่างแท้จริง
- * จรรโลงสถาบันทั้ง ๓ คือ ชาติ พระพุทธศาสนา มหาคัมภีร์
- * สืบทอด เจตนารมณ์ในความเป็น พุทธธรรม
- * ครองตน ครองคน ครองงาน โดยยึดหลัก พุทธธรรม
- ...มุ่งหาความรู้ ... เชิดชูความเป็นไทย ... ห่างไกลยาเสพติด ...

กิจกรรมกัญญกตเวที เป็นการปลุกเร้าให้เขาจนเกิดความกตัญญู - กตเวที โดยการ
บรรดาประกอบ

วิธีโอ เรื่อง ประสพการณ์ชีวิตของครอบครัว พ่อ แม่ ลูก เช่น

- บ้านพักคนชรา
- แม่คนเดียวเลี้ยงไม่ได้
- ค้ำยสองมือแม่
- ถูกกตัญญู จากรายการ พื้นที่เป็นจริง, ละครแห่งชีวิต
- ศาสดา โรเรียนของหนู, คนของแผ่นดิน
- สัมภาษณ์จากรายการต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ และอื่น ๆ

พิธีปิด ให้นักเรียนตระหนักถึงบทบาทของครูในความเป็นพ่อแม่คนที่ ๒ จึงจัดกิจกรรมไหว้
ครูในฐานะที่เป็นพ่อครูและแม่ครู อันเป็นที่เคารพรักและศรัทธาของเขาจน การกราบขอ
ขมาที่อาจเคยล่วงเกินด้วยกาย วาจา ใจ และขอพรจากท่าน จากนั้นให้ประธานในพิธีกล่าว
ให้โอวาท แล้วกล่าวปิดการอบรม

สถาบันวิทย์บริการ
ลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาว ศศิพันธุ์ ไตรทาน เกิดเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ (บริหารรัฐกิจ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ในปีการศึกษา 2541 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขานิเทศศาสตร์พัฒนการ ภาค
วิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2542

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย